

ΝΕΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΚΟΛΥΜΒΗΜΑΤΟΣ. Τὴν 2 τοῦ παρελθόντος Ἰουλίου ἐγένετο ἐν Παρισίοις, ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα, δοκιμὴ νέας τινὸς μηχανῆς κολυμβήματος ὀνομαζομένης ὁ κωπηλάτης, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἐπὶ τῶν ναυτικῶν ὑπουργείου. Πλήθος ἀπειρον περιέργων εἶχον συβρέουσι διὰ τὴν θαυμάσιον τὴν νέαν αὐτὴν καὶ παραδόξον ἐφευρέσιν· ἔξ ἀνδρωποὶ περιπατοῦν ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἐκάμπουσιν αἶμα ὡς ἂν περιεφέροντο ἐντὸς κήπων, καὶ ποτὲ μὲν ἕμενον ἀκίνητοι, ποτὲ δὲ ἐτρέποντο ἐκ δεξιῶν πρὸς ἀριστερά καὶ ἐναλλάξ, καὶ ἄλλοτε ἀνιβαῖνον τὸν ποταμὸν.

Ὁ ἐφευρέτης, Κ. Δανδουάν, ἰστάμενος ἐπὶ τῆς πρώτας τοῦ ὑποβρυχίου σκακιδίου, εἶδε διαταγὰς, διὰ σημείων ἀδιοράτων, οἱ δὲ κολυμβῆται ἐνήργουν αὐτὰς μὲ ἀκριβείαν καὶ πειθαρχίαν στρατιωτικὴν.

Οἱ μῦθοι λοιπὸν τοῦ ποιητῶν ἐμελλον νὰ ἀναδειχθῶσι κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἀληθεῖς. Τοῦ λοιποῦ θέλομεν περιδιαβῶσι ἐντὸς τοῦ Ἰωάννου, θέλομεν κατοικεῖ καὶ κοιμηθῆσαι, καὶ θέλομεν μάχεσθαι ἢ καὶ εὐθυμεῖ ἐντὸς αὐτοῦ!

Τὴν ἐργαζομένην Κυριακὴν, οἱ κολυμβῆται καὶ θελοῦσι πλεῦσαι ἀπὸ Παρισίων εἰς Σαιν Κλό.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΑΓΡΑ. Χωρικός τις Γάλλος ἠθέλησεν ἐσχάτως νὰ ζωρήσῃ σκύμους λύκου. Ἐφαντάσθη λοιπὸν νὰ μιμηθῇ τὴν φωνὴν δι' ἣς τοὺς προκαλοῦσιν αἱ μητέρες αὐτῶν δούκας πρόκειται νὰ τοῦς θρέψωσι. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐπέτυχε τοσοῦτον ἢ μίμησις ὥστε ἔξ λυκιδεῖς, ἐξεληθόντες τῆς φωνῆς τῶν, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ οἱ μὲν τρεῖς συνεκέρθησαν, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἀνεχώρησαν.

Ὁ χωρικός, ἐκλὸν ἐντὸς σίκκου τὴν θήραν του, ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια. Τὴν ἐπιδοσάν, ἐπιστρέφων ἀπὸ τι μέρος ὅπου εἶχεν ὑπάγει, ἠπάρτηεν ἰδὼν τὴν μητέρα τῶν τριῶν σκύμων ἐξεργαζομένη ἀπὸ τὴν οἰκίαν του. Φαίνεται ὅτι, ἀσπρανθεῖσα τὴν ὁδὸν δι' ἣς εἶχον διειβασθῆ τὰ μικρὰ της, μετέβη εἰς τὸ μέρος ὅπου ἦσαν διὰ τὰ γαλακτοτροφῆν. Ἀλλὰ, τὸ πλέον περιέργον, εἶχε τυπωραλᾶθει μετ' αὐτῆς καὶ τὰ ἄλλα τρία τέτταρα, ἅτινα, εὐρόντα τοὺς ἀδελφούς τῶν, ἀνεκινήθησαν πλησίον αὐτῶν. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ χωρικός ἐγένετο κύριος καὶ τῶν ἔξ μικρῶν λύκων.

Ἡ ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ.

Τὴν 24 Ἰουνίου συνειθίζομεν νὰ πανηγυρίζομεν τὸ γενεθλίον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ προδρόμου καὶ δι' ἐξωτερικῶν τελετῶν, τῶν ὁποίων ἡ κατὰ γωγὴν ὀρεῖται θεοδαίως εἰς τὰς ἀρχαίας θρησκείας. Αἱ δύο κυριώτεραι τὰς ὁποίας ἡμεῖς γνωρίζομεν εἶναι ἡ τῆς Κληδόνος, καὶ ἡ τῆς ἄθειας τῶν Πυρῶν.

Τὸ παιγνίδιον τοῦ Κληδόνος ἢ τῆς Κληδῶν ὅπως ἔλεγον οἱ Ἕλληνας ἐνοσούντες διὰ τῆς λέξεως αὐτῆς

τοὺς οἰωνοὺς ἢ τὰς μαντείας, χρησιμεύει εἰς τὸ νὰ προλέγῃ πρὸς τοὺς χρηστηριαζομένους τὴν τύχην αὐτῶν. Ὅλοι ἐμάθομεν ἐξ αὐτῆς τῆς βρεφικῆς ηλικίας πῶς καίεται. Ἐκαστος τῶν συμπαικτιῶν βλάθει τὴν παραμονὴν τῆς εορτῆς ἐντὸς ἀγγείου πλήρους ὕδατος· δακτυλίδιον ἢ ἄλλο τι σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἀνασύρει τις τὴν ἐπιδοσάν παρουσίᾳ καὶ τῶν ἄλλων, λέγων συγγενῶς στίχους ἢ ἄλλας φράσεις, ἐξ ὧν μαντεύεται ἡ τύχη ἐκείνου εἰς ὃν ἀνήκει τὸ ἐκβαλλόμενον.

Ἡ ἄφισ τῶν πυρῶν γίνεται καὶ παρ' ἡμῖν καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ αὐτὴ τὴν ἑσπέραν τῆς 24 Ἰουνίου. Οὕτως πᾶς ἐώραταξεν οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἐπαχὴν καθ' ἣν, τοῦ ἡλίου ἀναβαίνοντος εἰς τὸ ἀπόγειον σημεῖον, ἡ διαρκεία τῶν ἡμερῶν γίνεται διεξοδικωτέρα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ εορτὴ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου συμπίπτει κατὰ τὴν ἐπαχὴν ταύτην, οἱ χριστιανοὶ, ἀπασθέντες τὸ εἶδος τῶν ἐθνικῶν τοῦ ἀνάπτειν πυρὰ κατὰ τὴν θερμὴν τοῦ ἡλίου τροπὴν, καθιέρωσαν αὐτὸ εἰς πανηγυρισμὸν τῶν γενεθλίων τοῦ Προδρόμου.

Ἐν τῇ νήσῳ Ζακύνθῳ ὑπάρχει καὶ τρίτη συνήθεια· αἱ ἀνύπανδροι, χύνουσαι ἐπὶ ἑαυτῶν τινος ἐδάφους μικρὰν τινα ποσότητα μολύβδου, παρατηροῦσιν ὅποιον τὸ σχῆμα αὐτοῦ, καὶ συμπεραίνουσιν ἐντείνθεν ὅποιον θέλει εἶσθαι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ μέλλοντος συζύγου τῶν. Ἐάν, φέρ' εἴπειν, ὁ μολύβδος λάβῃ σχῆμα πλοίου, ὁ λαμβρὸς θέλει εἶσθαι ναυτικός, κ.τ.λ. Μετὰ ταῦτα, περὶ τὸ μεσοῦντιον, ὅταν ἡ ἡσυχία εἶναι μεγίστη, γεμίζουσαι τὸ στόμα, ὕδατος, προβαίνουσιν εἰς παρὰ τῶν, καὶ τὸ πρῶτον ὄνομα τὸ ὁποῖον ἀκούσῃσι, θέλει εἶσθαι τὸ ὄνομα τοῦ νομφίου.

Περὶ τούτων καὶ ἄλλων ἐθίμων θέλομεν ἕως ὁμίληται ἄλλοτε ἐν ἑκτάσει.

ΑΙΝΙΓΜΑ.

Εἰς τ' οὐρανίῳ μας πατρός τὸ φωταυγαζὸν δῶμα
Ἄδιαιπτος μ' ἐκφωνεῖ χριστιανῶν τὸ στόμα,
Καὶ ὡς εὐχὴν πρὸς τὸν Θεὸν μὲ πέμπει τὴν ἐσχάτην.
Ἡ κεφαλὴ μου δ' ἂν κοπῇ, μερίδα δωδεκάτην
Τὸ πῶμα μου ἐποτελεῖ τοῦ ἔτους, καὶ ἡμέρας.
Καὶ νύκτας τότε ἀριθμῶ τριάντα θυγατέρας.
Ἀναγραμματιζόμενον μὲ τὸν συνῆθη τρόπον
Ὅπόσον εἶναι χρησίμῳ θὰ εἶδῃς τῶν ἀνθρώπων.
Ἄν τέμῃ μου τὴν κεφαλὴν καὶ πόδας εἰς τὸν πόνον,
Ὁ, ἄψυχον θ' ἀναστήσω, πλὴν μὴ θὰ κράζω μόνου.

Γ. Χ. Π.

Ἡ κατὰ πρῶτον ἐκδοθεῖς τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Ἀθήναις Περὶ τῆς ΚΑΞΑΜΙΣ ἔδοξε προσημάνεσθαι μόνον τὴν ἑλληνικὴν τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ τὸν μῆνα Ἰούλιον πολυκέρειον τοῦ ἡλίου τῶν Οὐρανοῦ καὶ Νέφου τῆς Ἑλλάδος!!! Ἐάν μόνον τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο μεταχειρίζετο ὁ ὑπουργὸς, ἦθελε καταρῆσαι τὴν ἑλπίδα τῶν ἐθνικῶν τοῦ πολυπλήθους ἡττορας τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ἡ ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΝΑΙ Η ΟΧΙ.

Δίηγημα.

(Τόμος. Ἰδε 4 κ.λ. 33.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Τὴν ἐπιδοσάν, ὁ Γεώργιος ἐξηκολούθησε τὴν διήγησίν σου, ὡς ἔξῃς.

Ὁ Κορβιάδος παρεμυθεῖτο διὰ τὰς θλίψεις τὰς ἰσπίας Πάμβανεν, ὑπὸ τῶν φίλων μετὰ τῶν ὁποίων συνεδίκατο. Ἡ Ἰωσήφινά τὸν ἤκουε πάντοτε μετὰ πολλῆς προσοχῆς τὸν ἐνέκρινε προθύμως καθ' ἕνα καὶ

τὸν περὶ αὐτῆς νὰ τὴν διορίσῃ διδασκάλισσαν εἰς τὸ νέον αὐτοῦ σχολεῖον.

Ἀλλὰ, ἔλεγεν ἡ Κ. Βαλτέρου, ἡ βαπτιστὴ δὲν φαίνεται οἱ χωρικοὶ μας δὲν ἠξέουρον οὔτε τοὺς κήπους τῶν νὰ καλλιεργήσωσι, οὔτε τὸ μαγειρεῖόν τῶν νὰ ἐπιμεληθῶσιν ἄς ἀποπέμψωμεν λοιπὸν τοὺς μαγείρους μας καὶ ἄς παραλάβωμεν ἀπ' αὐτῶν τὰς θυγατέρας τῶν χωρικῶν μας, ἐγὼ θέλω τοὺς διδάξει καὶ τὴν μαγειρικὴν καὶ τὴν κηπουρικὴν ὡς πρὸς δὲ τὰ λοιπὰ, ἡ διδασκαλία εἶναι εὐκόλος· μικρὸν τι κέρδος, ἐν μικρὸν ψάθινον σκιαδίον καὶ ἐν καινούριον περιζῶμα θέλει θαυμασίως διεγείρει τὸν ζῆλον τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, τὸν ὅποιον θέλει ἐπεῖτα συντηρήσει ἢ φιλοκαλία καὶ τις τῶν γυναικῶν ματαιότης, διότι ἀνευ τῆς ματαιότητος τῶν γυναικῶν μὴ ἐλπίζετε τίποτε ἀπὸ τοῦ ἀνδρα· ὁ πρὸς τὴν καλλονὴν ἔρωσ εἶναι ἡ πηγὴ πάντων ὑπ' αὐτῶν πραττομένου καλοῦ. Ἡ καλλονὴ τοὺς ἐξημερῶναι ἄς ἐρηλθῶμεν λοιπὸν ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν
φυλ. 34.

ΠΑΝΔΩΡΑ

ταύτην τῆς καρδίας των, ἄς καταστήσωμεν τὰς χωρικές μας θελικτικές, καὶ αἱ χωρικά μας εὐκόλως θέλουσι μεταβληθῆ.

Τοιαῦτα ἔλεγε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, μὲ τὴν συνήθη αὐτῆς ἐρασιμότητα, ἡ Κ. Βαλτέρου. Ὁ Κορράδος, δειλιῶν, ἔβρισκε λάθρα τὰ βλέμματά του πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἰωσηφίνας, ἥτις εἶναι παρετήρησε τοῦτο, ἠδύνατο εὐκόλως νὰ εὕρῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς τὴν ἀπόδειξιν τῶν λόγων τῆς μητρὸς τῆς· ἀλλ' ἐλαφρὰ καθὼς ἦτον, ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐνόησε τίποτε ἀπὸ τὴν εὐγλωττον ἐκείνην διδασχὴν, καὶ ἠγωνίζετο νὰ διαλύσῃ εἰς κομβόδεμα, πειράζουσα συγχρόνως τὸν οἰκονόμον. Ὁ Κορράδος ποτὲ δὲν ἠζήθη τῆς εὐτυχίας ταύτης· ἡ Ἰωσηφίνα ἐφαίνετο ἀγαπῶσα τὸν εἰκόνα μὸν καὶ εἰς τὸν περιπάτον πάντοτε ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ ἐστηρίζετο, ὁ δὲ Κορράδος προσέφερε συνήθως τὸν ἰδικόν του εἰς τὴν μητέρα.

Ἐὰ σχολεῖα τῆς ῥαπτικής, τῆς μαγειρικῆς καὶ τῆς κηπουρικῆς μετ' ὀλίγον ὀργανίσθησαν, αἱ διδασκαλίσαι ἦσαν ἐπιμελεῖς, καὶ τὰ κοράσια τοῦ χωρίου, ἅμα ἤκουσαν νὰ γίνετα λόγος περὶ ἐρυθρῶν καινῶν, ψαθίων σκιαδίων, καὶ νέων περιζωμάτων, ἐφιλοτιμήθησαν ποῖον νὰ πρωτοεδοκιμήσῃ περὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν. Μάτην ὁ ἐφημέριος ἐμοχάτο κατὰ τῶν ἀρειανῶν, τὰ κοράσια ἔβραπτον, οἱ παῖδες ἐδιδάσκοντο . . . τὰ πάντα ἐνὶ λόγῳ εὐδοκίμων.

Μόνος ὁ Κορράδος δὲν εἶχε καλῶς. Ἐνῶ ὅλοι οἱ χωρικοί ἐνησχολοῦντο εἰς τὸ νὰ ἐμβολώσωσι τὰς τρύπας τῶν ἀγκῶνων αὐτῶν, αὐτὸς εἶχε μίαν μεγάλην τρύπαν καὶ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ τὴν φεράῃ.

Ὅθεν ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν Ἰωσηφίναν ἔσον ἠδύνατο. Ἄφιλετο σπανιότερον ἀπὸ τὴν συναναστροφὴν τῆς. Ἦγάπησε πάλιν τὰ βιβλία. Ἐπολλοπλασίαζε τὰς θελικτώσεις εἰς τὸ κτήμα τοῦ ὁποίου εἶχε τὴν ἀνωτάτην ἐπιστάσιαν· ἀνέλαθεν αὐτοπροσώπως, ὑπὲρ τῶν συμπερόντων τοῦ Κ. Βαλλενρόθου, τὴν διεξαγωγὴν δίκης τινὸς ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ἠναγκάζετο νὰ ἀπέχεταί πολλακίς τοῦ κτήματος· ἐνὶ λόγῳ, ἠγωνίσθη πάντῃ σθένει ν' ἀναλάβῃ τὴν προτέραν αὐτοῦ ἰσορροπίαν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ κατ' ὀλοκληρίαν τοῦ σκοποῦ.

Ἡ Ἰωσηφίνα αὐτὴ παρετήρει, κατὰ τὸ φαινόμενον τὴν ἀπουσίαν του, καὶ διετέλει πρὸς αὐτὸν ὅτι ἦτο πάντοτε, εὐγενὴς καὶ ψυχρά· ἡ μήτηρ τῆς καὶ αὐτὴ ἔλεγον πολλακίς, ὅτι ἅμα ἐλθοῦσης τῆς ἀνοίξεως, θέλουσιν μεταβῆ ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς μεμακρυσμένην τινὰ πόλιν. Ἡ Ἰωσηφίνα ἐτραβιάνετο ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς ἔσαν ἐυλογίετο αὐτὸ τὸ ταξείδιον· καὶ ὁ Κορράδος ἐφαίνετο ὅτι τὸ ἐγχείρει. Μίαν ἡμέραν ἡ Κ. Βαλτέρου ἔλαβεν ἐπιστολὴν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὁποίας ἠτοίμασε τὴν συσκευὴν αὐτῆς, καὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ἀναχωρεῖ τὴν ἐπιούσαν.

— Μὲ τὴν λοιπὸν ἀδιαφορίαν, φιλετάτη Ἰωσηφίνα, ἀρίνετε τὸν ἡσυχόν μας αὐτὸν τόπον . . . ἠρώτησεν ὁ Κορράδος.

— Τοιαύτην ἠτυχίαν τὴν εὕρισκω παντοῦ, ἀπήντησεν ἐκείνη γελῶσα.

— Δὲν ἀμφιβάλλω· καὶ ἴσως στοχάζεσθε ὅτι δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ μᾶς ἐνθυμεῖσθε.

— Μὲ ἀδυνατεῖτε, τῆ ἀληθείᾳ! Σὰς θεβαῖω ὅτι ἀποχωρίζομαι μὲ θλίψιν τὰ ἄνθη μου, τὸ σχολεῖόν μου· ἀλλὰ τέσσαρες ἐβδομάδες παρερχονται τὸσον γλῆγορα. Ὑπεσχέθω νὰ φέρω εἰς τὴν ἐπιμελιστῆραν τῶν μαθητριῶν μου κατὰ τι ὥραϊον.

— Ἄμμ' εἰς ἐμένα τί θὰ μὲ δώσετε; ἐπρόσθεσαν ἐκείνος, συγκεκινημένος ὑπὸ τῆς θλίψεως, καὶ λαβῶν μὲν τὴν χεῖρά τῆς εἰς τὰς χεῖράς του, στήσας δὲ τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῶν βλεμμάτων τῆς.

Ἐκείνη δὲ γελῶσα,

— Καὶ τί θέλετε νὰ δώσω εἰς βμάς, κύριέ μου; Ἰδοὺ! ἀν' ἐπιμεληθῆτε καλῶς τὰ ἄνθη μου, θὰ σὰς φέρω ἐν και-ούριον ποτιστήριον.

Καὶ εἰπούσα ταῦτα, ἀπῆλθε χορεύουσα. Ὁ δὲ Κορράδος ἔμεινεν ἄφωνος καὶ καταπεπληγμένος.

Ἀποχαιρέτισας τὴν Κ. Βαλτέρου, ἀπῆλθεν εἰς τὸν ἀγρὸν διὰ νὰ μὴ ἴδῃ τὴν Ἰωσηφίναν ἀναχωροῦσαν. Καὶ πορευόμενος εἶδε τὴν φύλιν μαύρην καὶ σκοτεινὴν, ἐνῶ ἔφερον ἤδη τὸ λαμπρὸν τῆς ἀνοίξεως ἐνδυμα· τὰ πάντα παρίσταντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἄψυγα καὶ νεκρά· τὸ δένδρον δὲν τὸν ἐφάνη εἰμὴ πράσινος ὄγκος ξύλου· ἡ στήλην ἐπύριξεν· ἡ περιφύτος καὶ χυριστάτη λίμνη μεταβιβάθη εἰς ἔλος μέγα· ὁ κόσμος ὅλος τὸν ἐπροξένοι θλίψιν, καὶ τὸν ἐφαίνετο ἐστέρημένος νεότητος καὶ φαιδρότητος, ὡς ἐνδυμα παλαιόν. Αὐτὴ ἡ καίητις δὲν ἦτον ἤδη ἱκανὴ νὰ κινήσῃ τὴν φαντασίαν του ὅσον αὐτὸς ἐπεθύμει καὶ αὔρισκε τοὺς μὲν αἰοῦσῶν τῆς φύσεως ἀηδέϊς, μωροὺς δὲ τοὺς τοῦ ἔρωτος αἰοῦσῶν.

« Ἄ! ἡ αἰτία ὅλης αὐτῆς τῆς ἀλλοιώσεως εἶναι ἐπὶ τέλος ἐν ἐμαυτῷ, ἔλεγε πολλακίς ἀναστανάζων. Κορράδε! Κορράδε! ἔχεις εἰς τὸν ἀγκῶνά σου τὴν μεγαλύτεραν τρύπαν τοῦ κόσμου!· Καὶ ἔλεγεν ὁρᾶ, ὅτι ἐγνώριζεν ἑαυτόν.

Αἱ τέσσαρες ἐκείναι ἐβδομάδες τὸν ἐφάνησαν τέσσαρα ἔτη. Τελευταῖον ἐπανῆλθεν ἡ Ἰωσηφίνα καὶ ἡ μήτηρ τῆς. Ὁ Κορράδος εἶχε ἀποφασίσει νὰ τὴν ἴδῃ μὲ ἀδιαφορίαν ἴσην τῆς εἰδικῆς τῆς, καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτὴ καθύστερον ὅπως οὖν τὴν καρδίαν του. Ἄλλ' ἡ χυριστάτη ἐκείνη κόρη ἦτο λαμπροτέρα πορὰ ποτέ, καὶ τοσαύτην ἐξέφραζε χαρὰν διότι ἐπανῆλθιν εἰς τὴν ἐφοχὴν ἐκείνην! Ἐβρίψε δὲ πρὸς τὸν Κορράδον βλέμμα ἐν ᾧ ἀπεκαλύπτετο ἅπασα αὐτῆς ἡ ψυχὴ, ἔπειτα πρὸς αὐτὸν λάθρα τὴν χεῖρα, ἐπίσης καὶ πρὸς τὸν Κ. Οἰκονόμον, τὸν ἐξελεθόντα τῆς οἰκίας διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ νὰ καταβῇ τῆς ἀμάξης, ὤρμησεν ἐπάνω του, τὸν ἠσπύκησεν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ.

Ὁ Κορράδος εἶδεν ὅλα ταῦτα διὰ μιᾶς καὶ ἐταραχθῆ καὶ καυστικὸν τι δηλητηρίον ἠσθάνθη παρῆσθον εἰς τὴν καρδίαν του.

Μίαν πρωίαν, ἐνῶ ἐπρογευματίζον, εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ταχυδρόμος ἔκτακτος σταλῆς ὑπὸ τοῦ τραπέζιτου Σμιδίου. Ὁ Κορράδος, ἀναγνούς τὴν παρ' αὐτοῦ κομισθεῖσαν ἐπιστολὴν, ὠχρίασεν· οἱ δὲ περιεστώτες παρετήρουν αὐτὸν ἐν σιωπῇ, ἀγνοοῦντες τί ἐπέφερε τὴν ἀλλοίωσιν ταύτην τῆς ὕφους του. Ὁ νέος μας ἀπέπεμφε τὸν ταχυδρόμον, ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐκλείσθη ἐν αὐτῷ καὶ δὲν ἐφάνη περὶ μεσημέριον εἰς τὴν

κοινὴν τράπεζαν. Ἡ Κ. Βαλτέρου τὸν ὑπῆγε μόνη τῆς τὸ γεῦμα· καθὰ ἐζήτησεν ὁτιος, διὰ νὰ μὴ διακόψῃ τὴν ἐργασίαν του. Βιζήθη δὲ ἡ κυρία ἐκείνη ἐν σιωπῇ, μὴ τολμῶσα νὰ τὸν ἀπαυθῆ τὴν ἐλαχίστην ἐρώτησιν. Εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς μόνον ἐφαίνετο μικρὰ τὶς ἀνησυχία.

Ὁ Κορράδος ἐνόησε τὴν θλίψιν τῆς, καὶ λαβῶν τὴν χεῖρα τῆς· ἀγαθῆς γυναικός,

— Ἀῦριον κολλὰ πρὸ ἀναχωροῦ, εἶπεν· τὴν ἐδῶ θέτιν μου θέλει τὴν λάθει ἄλλος. Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν φιλίαν σας . . . σήμερον δὲν εἰμπαρῶ νὰ σὰς εἰπῶ πλειότερα.

— Πῶς! μᾶ; ἀρίνετε, ἀνέκραξεν ἡ Κ. Βαλτέρου. Ἄρα γὰρ διὰ πάντοτε;

— Πιθανώτατα.

— Ὡ θεῖέ μου! . . . καὶ διατί; μήπως καὶ ὁ Κ. Βαλλενρόθου;

— Μὴ μ' ἐρωτᾶτε σήμερον πλειότερα . . . Ἡ Κ. Βαλτέρου ἀπῆλθε σιωπῶσα καὶ κλαίουσα. Ὁ δὲ Κορράδος ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του, ὅτι εἶχε ἀποφασίσει περὶ τοῦ πρακτέου. Ἰνωρίζων εἰς τὴν παρακειμένην πόλιν νέον τινὰ νομικὸν ἱκανότατον, ἐξελέξατο αὐτὸν ὡς δάδωγόν του, ἐπιφυλαττομένης τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Κ. Βαλλενρόθου. Ὅθεν ἐγραφε πρὸς τὸν νέον δικαστὴν καὶ πρὸς τὸν Οἰκονόμον ὁδηγίας μακρὰς περὶ τῶν μᾶλλον κατεπειγουσῶν ὑποθέσεων. Ἐπειτα δὲ περὶ δυσμᾶς ἡλίου, ἐτυλίβησε τὰ ἀναγκαῖα πρῶτα καὶ ἐβίβησεν αὐτὸν, διότι ἐμελέτα ὁδοιπορίαν μακρὰν, ἐμελέτα νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἰδιάνην.

Ὁ Κ. Σμιδίου τὸν εἶχε διαβιβάσει ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Μαρθελίου ἐν ᾗ αὐτὸς, ἀπὸ τῆς χώρας ἐκείνης, τὸν διεμήνυεν ὅτι ἐστέρηθη ἀπάτης αὐτοῦ τῆς περιουσίας, ὅτι διετέλει ἐν πολλῇ ἀμηχανίᾳ, ὅτι δὲν ἠδύνατο οὔτε συνήγορον νὰ πληρώσῃ πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ δικαίου του, οὔτε νὰ ζῆσῃ πλειότερον εἰς ταύτην θέσιν, ὅτι ἤθελε μὲν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Κύρῳκην, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὰ πρὸς τοῦτο ἀναγκαῖα χρήματα, ὅτι εἶχε μὲν διαθέσει νὰ πορευθῆ τὰ πρὸς τὸ ζῆν χρωστικὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ ἐστερείτο καὶ αὐτὸ τὸ καταφύγιον, καθὼς γέρον, ἀδύνατος καὶ μὴ εἰδώς ἀρετὰ τὴν Ἀγγλικὴν γλῶσσαν. Ὅθεν παρεκάλει τὸν Κ. Σμιδίου νὰ ἐφευγῆ τοῦ εὕρισκεται ὁ Κορράδος· Ἐκκίος, τὸν ὁκοῦν ἄλλοτε ἀνέβρεψε, νὰ δηλώσῃ εἰς αὐτὸν τὴν παροῦσαν κατάστασίν του καὶ νὰ τὸν εἴπῃ ὅτι ἄλλην ἐλπίδα παρ' αὐτὸν δὲν ἔχει. Ὁ Κ. Σμιδίου τὸν ἠρώτα λοιπὸν ἀνσκοπεῖν νὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ τὸν Κ. Μαρθέλιον, διὰ νὰ διεξαγάγῃ τὴν δίκην του καὶ νὰ περιθάψῃ τὸν γέροντα ἐκείνον διὰ τῆς ἰδίας ἐργασίας, ὅτι ἀν' ἀποφασίση νὰ ἀπέλθῃ, ὁ Τραπεζίτης εἶχε παρὰ τοῦ Κ. Μαρθελίου τὴν ἀδειαν νὰ πῶ χορηγήσῃ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν ὁδοιπορίαν του ἔξοδα εἰς λογαριασμὸν τῶν διακοσίων φλωρίων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ὠριζόμενα εἰς ἀποκατάστασιν του.

« Ἰσως ὁ Κορράδος (οὕτως ἐτελείωνεν ἡ ἐπιστολὴ) δὲν ἀποφασίσῃ νὰ ἐλθῇ· ἴσως δὲν εἰμπαρῆτε νὰ τὸν εὑρετε, ἴσως οὐδὲ ζῆ πλέον. Τότε λάβετε, παρακαλῶ, οἰκτον πρὸς ἐμὲ, χάριν τῆς ἀρχαίας ἡμῶν φιλίας καὶ στείλατέ με μερικὰ χρήματα, διότι ὅσα δέτωσα δὲν ἀρκουσι εἰς συντήρησιν τῶν ὀλίγων χρόνων ταῦς ὁ-

ποίους ἔχω ἀκόμη νὰ ζῆσω εἰς τὸν κόσμον αὐτόν!» Εἰς τὴν λυπηρὰν ταύτην ἐπιστολὴν, ὁ Κ. Σμιδίου προσέθηκεν ὀλίγας τινὰς λέξεις, τὰς ὁποίας ἀναφέρομεν ἐνταῦθα ἐν περιλήψει.

« Μὴν ἀνησυχεῖτε, φίλε μου, περὶ τῆς τύχης τοῦ ἀγαθοῦ Μαρθελίου, διότι τὸ κατ' ἐμὲ δὲν θέλω τὸν ἐγκαταλείψῃ ὅπως ἀνεπιζούρητον, ἐνθυμούμενος τὴν ἀρχαίαν φιλίαν μας. Ἐνωσεται ὅτι δὲν θέλετε ἀφῆσαι τὴν θέσιν σας διὰ νὰ τρέξετε εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ βοηθήσετε ἄνθρωπον γέροντα (κύριος οἶδε ἂν τὸν εὑρετε ἐν τοῖς οὐτῶν;) εἰς ἐπιτυχίαν ματαίας δίκης καὶ νὰ δώσατε αὐτῷ διὰ τῆς εὐλογοῦντος ἐργασίας σας πόρον ζωῆς τὸν ὁποῖον στερεῖται. Δὲν ἠξέρω πῶς ὁ καλὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ὑπέπεσον εἰς τὴν δυστυχίαν. Τώρα πρέπει νὰ ἦναι 61 ἢ 62 ἐτῶν· αἱ θλίψεις καὶ τὰ ἀποτυγῶνα σχέδια τοῦ πιθανώτατος ἂν ἐγήρασαν. Ὅ,τι μάλιστα πρέπει νὰ σὰς ἀποτρέψῃ ἀπὸ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας του, εἶναι ἡ μετὰ τοῦ Κ. Βαλλενρόθου συμφωνία σας, ὅστις εὕρισκεται κατὰ τὸ παρὸν εἰς Ρατισβόνην, μέλλον νὰ διατρίψῃ ἐκεῖ, ὡς νομίζω, μέχρι τῆς 29 τοῦ τρέχοντος. Μετ' αὐτοῦ πρέπει νὰ συνηνοσθῆτε περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, διότι αὐτὸς μόνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ σὰς ἀκαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἐνελάθετε ἄνθρωπος τίμιος, ὅιος εἶθε βμεῖς, δὲν παραδίδει τὸν λόγον του. Ἐν τούτοις, ἀν' ἐπιθυμήτε νὰ πέμψετε εἰς τὸν Κ. Μαρθέλιον μερικὰ χρήματα, εἰμαι πρόθυμος νὰ τὰ διαβιβάσω εἰς αὐτὸν διὰ συναλλαγματοῦ μακρῆς, σημειώσατέ με μόνον ἀμέτῳ τὸ ποσόν, διότι τὸ πρᾶγμα φαίνεται κατεπειγόν. Εἰμπαρῶ συγχρόνως νὰ εἰπῶ εἰς τὸν Μαρθέλιον, ὅτι ἀγνοῶ μέχρι τοῦδε ποῦ εὕρισκεσθε, καὶ νὰ σὰς δικαιολογήσω οὕτω ἀποχερῶντως.»

Κύριε Σμιδίου, ἀνέκραξεν ὁ Κορράδος μὲ γαίλην τρέμοντα καὶ μὲ ὀφθαλμούς δακρυρόντας, Κύριε Σμιδίου, εἶθε ἄνθρωπος κακοηθέστατος, ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι σήμερον κατὰ δυστυχίαν εὐδοκίμουσιν εἰς τὸν κόσμον, ἄνθρωπος οὐταδανὸς φέρων τὴν προσωπίδα τῆς ἀρετῆς. Ἐγὼ εἶμαι υἱὸς τοῦ Μαρθελίου, εἶμαι ὀφειλέτης του, διότι χάρις εἰς αὐτὸν ἔγινα ἄνθρωπος. Ἐλα, Κορράδε, ἔλα εἰς τὴν Ἰνδικὴν, ὑπάγε εἰς βοήθειαν τοῦ πατρός σου.

Ὁ Κορράδος ἐδῶκεν εἰς τὸν οἰκονόμον τὰς ἀναγκαῖας ὀδηγίας ὡς πρὸς τὰς μᾶλλον κατεπειγουσὰς ὑποθέσεις, διὰ νὰ μὴ συμβῇ ἡ ἐλαχίστη ζημία ἀπὸ τῆς ἐσπευσμένης ἀναχωρήσεώς του.

— Ὑπάγω εἰς Ρατισβόνην, τὸν εἶπε, διὰ νὰ ζητήσω τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τὸν Κ. Βαλλενρόθου καὶ νὰ τὸν παρακαλέσω νὰ διορίσῃ ἄλλον ἀντ' ἐμοῦ δικαστή.

Ὅταν ὁ Κορράδος εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινὴν αἴθουσαν, ἡ Κ. Βαλτέρου ἔκλειεν ἀπαρηγόρητα, ἡ δὲ Ἰωσηφίνα ἐκάθητο περιλυπὸς καὶ σκυθρωπὴ εἰς μίαν γωνίαν.

— Ἰωσήφ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινὴν αἴθουσαν, ἡ Κ. Βαλτέρου ἔκλειεν ἀπαρηγόρητα, ἡ δὲ Ἰωσηφίνα ἐκάθητο περιλυπὸς καὶ σκυθρωπὴ εἰς μίαν γωνίαν.

— Ἰωσήφ, εἰσῆλθεν εἰς τὴν κοινὴν αἴθουσαν, ἡ Κ. Βαλτέρου ἔκλειεν ἀπαρηγόρητα, ἡ δὲ Ἰωσηφίνα ἐκάθητο περιλυπὸς καὶ σκυθρωπὴ εἰς μίαν γωνίαν.

— Είς τὴν Ἰνδικὴν ἀνέκραξεν ἡ Κ. Βαλτέρου.
 Καὶ ἐν τῷ ἄμα ἡ Ἰωσηφίνα ἔγινε κάταρχος ὡς νεκρά, τὸ δὲ ἐργόχειρόν της καὶ αἱ ψυχραὶ αὐτῆς χεῖρες κατέπεσον ἐπὶ τῶν γονάτων αὐτῆς.
 Ὁ Κορράδος, κατεχόμενος ὅλος ὑπὸ τῆς ιδέας τῶν συμφορῶν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, δὲν ἐπρόσεχε παντάπασιν εἰς τὴν Ἰωσηφίνα, οὐδὲ εἶδεν αὐτὴν κατακλιθεῖσαν, ὡς κρῖνον μαρμαμένον, ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ἀσθενῆ, ἀφρον, ἀδάκρυτον καὶ ἀτενίζουσαν ἐπ' αὐτοῦ ὀφθαλμοῦς νεκρῶδεις. Ὁ Κορράδος διηγήθη τὴν μετὰ τοῦ Κ. Μαρβελίου σχέσιν του, τὰ δυστυχήματα τοῦ εὐεργέτου αὐτοῦ, τὴν ὀλεθρίαν τοῦ Κ. Σμιδίου συμβολὴν καὶ τὴν ἀπόφασίν του νὰ ἐκκληρώσῃ δλόκληρον τὸ καθήκον του.
 — Δὲν εἶναι ἀληθές; Ἦθελον εἶμαι τέρας ἐκείνου ἐνταῦθα, καὶ ἂν προέκειτο ἐδῶ μὲν νὰ εὐτυχῆσω, ἐκεῖ δὲ νὰ ἀποθάνω . . .
 — Αἱ! Αἱ! Ἐλεγεν ὁ οἰκονόμος, τὸ πρᾶγμα εἶναι σφόδρα ῥιψοκίνδυνον.
 — Ὅχι, εἶπεν ἡ Κ. Βαλτέρου ὀλολύζουσα ὄχι! . . . ὁ σκοπός σας εἶναι καλός. . . ἀλλ' ἴσως ἐπισκευδετε πολὺ τὴν ἐκτέλεσίν του. Ἀναβάλλετε τὴν ἀπόφασίν σας ἐπὶ μίαν τοῦλάχιστον ἡμέραν . . . ἡ νύξ εἶναι ἀγαθὸς σύμβουλος . . .
 Καὶ τὸ βλέμμα της ἐστράφη πρὸς τὴν Ἰωσηφίνα, τῆς ὁποίας ἡ ὠχρότης ἤξεναν ἡ δὲ Ἰωσηφίνα, βιάσασα ἑαυτὴν ἔσον ἠδύνατο, ἀνέκραξε μὲ φωνὴν ἐξείαν.
 — Μητέρα μου, μητέρα μου, μὴ θλίβῃς πλειότερον τὴν καρδίαν μου ἀνάγκη νὰ ἀναχωρήσῃ, ἀνάγκη, δὲν εἶμπορεῖ νὰ μείνῃ . . .
 Ὁ Κορράδος, κατακλιθεὶς εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην του καὶ ἔμεινεν ἀγρυπνος ὑπὸ τοῦ πυρετοῦ δι' ὅλης τῆς νυκτός. Ἐὰν ἐξημερώματα, ἡ ἄμαξα ἐφ' ἧς ἐμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ ἐστάθη ἐμπροσθεν τῆς οἰκίας καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, δραμόντες περιεστράγγισαν τὸ ὄχημα διὰ νὰ ἴδωσι καὶ εὐλογήσωσιν ἀκόμη μίαν φορὰν τὸν εὐεργέτην των. Ἴν διασημάτι ενός ἔτους, ὁ Κορράδος κατέστη ἀγαπητὸς εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου· αἱ πολλαὶ εὐεργεσίαι τὰς ὁποίας ἔκαμε δὲν ἦσαν γνωσταὶ εἰμῆ εἰς τοὺς εὐεργετούμενους· τότε δὲ κατὰ πρῶτον οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι διηγοῦντο θαυμάσια πῶς ἐδῶ μὲν ἔδωκεν ἰατρικὰ εἰς τοὺς νοσοῦντας, ἐκεῖ δὲ ἐνδύματα εἰς τοὺς γυμνητεύοντας καὶ ἄρτον εἰς τοὺς πεινῶντας, καὶ ἐγγυήσεις εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν βαταλιζομένους. Ἐκαστος οἰκογενειάρχης ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὸν καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν πρὸ πάντων ἡγάπησεν ὁ Κορράδος, καὶ πρὸ πάντων ἐβοήθησεν· διὰ τὴν ἑκάστος ἤξευρε μόνος τὰς πρὸς αὐτὸν ἰδίως γενομένας ἀγαθοεργίας, μόνη δὲ ἡ κοινὴ Ολίφης ἡ ὑπὸ τῆς ἀναχωρήσεως του προξενηθεῖσα ἔβλεπεν ὅλων τὴν προτέραν σιωπῆν.
 Ὅταν ὁ Κορράδος εἰσῆλθεν εἰς τὸ ἐστιατόριον διὰ νὰ προγευματίσῃ τελευταίαν φορὰν μετὰ τῶν φίλων του, εὗρε τὸν οἰκονόμον καὶ τὴν Κ. Βαλτέρου κλαίοντας ἀπαρηγόρητα. Ὁ Κορράδος ἐπροσπάθησε νὰ παρηγορήσῃ τὴν Ολίφην των· ἐλθοῦσης δὲ τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως, ἠγέρθη πρῶτος, ἐσφιγγεν ἐν σιωπῇ τοὺς

δύο ἐκείνους φίλους εἰς τὴν καρδίαν του, τοὺς παρέκάλεσε νὰ τὸν ἐνθυμῶνται καὶ ἐξῆλθε. Δὲν ἐτόλμησε δὲ νὰ ἐρωτήσῃ ποῦ εἶναι ἡ Ἰωσηφίνα· ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἐμελλε νὰ ἀποχωρηθῇ ἀπὸ τὴν Κ. Βαλτέρου, λαβίων αὐτὴν τὸ δεύτερον ἀπὸ τὴν χεῖρα, τὴν εἶπε μὲ φωνὴν διαλείπουσαν.
 — Ἀνακαλέσετέ με εἰς τὴν ἐνθύμησιν τῆς Ἰωσηφίνας!
 Ἀπῆλθε δὲ πρὸς τὴν ἄμαξαν, καὶ κατόπιν του ἀμέσως ἤρχοντο ὁ Οἰκονόμος καὶ ἡ Κ. Βαλτέρου. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου, καταβεβλημένοι ὑπὸ τῆς θλίψεως κλαίοντες καὶ θρηνοῦντες, ὕψωναν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν φίλον των. Ὁ Κορράδος, τεταραγμένος ἦδη ὢν, καὶ θέλων νὰ κατισχύσῃ τῆς συγκινήσεώς του, ἐπήδησεν εἰς τὸ ὄχημα καὶ ἐτοιμάζετο νὰ διατάξῃ τὴν ἀναχώρησιν, ὅτε εἶδε τὴν Ἰωσηφίνα ὠχρὰν, ἔχουσαν ἐρυθροῦς τοῦ ὀφθαλμοῦς ὑπὸ θακρῶν καὶ θρίθοντας θλίψεως ἀφ' αὐτῶν· ἔπειτα ἐκάλυψεν αὐτὴν τὸ πρόσωπόν της· καὶ εἰσῆλθεν ἐν σπουδῇ . . .
 — Μεσάνυχτα! ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης, ἰδὼν κατὰ τύχην τὸ ὠρολόγιόν του. Ἐνόμιζα ὅτι εἶναι μόλις δεκάτῃ ὥρα.
 — Δεκάτῃ ὥρα! τῇ ἀληθείᾳ καὶ δεκάτῃ μόνον ἂν ἦτο, ἤθελον εἶσθαι ἐξώρας διὰ νὰ πλαγιάσῃ ἄνθρωπος ἀσθενής. Λοιπὸν, καλὴν νύκτα σας καὶ εἰς αὐριον πάλιν τὸ λοιπὸν τῆς διηγήσεως.
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.
Ἐν ᾧ ἀνευρίσκοντες ἀρχαῖον φίλον.
 — Ἐνθυμίσθητε, εἶπε τὴν ἐπιούσαν ὁ Γεώργιος εἰς τοὺς ἐπανελθόντας πάλιν φίλους, τὴν Ολίφην τὴν ὁποίαν ἠσθάνθη ὁ Κορράδος ἀναχωρῶν.
 Ὁ Κορράδος κατέπεσεν εἰς τὸ βάθος τῆς ἀμάξης, τὴν ὁποίαν ὁ ἠνθικός ὠδήγει βραδέως ἀναμέσον τοῦ πλήθους· ἀναίσθητος δὲ καὶ ἐστηριγμένος εἰς μίαν τῶν γωνιῶν, ἐσταύρων τὸς βραχίονας ἐπὶ τοῦ στήθους του, ὡς ἂν θέλων νὰ κατακλιθῇ ἐν αὐτῷ συγχρόνως καὶ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν Ολίφην, ἐνῶ τὸ ὄχημα, ἀπαλλαγὴν ἦδη παντός προσκόμματος, ἐμακρύνετο ταχέως ἀπὸ τοῦ χωρίου.
 Περὶ τὴν ἑσπέραν φθάσας εἰς Β. . . ἔδραμεν ἀμέσως εἰς τὸν Κ. Σμιδίον, ὅστις ἰδὼν αὐτὸν εἰδείξεν εὐχαρίστησιν ἄμα καὶ ἀπορίαν.
 — Σὰς φέρω ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἐπιστολήν σας.
 — Καὶ! τί . . . ἀπεφασίσσατε.
 — Νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἰνδικὴν ὀφείλων τὸ πᾶν εἰς τὸν πατέρα μου, ἤθελα εἶμαι ἐπικατάρατος ἰάν τὸν ἄρπον, γέροντα καὶ ἀδύνατον, εἰς τὴν δυστυχίαν. Ἀπελπισία τῶνόντι μ' ἔρχεται ὅταν φαντάζωμαι τὸν ἀγαθὸν καὶ δυστυχῆ ἐκείνον γέροντα τείνοντα εἰς μάτην τοὺς βραχίονάς του πρὸς με!
 — Καλὸν τοῦτο, φίλτατε κύριε, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ κάμωμεν τίποτε ἀπερισκέπτως· τὸ ταξίδιον εἰς τὴν Ἰνδικὴν δὲν εἶναι περιπέτεια. Τίς σὲ ἐγγυάτε ὅτι θέλεις φθάσει; Θέλεις ἄραγε εὖρει τοῦλάχιστον εὐκαιρίαν καὶ δὲν εἶμπορεῖς καὶ νὰ ἀποθάνῃς καθ' ὅδόν, τὰ πλοῖόν σου νὰ συντριφῇ, νὰ καταποντισθῇ;

— Δυνατὸν τοῦτο, ἀλλὰ θέλω ἐκπληρώσει τὸ χρέος μου καὶ θέλω λάβει ὄλας τὰς ἐνδεχομένας προφυλάξεις.
 — Πολλὰ καλὰ, ἀλλ' ἂν ὁ ἀγαθὸς Μαρβέλιος (ἡξεύρεις ὅτι εἶναι γέρον) ἀποθάνῃ πρὶν φθάσει εἰς τὴν Ἰνδικὴν, εἰς τί θέλει σὲ χρησιμεύσει ὁ γύρος αὐτὸς τοῦ κόσμου, εἰς τί θέλει σὲ ἀφαλῆσει νὰ ἐγκαταλίπῃς τὸ στάδιόν σου, νὰ θυσιασῇς τὸ μέλλον σου;
 — Δὲν ἐγκαταλείπω τὸ στάδιόν μου. Τὸ στάδιόν εἰς ὃ ὑποδύομαι ὀνομάζεται καθῆκον! καὶ θέλω ἀποδειλάσει ὡς ἀναδρος! ὄχι, ὄχι ζήτω, εἶμαι νέος. Ἄρεσέ με μόνον νὰ ἀναχωρήσω, σὰς παρακαλῶ. Δότε με μίαν συναλλαγματικὴν ἀντὶ ὅλων τῶν μετρητῶν μου, καὶ ἂν προαιρῆσθε νὰ προσθέσῃτε τί εἰς αὐτὰ χάριν τοῦ Κ. Μαρβελίου, θέλω σὰς εἶμαι εὐγνωμοσέστατος· σὰς ἐγγυῶμαι ἐγὼ διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο, ὑπεσχόμενος νὰ σὰς τὰ ἀποδώσω ἐκανελλῶν μὲ τόκον καὶ τόκον τοῦ τόκου, καὶ ἂν χρειασθῇ νὰ ἐργασθῶ πρὸς τοῦτο ὡς κατάδικος! . . .
 — Ὅχι! αὐτὰ ἔχουσι καλῶς! ἀλλ' ἄς ἐμιλήσωμεν μὲ ψυχρότερον ὀπωροῦν αἷμα. Εἰς τὸν Μαρβέλιον εἶναι βεβαίως ἀδιόφορον τοῦ νὰ σὰς εὖρη ἢ νὰ λάβῃ ἀργύριον ἀρκετὸν πρὸς διεξαγωγὴν τῆς δίχης του καὶ τὴν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐπάνοδον αὐτοῦ· ἀρκεῖ νὰ λάβῃ τὸ ἀναγκαῖον ἀργύριον, καὶ ἰδοὺ αὐτὸς εὐχαρίστητος, ἡ παρουσία σου τὸν εἶναι ὅλος ἀχρηστός. Εἰπέ με τώρα πόσα νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ προσθέσω εἰς τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον θέλεις νὰ τὸν στείλῃς· αἱ συναλλαγματικαὶ σήμερον μεταβαίνουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν εὐκολώτερον ἢ εἰ ἄνθρωποι ἀκολουθήσῃ, σὲ λέγω, τὴν συμβολὴν μου.
 — Ὅχι, κύριε Σμιδίε, δὲν δύναμαι. Ἡ παρουσία μου θέλει εἶναι χρησιμωτέρα εἰς τὸν πατέρα μου, ἀπὸ τὸ ἀργύριόν μου καὶ τὸ ἰδικόν σας ἀργύριον· ὁ ἄνθρωπος εἶναι γέρον καὶ ἀδύνατος, ἔχει χρεῖαν υἱὸ ἀγαπῶντα, ὑπερκαταύχοντα καὶ ὑποστηρίζοντα αὐτόν. Εἰς τοιαύτην περιστασίαν, ὁ φίλος εἶναι πολυτιμώτερος τοῦ χρυσίου, παραμυθία δὲ φιλόστοργος δραστηριώτερη πάσης μισθότης ὑπηρεσίας. Μὴ μὲ λέγεις λοιπὸν νὰ μὴν ὑπάγω, διότι ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι ἀμετάκλητος. Αὐριον ἀναχωρῶ διὰ Ρατισβόνην, παραδίδο εἰς τὸν Κ. Βαλλενρόθην τοὺς λογαριασμοὺς καὶ τὴν παραίτησίν μου. Θέλετε νὰ μὲ ἀποδείξετε ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε, καὶ ὅτι ἀγαπᾶτε τὸν Κ. Μαρβέλιον; Δότε με, παρακαλῶ, ἐν αὐταρκτικὸν ἰδιόχειρόν σας, διότι ἠξέυρω πόσον ἰσχυρῶς παρὰ τῶ Κ. Βαλλενρόθην.
 Ὁ Κ. Σμιδίος τὸν ἐλύτταξε πολλὴν ὥραν. Ὁ Κορράδος, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόφασίς ἦτο σταθερὰ, ἔστατε ἄρθιος ἐνώπιόν του, μὲ ὕφος ἐμφαίνον, ὅτι ἐξέφραξε τὰ ἀληθῆ τῆς καρδίας του αἰσθημάτων. Ὁ τραπεζίτης ἐπὶ μίαν στιγμὴν κατανοήθει ἀπὸ τὸ μέγεθος ἐκείνου τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης . . . ἀλλ' ἔπειτα ἐδοκίμασε διὰ νέων ἐπιχειρημάτων νὰ τὸν ἀποτρέψῃ πάλιν τοῦ σκοποῦ του.
 — Εἶναι μάταιον νὰ μὲ λέγετε ὅλα ταῦτα, ἀνέκραξεν ὁ Κορράδος. Ἐὰν ἠδύναμην νὰ πράξω ἄλλως, δὲν ἤθελον στερηθῆ πρὸς τοῦτο ἐπιχειρημάτων πολλῶν. Ἀγαπῶ κόρην χαριστάτην (ἠξέυρετε τὴν Κ. Ἰωσηφίναν

Βαλτέρου), τὴν στιγμὴν τοῦ χωριστοῦ μας, ἔμαθα κατὰ πρῶτον ὅτι μὲ ἀγαπᾶ καὶ αὐτὴ, καὶ ὁμοίως . . . προτιμῶ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν μου. Τὴν συναλλαγματικὴν μου λοιπὸν, κύριε Σμιδίε, τὴν συναλλαγματικὴν μου διὰ νὰ ἀναχωρήσω. Ὁ Κ. Σμιδίος ἐδάκρυσε ἀκούτας τὸν Κορράδον δμιλοῦντα αὐτῶ.
 — Ἐλα νὰ σὲ ἀγκαλιάσω. Ζηλεύω τὸν Μαρβέλιον διότι ἔχει τοιοῦτον υἱόν, τοιοῦτον φίλον. Πόσοι πατέρες εἶναι ὀλιγώτερον αὐτοῦ εὐτυχῆς! Σὲ δίδο τὴν συναλλαγματικὴν τὴν ὁποίαν ἐπιθυμοῦμαι καὶ σὲ ὑπόσχομαι νὰ μὴ ἀπαντήσῃ κανὲν κώλυμα ἀπὸ τὸν Κ. Βαλλενρόθην, ἔρχομαι ἐγὼ μαζί σου εἰς Ρατισβόνην.
 Ὁ Κορράδος ἠπόρησεν ὀλίγον διὰ τὴν αἰφνιδίαν ταῦτην τοῦ Κ. Σμιδίου μεταβολήν.
 « Ὑπάρχει λοιπὸν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, ὑπάρχει εἰς πάντα ἄνθρωπον οἷος δὲ ἴσως καὶ ἂν ἦναι ὁ βίος τὸν ὁποῖον διάγει, καὶ ἂν ἐκχωρήσῃ ἀπὸ τὰς τραπεζιτικὰς ἐργασίας, καὶ ἂν ἐξηράνθῃ ὡς μωρία, καὶ ἂν ἐσκληρόνθῃ ὡς λίθος, ὑπάρχει λοιπὸν θεὸς τις σπιθηρὸς οὐδέποτε σβεννώμενος καὶ παραγόμενος ἀπὸ τῆς διδούσης εἰς ἡμᾶς τὸ εἶναι προῆς· ἡ ἀρχικὴ φύσις ἐγείρεται ἐπὶ τέλους ἐν ἡμῖν δραστηριωτάτη. Ἴδ' ἐμπορικὸν δεῦναι καὶ λαθεῖν δὲν εἶμπορεῖ νὰ τὴν πνίξῃ, τὰ θεολογικὰ συστήματα δὲν εἶμποροῦν νὰ τὴν διαστρέψωσι, οὐδ' ἡ διπλωματία καὶ ἡ πολιτικὴ, νὰ τὴν ὑστανίσωσι, ἀλλ' ὑπάρχει ἐν ἡμῖν . . . ἀσβεστος καὶ ἀδιάσειστος. Ἡ δ' ἀρχικὴ ἡμῶν φύσις, τί ἄλλο ἐστὶν εἰμῆ ἡ θεότης . . . Καλὸν τῇ ἀληθείᾳ τὸ εἶναι ἄνθρωπον!
 Ὁ Κορράδος μετ' ὀλίγον ἐλησμόνησε καὶ τὴν ἐπιστολήν τοῦ Τραπεζίτου, καὶ τὰς συμβουλὰς τὰς ὁποίας παρ' αὐτοῦ δια τῆς ἑλπίδος ἐλάβε· τὸν ἐτυγχῶντα πᾶσαν ἐκείνην τὴν συνήθη εἰς τὸν κοινὸν βίον ἀλλοιότητα, ἣτις οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ πλαγία κατὰ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως προδοσία, καὶ τὸν ἠπάθη ἄλλην μίαν φορὰν, διότι ἔσωλεν ἐπὶ τὴν εὐγένειαν ἐκείνην τοῦ αἰσθημάτων, τὴν ὁποίαν εἰς τὸν συνήθη βίον διακρίνομεν εὐαισθησίαν παράλογον, ἐπὶ δὲ καὶ τὴν μεγαλοφυγίαν τὴν τοσοῦτον μὲν παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρχαιότητος θαυμάσιον ὑπ' ἡμῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ πραγματικοῦ βίου εἰς τὴν ποιητικὴν ἦδη διαβιβασθεῖσαν.
 Καὶ ὁ μὲν Κορράδος ἐβιάζετο, ὁ δὲ Σμιδίος ἀνέβαλε τὴν ἀναχώρησιν ἐπὶ ὀκτὼ περὶπου ἡμέρας.
 — Δὲν εἶχα παντάπασιν κατὰ νοῦν νὰ σὲ συνοδεύσω, ἔλεγεν ὁ Τραπεζίτης, καὶ ἐν τούτοις τώρα πρέπει νὰ ἔλθω μαζί σου ἀφ' ἑτέρου αἰ ὑποθέσεις μου εἶναι τοσοῦτον περιπελεγμέναι, ὥστε ἂν δὲν τὰς τακτοποιήσω ὀπωροῦν, ἡ ἀπουσία μου δύναται νὰ μ' ἐπιφέρῃ πολλὴν βλάβην· δὲν εἶμπορῶ δὲ καὶ νὰ χωρισθῶ ἀπὸ σέ.
 Ὁ Κ. Βαλλενρόθης ἔλαβεν ἐπιστολήν μου, ἠξέυρει ὅτι μέλλομεν ν' ἀναχωρήσωμεν καὶ μὰς περιμένει . . .
 — Ἀλλὰ, ἔλεγεν ὁ Κορράδος ἀναστεναζών, πᾶσα ἡμέρα ἀναβολῆς αὐξάνει τοὺς κινδύνους τοῦ ὠκεανοῦ καὶ τὴν στενοχωρίαν τοῦ ἐγκαταλειμμένου ἐκείνου γέροντος.
 Τελευταίον ἦλθεν ἡ ἡμέρα τῆς ἀναχωρήσεως· ἀλλὰ τότε ὁ γέρον Σμιδίος, ὅστις ἠγάπα τὴν ἀνοιάν αὐτοῦ, ἤθελε νὰ ταξιδεύῃ τὴν ἡμέραν μόνον, οὐχὶ δὲ καὶ

την νύκτα. Ο Κορράδος δὲν εἶχε οὐδὲ φουχίαν, οὐδὲ ὑπομονήν. Ἐνῶ δὲ Κ. Σμίδιος ἐβράγγεν, ἐκείνος ἐγραφεν ἡμερολόγιον τῶν αἰσθημάτων του, τὸ ὅποιον ἤθελε πιδανώτατα νὰ στείλῃ εἰς τὴν Ἰωσηφίναν πρὶν ἢ ἐγκαταλιπεῖν τὴν Βύρωπαϊκὴν παραλίαν ἀπέλθῃ εἰς Ἰνδικήν.

Ἐφθασαν τελευταῖον εἰς Ῥατισβόνην, ἀλλ' ὁ Κ. Βαλλενρόθης δὲν εὐκάρησε νὰ τοὺς δεχθῇ τὴν πρώτῃν ἡμέραν. Ὁ Κορράδος ἤρχισε νὰ οἰωνίζεται ἀπαίσιαι, διότι δὲν ἀμφίβαλλεν ὅτι ὁ κύριος ἐκεῖνος ἦτο εἰς τοιαύτην μετὰ τοῦ Τραπεζίτου σχέσιν, ὥστε πάντοτε ἤδυνάτο νὰ τὸν δεχθῇ. Ἐνταῦθεν ὑπενόει συνεννόησιν τινα εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ Κ. Σμίδιος ἐπανήλθε τὸ ἐσπέρας εὐθυμῶς, ἀλλ' ὁ Κορράδος ὑπώπτευσεν καὶ αὐτὴν ἐκείνην τὴν εὐθυμίαν.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Κ. Βαλλενρόθης διεμήνυσεν εἰς τοὺς δύο φίλους ὅτι τοὺς περιμένει εἰς τὸ γεῦμα. Ὁ Κορράδος ἐπέμπε νὰ ὑπάγωσιν ὅσον ἐνδέχεται γληγορώτερον καὶ εἶχεν ἀφορασίαι, ἐὰν τοῦτον ὁ κύριος ἐκεῖνος παρεμβάλλῃ κάλωμα τι εἰς τὴν ἀναχώρησίν του, νὰ ἀναχωρήσῃ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἑσπέραν, μὴ παρενοχλῶν αὐτὸν, πλεῖστον.

Ὁ Κ. Βαλλενρόθης τὸν ὑπεδέχθη κάλλιστα. Μετὰ δὲ τὰς συνήεις πρώτας φιλοφρονήσεις, ὁ Κορράδος τὸν ἐξήγησε μὲ περτωδῆ ζωηρότητα διατὶ ἤλθε καὶ πῶς ἀναγκάζεται νὰ παραιτήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ὑπέβαλε τὸν λογαριασμὸν του καὶ ἐξέθεσεν ἐν συνόψει τὰ ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ κτήματι ἐκείνῳ πραγθέντα.

— Ἐπραξέτε, τὸν εἶπεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης πάντα ὅσα ὑπεχρεώθητε καὶ μάλιστα ὑπερέθητε τὰς προδοκίας μου, ἐκτὸς μόνου τοῦ ὄρου τοῦ ἀφορώοντος τὴν Κ. Βαλτέρου· ἡ ἀγαθὴ αὐτῆ γυνὴ εἶναι δυστυχὴς . . . καὶ ὑμεῖς εἰσθε . . .

Ὁ Κορράδος ἐρυθρίασεν ὡς πῦρ . . . — Ἔγω;

— Ἐλαβα προχθὲς ἑπιστολὴν της, λέγουσαν ὅπως ἐγίνετο ἀγαπητὸς εἰς τὸ χωρίον καὶ πόσον πάντες εἶναι τελλιμμένοι διὰ τὴν ἀναχώρησίν σας· μὲ θυμῶν δὲ καὶ περὶ νέας τινὲς καὶ χαριεστῆς κόρης, καλουμένης Ἰωσηφίνας, ἣτις τῆκεται ὡς κηρὸς . . .

— Ἦς γράφει τούτο; — Βεβαίως, ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἔχουσι ἀρκατὰ εὐγενῆ αἰσθήματα, ἐπιδοκιμάζουσι τὴν ἀπόφασίν σας τῶν νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Ἰνδικήν, ἀλλὰ ἡ μήτηρ ροβεῖται ὅτι ἡ κόρη της κινδυνεύει . . .

Ὁ Κορράδος ὠχρίασεν.

Ὁ δὲ Κ. Βαλλενρόθης, ἀπελθὼν πρὸς στιγμήν, ἐπανῆλθε φέρων ἑπιστολὴν της Κ. Βαλτέρου, τὴν ὁποίαν ὁ Κορράδος ἀνέγνωσεν. Ἡ Κυρία ἐκείνη περιέγραφε τὴν ἐσπευσμένην τοῦ δικαστοῦ ἀναχώρησιν, καὶ προσέθετεν ὅτι εἶχε πρὸ κειροῦ παρατηρήσει μὲ ἀνησυχίαν τινὰ τὴν ἐντύπωσιν τὴν ὁποίαν οὗτος ἐπροξέει εἰς τὴν Ἰωσηφίναν, ἣτις ἤδη ἐμαραίνετο ἐν σιγῇ· ὅτι οἱ ἱατροὶ ὕφοναν τοὺς ὤμους, συνεβούλευον διασκεδάσεις, ταξείδια, ἀλλ' ὅτι ἡ Ἰωσηφίνα δὲν ἤθελε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸ κτήμα· καὶ ἔπειτα ἦτο τόσον ἀδύνατος, ὥστε δὲν ἤδυνάτο νὰ ὑποφέρῃ τὸν κόπον της δουρορίας. Ἄπαντα δὲ ἡ ἐπιστολὴ ἐπέφευε τὴν θλίψιν μητρὸς ἀπαραμυθίτου.

Ὁ Κορράδος κατέπεσεν ἐπὶ ἐνὸς καθίσματος, ἐκάλυψε τὸ πρόσωπόν του μὲ τὸ χειρομάκτρον του καὶ δὲν ἤδυνήθη νὰ κρατήσῃ τοὺς στεναγμούς του· πλησιάζαντος δὲ τοῦ Κ. Βαλλενρόθου, ἀνέλαβεν ὀπωρὸν θάρρους.

— Ἐνοῶ τὸν σπαραγμὸν της καρδίας σας, τὸν εἶπεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης, καὶ τὰ δάκρυά σας δικαιολογουῖσιν ὅτι ἐπραξα. Γνωρίζω τὴν Ἰωσηφίναν; καὶ ποῦ τὴν εὐτυχίαν της, διότι ἔχει ψυχὴν ἀγγελικὴν . . . Ἦν ἀγαπᾶτε;

— Ἄ! βεβαίως! ἀνέκραξεν ὁ Κορράδος.

— Ἦταν γαστε λοιπὸν· διότι τοσαῦτον κήδομαι περὶ της υγείας της Ἰωσηφίνας καὶ περὶ της εὐτυχίας της μητρὸς της, ὥστε ἅμα λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, ἐπευσα νὰ ἀπαντήσω. « Ὁ Κ. Βαλτέρος ἐπανέρχεται εἰς τὸ κτήμα μου. » Ἡ ἐπιστολή μου εἶναι ἤδη βέβαια εἰς τὰς χεῖρας της Κ. Βαλτέρου. Ἐλάβετα, εἰπάτε μοι;

— καλὰ ἐκάμετε, εἶπεν ὁ Κορράδος.

— Καὶ δὲν ὄν ὑπάγετε εἰς τὴν Ἰνδικήν;

— Καλὰ ἐκάμετε, ὡς λέγω· διότι καλὸν πάντοτε εἶναι τὸ νὰ σπογγίζῃ τις τὰ δάκρυα τῶν παγγόντων, ἔστω καὶ μὲ τὸ κάλυμμα της πλάνης. Σὰς εὐχαριστῶ, κύριέ μου, θέλω γράψαι καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ὑποβάλω τὴν ἐλπίδα τῶν ὀ χρόνος ἱατρεῦει πολλὰ πράγματα. Ὁ χρόνος εἶναι ἰσχυρότερος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον· καὶ ἡ μὲν Ἰωσηφίνα σώζεται διὰ της αἰσῆς ταύτης ἀπάτης, ἐγὼ δὲ ὑπάγω οὐδὲν ἤτιον εἰς τὴν Ἰνδικήν.

— Καὶ πῶς! κύριέ μου, ἢ θέλετε νὰ μὲ ἀναδείξετε ψεύστην;

Ὁ Κορράδος ὕψωσε τοὺς ὤμους·

— Ἔλετε, κύριέ μου, νὰ μὲ καταστήσετε ἀγῶμονα πρὸς τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν ὅποιον ὀφείλω τὸ πᾶν.

— Ὅχι, ἀνέκραξεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης· ἐνοῶ ὅτι εἶναι φοβερὸν νὰ διεξέται τις νὰ ἐκλέξῃ μετὰ πατρὸς ἢ εὐεργέτου ἔχοντος ἅπαντα τοῦ πατρὸς τὰ δικαιώματα καὶ της μνηστῆς του.

— Τὰ δικαιώματα τοῦ πατρὸς εἶναι ἀρχαιότερα, ἰερώτερα κατὰ τὰ της μνηστῆς· ὁ μὲν ἤθελε καύσει μόνον τοῦ νὰ μὲ ἀγαθῶ ἐν ἡμῖν ἰκανὸς νὰ πράξω τοσαῦτον ἀγενῆ πράξιν, ἡ δὲ ἤθελε μὲ ἀποστραφῆ, ἐὰν . . .

— Ἄς θεωρήσωμεν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ ἄλλην ἐποψιν, ἀπήντησεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης· ὑμεῖς θέλετε νὰ ὀφείλετε εἰς βοήθειαν γέροντος, τὸν ὅποιον ἀξιόλογον χρηματικὸν ποσὸν δύναται νὰ βοηθήσῃ ταχύτερον καὶ ἀρυστικώτερον ἀπὸ ὑμᾶς, καὶ ν' ἀφήσετε ἐδῶ κατατλημμένην κόρην τὴν ὁποίαν ὀλοι οἱ θηταυροὶ της γῆς δὲν δύνανται νὰ ἀποζημιώσωσι διὰ τὴν στέρησίν σας· θέλετε νὰ ὑπάγετε εἰς τὴν Ἰνδικήν διὰ νὰ ἐπιμεληθῆτε τὰς ὀλίγας ἡμέρας ὅσας ἔχει νὰ ζῆσῃ ἀκόμη ἄνθρωπος ἐξητηλημένος, ἔσως διὰ νὰ ἰδῆτε αὐτὸν θνήσκοντα καὶ ἀφίνετε ἐδῶ ῥόδον κινδυνεύον νὰ μαρυνθῇ ὡς ἐκ της ἀναχωρήσεώς σας.

— Τὸ ἀξίωμα μου εἶναι, ἀπήντησεν ὁ Κορράδος, νὰ μὴ φρατζῶ περὶ τῶν λεγομένων περιστασίων

καὶ ἀναγκῶν, ὅταν πρόκηται νὰ ἐκπληρώσω τὸ καθέκόν μου. Ἡ ζωὴ της Ἰωσηφίνας καὶ ἡ ζωὴ τοῦ πατρὸς μου εἶναι εἰς χεῖρας τοῦ θεοῦ· ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ νὰ πράξω πράξιν ἀγαθὴν καὶ θέλω πράξαι, ὅτι μ' ἐπιβάλλει τὸ καθέκον, τὸ δὲ λοιπὸν ἀπόκειται εἰς τὸν τὰ πάντα διέποντα ἐπ' ἀγαθῶ καὶ ὀχι εἰς ἐμὲ. Ἔμμαι βέβαιος ὅτι θέλω παρατείνει τὴν ζωὴν της Ἰωσηφίνας διὰ πράξεις ἀγενοῦς;

— Δὲν μὲ ἀφήτετε νὰ τελειώσω τὸν λόγον μου Κ. Ἐκκιε, ἀέλαβεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης. Ἐγραφα ὅτι αἱ περιστάσεις μετεβλήθησαν καὶ τῶντι μετεβλήθησαν, ὅστε στοιχηματίζω ὅτι δὲν θέλετε ὑπάγει εἰς τὴν Ἰνδικήν.

— Τί! μήπως ἀπέθανεν ὁ Κ. Μαρβέλιος; μήπως μὲ ἀπατάτε; ἀνέκραξεν ὁ Κορράδος ἐντρομος, ἡ μήπως ἐλάβετε δὲ νεωτέρων ἐπιστολῶν τὴν εἰδήσιν, ὅτι ὁ εὐεργέτης μου ἐπανέρχεται εἰς τὴν Βύρωπην; Σὰς ἰκετεύω, μὴ μὲ βεβαιώσετε πλεῖστον, εἶμαι ἤδη ἀρκετὰ δυστυχῆς; . . .

— Οὐδὲν τούτων συνέθη, ἀπήντησε γελῶν ὁ Κ. Βαλλενρόθης. Ὁ ἀπορήσετε τώρα βέβαια ὅταν μάθετε ὅτι εἰσθε ἡμεῖς ἡδὴ ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ κτήματός μου. Τὸ κτήμα τοῦτο δὲν μὲ ἀνῆκει πλέον, ὁ Κ. Μαρβέλιος τὸ ἤγγρασεν ἀπὸ ἐμὲ διὰ νὰ σὰς τὸ δώσῃ ἀλλ' ἤθελε προηγουμένως νὰ πληροφωρηθῇ μὲχρι τίνος ὀφελήθητε ἀπὸ τὰ ταξείδιά σας. Ὁ Κ. Σμίδιος ὑπῆρξεν ὁ ἐκτελεστής της θελήσεως τοῦ Μαρβελίου· ἡ δοκιμασία σας ἐτελείωσεν ἡδὴ καὶ ἐτελείωσεν ὑπὲρ ὀμῶν ἀνεδείχθητε τοιαῦτος, εἰς ὅς ἐπεθύμει ὁ Μαρβέλιος. Σήμερον θέλω σὰς παραδώσει τὸ ἐπίσημον δωρητήριον, σὰς συγχάρω δὲ αὐτὸ τοῦδε διότι ἐφάνητε ἄξιος της τύχης σας.

Ὁ Κορράδος ἐμεινεν ἐκστατικὸς καὶ δὲν ἤξευρε τί νὰ πιστεύσῃ. Τελευταῖον ἀνέκραξε μὲ φωνὴν τρέμουσαν καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς δακρύνοντας καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐστραμμένους.

— Γενναῖα Μαρβελίε! Πάντοτε περὶ τῶν ἄλλων φροντίζεις, ποτὶ περὶ σοῦ! Δὲν εἶται λοιπὸν πλέον ἐν ἀμχανία! Ἐπειδὴ λοιπὸν οὕτως ἔχει (διότι ἐλπίζω, Κύριε Βαλλενρόθης, ὅτι δὲν μὲ ἐμπαίζετε μὲ τὴν ἐπίσημον ταύτην περιστάσιν) σὰς παρακαλῶ εἴτε ὀμᾶς εἴτε τὸν Κ. Σμίδιον νὰ συναμολογήσεται μετ' ἐμοῦ τὴν ἐξῆς εἰς ἀμφοτέρους συμφέρουσαν συμφωνίαν. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος κτήμα ἔχει εἰσόδημα 200,000 περίπου δραχμῶν, μετ' ὀλίγους δὲ ἐνιαυτοὺς θέλει δίδει 350,000 δραχμῶν κατ' ἔτος. Μὲ δίδετε λοιπὸν τὴν ἀξίαν του εἰς συναλλαγτικὰ διὰ τὸ Λονδίνον;

— Πρὶν ἐπιχειρήσετε τὴν πώλησιν, εἶπεν ὁ Κ. Βαλλενρόθης μὲ πρόδηλον παραχῆν, ἀνάγκη νὰ ἔχετε ἀνὰ χεῖρας τὸ δωρητήριον· καὶ ἐξῆλθε διὰ νὰ τὸ ζητήσῃ.

Ὁ Τραπεζίτης, ἅμα ἐπανελθόντος τοῦ Κ. Βαλλενρόθου μὲ τὸ ἔγγραφον εἰς τὰς χεῖρας, ἀγκαλίασεν τὸν Κορράδον καὶ τὸν ἐσφιγξεν ἐν σιωπῇ εἰς τὴν καρδίαν του· οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν ὕγροι καὶ ἐξῆλθε τοῦ δωματίου.

Ὁδὲ ὁ Κ. Βαλλενρόθης ἦτο ητυχεὸς, καὶ δοῦς τὸ συμβόλαιον εἰς τὸν Κορράδον, παρηκολούθησεν ἐν τά-

χει τὸν Κ. Σμίδιον, διὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του, τὰ ὅποια δὲν ἤδυνάτο πλέον νὰ κρατήσῃ.

Ὁ Κορράδος δὲν ἤδυνάτο νὰ ἐνοήσῃ τί τρέχει. Ἄ! ἔχουν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ; ἔλεγε κατ' ἐαυτὸν, παρακολούτων αὐτοὺς διὰ τοῦ βλέμματος φαίνονται τεταραγμένοι. Ἡ ἀπόφασίς μου τοῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Ἰνδικὴν ἐγκρίνεται προδήλως ὀπ' αὐτῶν. Διατὶ ἄρα ἤθελον ἐναντιωθῆ εἰς αὐτὴν; Τί τοὺς μέλει ἀν ὑπάγω ἢ ἀν μείνω, ἀν κερδήσω ἢ ἀν χάσω; διότι διὰ τοὺς ἄνθρώπους τῶν ὀποιῶν ἡ ψυχὴ ἐσκωρίασεν ἀπὸ τὴν τριβὴν τοῦ βίου, τὰ πάντα ἐπὶ τίλους κατατάσιν εἰς τὰ κέρδη καὶ ζημίαι, εἰς τὸ δοῦναι καὶ λαβεῖν.

Καθῆσας δὲ πλησίον ἐνὸς παραθύρου, ἀνοῖξε τὰ συμβόλαιον ὅταν ἐφθασεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Μαρβελίου ἰδιοκτήτης ὑπὸ τοῦ εὐεργέτου του γραφῆν, ἐπίλησε τὸ μέρος ὅπου ἐστρηγύθη ἡ φιλτάτη αὐτῆ χεῖρ. . . . ἔπειτα δὲ ἀνέγνωσεν. Ἦτο δὲ τῶντι παραχωρητήριον τακτικώτατον ὑπὲρ τοῦ Κορράδου Ἐκκίου, τὸν ὅποιον ἐκάλει θετὸν υἱόν. Ἄλλ' ἡ ὑπογραφή τὸν ἐπροξέει τοιαύτην ἀπορίαν, ὥστε ὑπέλαθε τὸ ἔγγραφον πλαστὸν, διότι ἦτο συνεταγμένον ἐν Ῥατισβόνῃ πρὸ δύο μόνον ἡμερῶν. Πῶς λοιπὸν ἔφερε τὴν ὑπογραφήν τοῦ Κ. Μαρβελίου, ἀν τῶντι ἡ ὑπογραφή ἦτον ἐδική του;

Ὁ Κορράδος ἐτοιμάζετο νὰ ὑπάγῃ νὰ εὐρῆ τοὺς δύο φίλους του, ὅτε ὁ Κ. Βαλλενρόθης ἐπανήλθε μὲ φαιδρότατον πρόσωπον, καὶ, — Δὲν ἔχω λοιπὸν δικαίον, φίλτατε Ἐκκιε, ἀνέκραξε μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας ὑπὸ χαρᾶς; Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι δὲν ὑπάγομεν πλέον εἰς τὴν Ἰνδικήν, ὅτι μένομεν; Ἀἰ;

— Ὅχι βέβαια, τὸ ἔγγραφον αὐτὸ εἶναι πλαστὸν . . .

— Τί λέγετε; εἶναι γνησιώτατον, εἰς τὴν τιμὴν μου.

— Ἀλλὰ φέρει προχθασινὴν ἡμερομηνίαν . . .

— Μάλιστα.

— Τίς λοιπὸν ἐπέθηκε τὴν ὑπογραφήν τοῦ πατρὸς μου;

— Τίς; . . . τίς; ἀλλ' ὁ Κ. Μαρβέλιος· δὲν γνωρίζετε τὴν ὑπογραφήν του;

— Βεβαίως τὴν γνωρίζω· ἀλλὰ πότε ὑπεγράφη τὸ ἔγγραφον τοῦτο;

— Δὲν τὸ βλέπετε; διαβάσατέ το . . . προχθὲς! . . .

— Προχθὲς; μὲ ὑπολαμβάνετε παραφρονα; Πῶς τὸ ὑπέγραψεν ἐδῶ, ἐνῶ εἶναι εἰς τὴν Ἰνδικήν; Βε-

τὸς ἀν ἐπανήλθεν . . . Εἰπέτε μοι, ἐξηγήσατέ μοι τί τρέχει;

— Δὲν ἐπανήλθεν.

— Ὅποια ἀπάτη! . . .

— Ὅχι, ἀπάτη δὲν ὑπάρχει! διότι δὲν ὀπίγη ποτὲ εἰς τὴν Ἰνδικήν, ἀνέκραξε φωνὴ τις ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου, καὶ ἀνοιχθεῖσας της θύρας, εἰσῆλθεν ὁ γέρον Μαρβέλιος, κρατῶν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν Κ. Σμίδιον· τείνας δὲ τοὺς βραχίονας πρὸς τὸν Κορράδον.

Ὁδὲ ὁ Κ. Βαλλενρόθης ἦτο ητυχεὸς, καὶ δοῦς τὸ συμβόλαιον εἰς τὸν Κορράδον, παρηκολούθησεν ἐν τά-

νά στοχασθῆ περὶ τῶν ὄσων ἐβλέπεν ὁ Μαρβέλιος ἐκλαίειν.

— Ὅχι, φίλε μου, ὄχι τέκνον μου, δὲν ὑπῆρχε ποτέ εἰς τὴν Ἰνδικήν. Ἐλα, σφίγγε με εἰς τὴν εὐγενῆ καρδίαν σου· εἶσαι ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς μου! . . . Δόξα σοὶ ὁ θεός! Ὑγινης ὁποιός ἐπρεπε νὰ γείνης. . .

Ἡ χαρὰ τοῦ γέροντος δὲν ἦτο μικροτέρα τῆς τοῦ Κορράδου, ὅστις εἰμεινεν ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀφωνος καὶ μὴ εὐρίσκων λέξεις διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἀπορίαν του. Ὅσα τὸν εἶχαν εἰπεῖ περὶ τῆς ἀποδημίας ἐκείνης καὶ τότε εἶχε πειθῆ περὶ αὐτῆς, ὥστε μετὰ τινὰς ὥρας δὲν κατελάμβανεν ἀκόμη τί σημαίνουσιν ὅλα ταῦτα.

— Ἐλα, τέκνον μου, εἶπεν ὁ Κ. Μαρβέλιος νὰ σὲ διηγῶμαι ὅλας τὰς ὑποθέσεις σου κατὰ τάξιν καὶ ὁμοίως. Εἶναι ἀληθέστατον ὅτι ἔλαβα πολλὰς ἀφορμὰς θλίψεως εἰς τὴν πόλιν Β. . . Δὲν ἤξεύρω πότεν ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἡγεμόνος νὰ μὲ κολλήσῃ εἰς τὴν βίβλιν μου ἕνα τίτλον εὐγενείας. Σέβομαι τὴν τῶν εὐπατριδῶν τάξιν ἢ κοινωνία ἔχει χρεῖαν τῶν βασιμίδων τούτων, ἀν καὶ τὸ πρόβατον διακρίνεται ἀπὸ τοῦ τράγου πολὺ μᾶλλον διὰ τοῦ μαλλίου ἢ τοῦ ὀνόματος. Ὁ δημόσιος ὑπάλληλος, ὁ ἀπολαμβάνων τὴν εὐνοίαν τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἐπιθυμῶν νὰ μεταχειρισθῆ τὴν εὐνοίαν ταύτην διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰς ἀφορμὰς τῶν εὐεργεσιῶν, ὁ τοιοῦτος δὲ λάθῃ τίτλους εὐγενείας ὁ τοιοῦτος πράττει τῇ ἀληθείᾳ καλῶς καὶ καταλείπει εἰς τὰ τέκνα του ἀγαθὸν καὶ χρησίμου κληρονόμημα. Ἀλλ' ἄνθρωπος ὅστις οὐδὲ τέκνα ἔχει, οὐδὲ τὴν εὐνοίαν τινὸς ἐπιζητεῖ, οὐδὲ ἀξίωμα τι, ὅστις εἶναι εὐχαριστημένος καὶ ἔχει ὅτι οἱ ἡγεμόνες δὲν δύνανται νὰ δώσωσι, δηλαδὴ καρδίαν καθαρὰν, ὅστις εὐεργετῆ τὸ κατὰ δύναμιν, εἰς τοιοῦτον, λέγω, ἄνθρωπον ὁ τίτλος τῆς εὐγενείας φέρει δυσκολίας μᾶλλον ἢ πλεονεκτήματα. Ἐπειδὴ δὲ πολλὰκις μὲ συμβαίνει νὰ ὑπολαμβάνω ὡς σπουδαῖα πράγματα ἀσημαντα, φαίνεται ὅτι ἐπειράξα τὸν ἡγεμόνα, ἀποκοινοῦν τὴν πρότασίν του, ἢ μᾶλλον ἐπειράξα τοὺς ἀυλικούς, εἰ ὅσοις ἤρξαν νὰ ζητοῦν νὰ μὲ ἐκδικηθῶσιν ἐκ παντὸς τρόπου. Τοῦτο μὲ ἠνώχλησε καὶ διαέθεσά τὰ πράγματα μου; ἀπῆλθα ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης. Τότε σὲ ἐγράψα νὰ μὲ ἀναγγέλλῃς τακτικῶς τὰ κατὰ σέ, καὶ ἂν δὲν ἤθελὸς λάβει ἀπάντησίν μου, διότι τὸ γράφει μὲ προσενεῖ πολὺν κόπον. . .

Ἀπῆλθα δὲ εἰς μικρὴν τινα ἐξοχίαν, ὅπου ἔζητα ἐν εἰρήνῃ καὶ σιωπῇ. Μετ' ὀλίγον ὁμοίως ὁ θεὸς μ' ἐδόξακε νὰ ἐνοήσω ὅτι εὐτυχία εἰς τὸν κόσμον οὐδὲν δὲν ὑπάρχει, προσεβλήθη ὑπὸ πυρετοῦ τυφώδους καὶ ἐκινδύνευσά ὁ μὴ ὦν κατὰ πᾶσαν ἡμέραν καὶ ὥραν ἔτοιμος νὰ ἀποθάνῃ, ἔχει τῇ ἀληθείᾳ μίαν τρύπαν εἰς τὸν ἀγκῶνά του. Μὲ ἐνοεῖς Κορράδε; . . .

Ἀλλὰ, δυστυχῆς ἐγὼ, τέκνα δὲν ἔχω! ἔχω δ' ἀντί τούτων ἀρκετοὺς μεμακρυσμένους συγγενεῖς, ὅστις περιμένουσιν ἀνυπομονῶς τὸν θάνατόν μου, διὰ νὰ μὲ κληρονομήσωσιν, ἀγνοοῦσι δ' ἅπαντες τὴν καλὴν τοῦ ἀργυρίου χροῆσιν ἢ μᾶλλον ἀπατώμαι, ἤξεύρωσι καλλίστερα τοὺς κανόνας τοῦ συμφέροντος, εἶναι φίλοι δοῦλοι, μάταιοι, τρώγουσιν καλὰ καὶ θεωροῦν ὡς τρέλαν νὰ στερηθῶσι τὸ παρμικρόν διὰ νὰ τὸ δώσωσιν εἰς

τοὺς μὴ ἔχοντας τίποτε. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, εἰκὼν κατ' ἐμαυτὸν, δὲν ἔχουσι χρεῖαν τῶν χρημάτων μου. Ἀρ' ἑτέρου ἀνδρῆρα πολλοὺς παῖδας, ἀλλὰ μὴπως ἤξεύρω ἂν κατατήσαν ὅσοι ἐπρεπε νὰ κατασταθῶσιν; ὅλοι ἔχουσι ἀπὸ μίαν τρύπαν ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος των. Ἄς ἀρῶμαι ὅμως εἰς ἕκαστον ἴσην ποσότητα, διὰ νὰ τοὺς χρησιμεύσῃ εἰς τὸ μέλλον· τότε χεῖρα ἂν τὴν κακομεταχειριθῶσιν.

Ὅταν ἠσθένησα καὶ εἶδα ἐμαυτὸν θεραπευόμενον ὑπὸ μισθιωτῶν ἀνθρώπων, ἠσθάνην μᾶλλον παρὰ ποτὲ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἀγαπηθῶ δι' ἐμὲ αὐτόν· σὲ ἐνοημήθη τότε καὶ ἐπέθησα νὰ σὲ ἴδω πάλιν. Ἐπανέλαθόντα δὲ ἠθέλησα νὰ σὲ ὑποβάλω εἰς δοκιμασίαν, διὰ νὰ μάθω ἂν δὲν ἔχῃς κάμειν τρύπαν εἰς τὸν ἀγκῶνά σου. Εἶχα ἀγοράσει τὸ κτήμα τὸ ὅποιον γνωρίζεις, ἀληθῆ φωλεὴν ἀλλοιότητος. Ἰδοὺ, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, καλλίστη δοκιμασία, διὰ νὰ πληροσρηθῶ ἂν ἔχῃ ἀγαθὴν καρδίαν καὶ ὑγιεῖν κεφαλήν. Ὁ Κ. Βαλλενρόδης μ' ἔκαμε τὴν χάριν νὰ μὲ δανείσῃ τὸ ὄνομά του, ὁ δὲ Κ. Σμιδίος σὲ ἐπρότεινε τὴν θέσιν τοῦ δικαστοῦ· τὰ λοιπὰ τὰ ἤξεύρεις.

Ὁ Κ. Βαλλενρόδης κατεχώρισεν εἰς τὸ συνταχθῆν τότε συμβόλαιον ὅρον τινὰ ὑπὲρ τῆς δυστυχῆς γῆρας ἀνθρώπου τὸν ὅποιον πολὺ ἐγνωρίσα. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπῆρξε φίλος μου ἐκ παιδίων ἢ σύζυγός του ἦτο ἄγγελος ἀνθρωπόμενος· ἂν δὲν ὑπανδρεύετο τὸν φίλον μου Βαλτέρον, ἦθελα τὴν νυμφευθῆ ἐγὼ. Κίβρη οὕτως, τὴν ἠγάπησα ἐν ἀγνοίᾳ τῆς, διότι μόλις μὲ ἐγνωρίζεν. Ἠγάπα δὲ, καθὼς σὲ εἶπα, τὸν Βαλτέρον. Ἀπεμακρύνθη καὶ ἐπολέμησα τὸ αἰσθημα ἐκείνο, τὸ ὅποιον ὁμολογῶ ὅτι εἶχεν ἀνοίξει εἰς τὸν ἀγκῶνά μου τρύπαν σχεδὸν ἀδιόρθωτον. Ἐκ διαλειμάτων μόνον ἐλάμβανα διὰ τοῦ Κ. Βαλλενρόδου εἰδήσεις περὶ τῆς ἀγαπητῆς ἐκείνης γυναικὸς καὶ ὅταν δὲ ἀγαθὸς Βαλτέρος ἀπέθανε πίνης, ἐβόηθησα τὴν γῆραν του, διὰ τοῦ Κ. Βαλλενρόδου, καταστήσας αὐτὴν εἰς τὸ κτήμα μου. « Ἡ γυνὴ αὕτη εἶναι ἄγγελος, ἔλεγον πρὸς τὸν Βαλλενρόδην. — Ἄν αὕτη εἶναι ἄγγελος, μὲ ἀπάντησεν, ἢ κόρη τῆς Ἰωσήφινᾳ εἰσβαίω μετέχει τῆς ἀνωτέρας ἐκείνης φύσεως. — Ἄν ἔχῃ οὕτω τὸ πικρὸν γάλα ἐσυλλογίσθη, καὶ ὁ Κορράδος ἦναι ἀγαθὸς ἀνὴρ, δὲν εἴμπορεῖ παρὰ. . . Ἡ Κ. Βαλτέρου κατῴκει μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς εἰς τὸ κτήμα ἐκεῖνο, ὅθεν σὲ μετεφέραμεν εἰς αὐτό.

Ὅσάκις ἤρχετο εἰς Β. . . διὰ νὰ παραδώσῃ τοὺς λογαριασμούς σου εἰς τὸν Κ. Σμιδίον, ἠρχόμην ἐγὼ ἀνωστὸς εἰς τὸ κτήμα μου, διὰ νὰ γαστῶ τὰς προόδους σου. Ἰποθεῖς δὲ καὶ ἐοὺ τὴν τρύπαν σου εἰς τὸν ἀγκῶνα! . . . Ἐντός ἐνός ἔτους κατώρθωσες πολλὰ πράγματα· τότε ἀπεράτιστα νὰ σὲ υἰοθετήσω καὶ νὰ σὲ καταστήσω γενικὸν κληρονόμον μου, διότι, εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, ὁ Κορράδος ἀκολουθεῖ τὰ βήματα μου, εἶναι ἀγαθὸς νέος. Ἀλλ' ἄρα γε μὲ ἀγαπᾷ ὡς πατέρα; Ἰδοὺ τὸ ζήτημα. Διὰ νὰ βεβαιωθῶ περὶ τούτου, σὲ καθυπέβαλα εἰς τὴν πλαστὴν ἐκείνην δοκιμασίαν, ὡς ἐκ τῆς ὁποίας ὑπέρερες τοσοῦτον φοβερὴν ἀγῶνα. Μὴ λυπηθῆσαι διὰ τοῦτο, διότι μὲ ἐπρομήθειες τούτῳ περιεπέριον περὶ δυσμῆς βίου τὸν παραδείτην

τὸν ὅποιον εἶχα ἀπολέσει. Ἄκουσε τὴν λύσιν τοῦ ὄρκου. Ὅσα ὑπάρω μαζί σου εἰς τὸ κτήμα μου, καὶ δὲν θέλωμεν πλέον χωρισθῆ. . . ἢ ὀρθότερον. . . θέλωμεν βεβαίως χωρισθῆ, ἀλλ' ὅσον ἐνδέχεται βραδύτερον. . . Ὁ Μαρβέλιος ἐσπόγγισεν ἐν δάκρυ τοῦ. Ἀλλ' αἰ μὴ συλλογισώμεθα περὶ τούτου. Ἄς γασθῶμεν κατὰ τὸ παρὸν τὴν εὐτυχίαν μας. . . Καὶ ἐγὼ μὲν θέλω ἐξηγήσει εἰς τὴν Κ. Βαλτέρου ὄλιν τὴν ἀγάπην τὴν ὅποιαν ἠσθάνην πρὸς αὐτὴν. . . Σὺ δὲ, Κορράδε, δὲν ἔχεις τίποτε νὰ εἰπῇς εἰς τὴν Ἰωσήφινᾳ, τὸν ἄγγελόν σου;

Μετ' ὀλίγον ἐτελέσθη ὁ γάμος. Ὁ Κορράδος, ἢ Ἰωσήφινᾳ, ὁ Κ. Μαρβέλιος, ἢ Κ. Βαλτέρου ἐπανήλθον ἅπαντες εἰς τὸ κτήμα των, τοῦ ὁποίου ὅλοι οἱ κάτοικοι ὑπεδέχθησαν αὐτοὺς μετὰ κραυγῶν ἀγαλλιάσεως.

— Τὸ διήγημά σας εἶναι βεβαίως κατανοητικόν, εἶπεν ὁ συνταγματάρχης σπογγίζων ἐν δάκρυ τὸ ὅποιον εἶχε καταπίσει ἀπὸ τῶν βλεφάρων του· ἀλλὰ μετὰ τὸ φανταστικὸν μέρος ἐργάζεται τὸ πραγματικόν! Ὑπῆρξεν ἄραγε εὐτυχεῖς;

— Εὐτυχεῖς ὡς εἰ ἄγγελοι τοῦ παραδείτου! ἀνέκραξεν ἡ Μαρία.

— Ἄ! Ἄ! εἶπεν ὁ συνταγματάρχης, τώρα εἶδε θωιωθῆν περὶ τοῦ ὅτι ὑπόπτευσεν ὁ Κορράδος εἰς τὴν ὁμοίαν, φίλτατε Γεώργιε, καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἰωσήφινᾳς μᾶς εἰκουσεῖ τὴν Κ. Μαρίαν. Εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ τύχη σας μᾶς φέρει εἰς ἄλλα συμπεράσματα παρὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ξυλίνης κήμης. Τί θὰ κάμετε τώρα, φίλτατε Ἄνδρέα μου, τί ἀποφασίζετε; Ναι ἢ Ὅχι;

— Ναι, συνταγματάρχα, θέλω νυμφευθῆ τὴν Λουίζαν Βλοῦμ!

— Τὴν Λουίζαν Βλοῦμ! ἐπανέλαθεν ὁ συνταγματάρχης μὲ ἀπορίαν· νέαν ἐσθάνην, εἰκοσάετιθα, τῆς ὁποίας ἡ μήτηρ εἶναι γῆρα γεννητοῦ ἀξιοματικῶ φουβλήντος εἰς τοὺς κατὰ τῆς Γαλλίας πολέμους;

— Πῶς τὰ ἤξεύρουτε ὅλα ταῦτα;

— Τὰ ἤξεύρω, διότι ἡ Λουίζα Βλοῦμ εἶναι ἀνεψία μου, κόρη τῆς ἀδελφῆς μου, τὴν ὅποιαν ἠρχόμην νὰ ἴδω ματὰ μακρὰν εἰς Ἀμερικὴν περιήγησιν. Ἐπειδὴ δὲ ἀγαπῶ τὸν περίπατον, ἐπροτίμησα νὰ διέλθω περὶ τὰς εἰς λεύγας αἰτίνας μὲ διεχώριζον ἐπὶ ἀπὸ τὸ Μόναχον, ὁ περίπατος οὗτος ἀπέθη κατ' ἀρχὰς ὅπως οὐκ ἀτυχῆς, ἀλλ' ἡ ἐκβασις του μὲ φαίνεται ἡδὴ εὐτυχεστάτη, διότι ἡ ἐνταῦθα διατριβὴ μου διήλαξε μὲ πολλὰ ἀγαθὰ αἰσθήματα καὶ μὲ πολλὰς γλυκειὰς πεποιθήσεις τὴν καρδίαν μου, τὴν ὅποιαν εἶχαν συντρίψει αἱ πικρότεροι πλάναι, διότι ἰδοὺ ἐγὼ συμβιβασθεὶς μὲ τὸν γάμον, ὄχι βέβαια ἐμοῦ αὐτοῦ, διότι εἶμαι γέρον, ἀλλὰ μὲ τὸν γάμον τῆς ἀνεψιάς μου. Διὰ κόπων πολλῶν, ἀπέκτησά τινες περιουσίαν ἂν θέλετε, ὁ γέρον στρατιώτης θέλει τὴν μοιράσῃ μαζί σας, κύριε Ἄνδρέα καὶ μὲ τὴν ἀνεψίαν του, εἰς ἀνταλλαγὴν δὲ δὲν σὰς ζητεῖ ἐμὴ μίαν θέσιν παρὰ τῆ ἐστία σας, θέσιν ὁμοίαν ἐκείνης τὴν ὅποιαν εἶδεν ἐνταῦθα.

— Θέλετε ἔχει ἐκτός τούτου καὶ πᾶσαν υἱοθετήν στοργὴν, ἀνέκραξεν ὁ Ἄνδρέας.

Ἠσπάσθησαν δὲ ἀλλήλους, καὶ τὴν ἐπεσοῦσαν τὸ πρῶτῃ, ἢ μήτηρ τῆς Λουίζης, ὀλίγον ἔλειψα νὰ πρελαθῆ ἀπὸ τὴν χαρὰν τῆς βλέπουσα τὸν ἀδελφὸν ἐκείνον τὸν ὅποιον ἐνόμιζεν ἀποθανόντα εἰς Ἀμερικὴν ἢ δὲ Λουίζα δὲν συνεκινήθη ὀλιγώτερον, ὅταν ὁ θεὸς τῆς, παρυσιάσας εἰς αὐτὴν τὸν Ἄνδρέαν, τὴν εἶπεν:

— Ἰδοὺ σύζυγός σου! τὸν θέλεις; Ναι ἢ ὄχι;

Ἡ Λουίζα ἐρυθρώθη καὶ τεταραγμένη, δὲν ἀπήντησεν οὔτε ναι οὔτε ὄχι, ἀλλ' ἔδωκε τὴν χεῖρα εἰς τὸν θεὸν τῆς καὶ ἔπειθε τὴν ἑτέραν εἰς τὸν Ἄνδρέαν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ

ΠΟΛΕΩΣ.— Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΠΟΛΙΣ.

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλ. 33.)

Τὸ ἐμπόριον τοῦτο μεταξὺ τῶν ξένων δυνάμεων καὶ τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου εἶνε μέγα συμβεβηκὸς εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεσαιῶνος· αἱ σταυροφοραὶ εἶχον προσεγγίσῃ τὴν Ἀνατολήν καὶ τὴν δύσιν διὰ τοῦ πολέμου, τὸ δὲ ἐμπόριον τὰς προσήγγισε διὰ τῆς εἰρήνης, καὶ τοῦτο ἐγένετο δεύτερον βῆμα πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν δι' ἐναντίας ὁδοῦ. Ἐγενήθη δὲ μετ' ὀλίγον σύγκρουσις μεταξὺ τῶν δύο τάσεων τούτων. Τὸ παλαιὸν πνεῦμα τοῦ πολέμου καὶ τοῦ ἐθουσιασμοῦ εὐρέθη εἰς πάλιν πρὸς τὰς νέας ἀνάγκας τῆς ἀνταλλαγῆς καὶ τῆς εὐζωίας· λαὸς καὶ κυβερνήσεις ἐπειράθησαν πολλὰκις ὑπὸ ὀφελιμῶν ἄτερ ἀπολαύβανον διὰ ζημίας τῆς χριστιανοσύνης. ποτὲ μὲν ἐμποροὶ Γενουήσιοι ἐγένοντο πραγματευταὶ δούλων τοῦ σουλτάνου τῆς Αἰγύπτου, ποτὲ δὲ οἱ βασιλεῖς ὑπέσχεοντο νὰ μὴ βοηθήσωσι τὰς ἐπιχειρήσεις τοῦ πάπα, τῶν Φράγκων ἡγεμόνων καὶ τῶν καϊσῶν κατὰ τῆς Ὀθωμανικῆς ἐπιπρατείας· ἔφερον πρὸς τὸν σουλτάνου ὅπλα καὶ πολεμικὰ ἄτρα ἐδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι κατὰ τῶν χριστιανῶν, εἰ πάποι ἀγρόπνοι ὑπερασπισταὶ τοῦ χριστιανικοῦ πνεύματος ἔπερ κατεβάλλετο ὑπὸ τὸ ἐμπορικὸν πνεῦμα, ἀπηγόρευσαν τὸ αἴτιον τοῦ κακοῦ ἐμπορίου. ὁ Σουλτάνος ἀπεκρίετο εἰς τὰ ἀναθέματα τοῦ πάπα, χορηγῶν βραβεῖα εἰς τὴν ἐξαγωγήν τῶν ἀπηγορευμένων ἐντικειμένων. Ἡ Ἑνετικὴ πολιτεία προέκρινε νὰ λαμβάνῃ τὰ βραβεῖα παρὰ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὰς ἀπαγορεύσεις καὶ εὐρίσκειν ἠθικὸς θεολόγους διὰ νὰ τὴν δικαιώσωσιν. ἐνίοτε οἱ χριστιανοὶ ἡγεμόνες ἐμπόδιον τοὺς ὑπηκόους των νὰ ἐμπορευῶνται μετὰ τῆς Ἀλεξανδρείας· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τὸ ἐμπόριον ἀναλαμβάνετο ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐκείνων ἡγεμόνων ἐπὶ προσήγηματι ἐξαγορᾶς δούλων ἢ ἐπὶ προτάσει ὑποθέσεων ἀναγομένων εἰς τὴν ἐξήφωσιν τῆς πίστεως· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἴδιοι πάποι ἐχορήγουν ἀδείας τοῦ ἐμπορευεσθαι μετὰ τῶν ἀπίστων ὁ Ἰάκωβος Καρδίας, κατηγορη-

θείς ότι απέκτησε πλούτον διά τοῦ τοιούτου ἐμπορίου, ἀπελογήθη προερίνας τὴν ἄδειαν Εὐγενίου τοῦ Δ'· καὶ Μαρτίνου τοῦ Κ'. ἂν δὲ καὶ σινεθαινοὶ ἀξιοκατάκριτοι καταγγέλοι, τὸ ἐμπόριον τοῦτο ἦν ἐκωφελές, διότι ἐξήλειρε τὰς ἐκ τῆς φυλῆς καὶ τῆς θρησκείας ἐγγλοκαθεύκας· οἱ Εὐρωπαῖοι ἰβλικοὶ δὲν ἦσαν τὰ πάντα κακὰ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς, οἱ δὲ Ὀθωμανοὶ ἐτυμολογῶν νὰ φερῶσιν ὑπόληψιν τινὰ πρὸς τοὺς χριστιανούς· καὶ ἐν τινι συνθήκῃ οἱ Καταλόνοι ὀνομάζονται *σὺλοι ἐδραῖοι τῶν βαπτισμένων* ὥστε τοιοῦτοτρόπως ἐβάδιζον πρὸς τὴν κατεδάφισιν τοῦ φραγκοῦ τοῦ περικλείοντος καὶ διαχωρίζοντος τοὺς ἀνθρώπους εἰς ἐθνικὰ τμήματα, καὶ οὐπὲρ μέρος φαίνεται καθημερινῶς καταπίπτον' πασίγνωστον εἶνε ὅτι μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ διὰ τοῦ Ὑνακίου δρόμου τῶν Ἰνδιῶν τὸ ἐμπόριον ἐγκατέλειπε τὸν διὰ τῆς Μεσογείου καὶ τῆς Εὐρωπῆς θαλάσσης· καὶ τοῦτο ἐπέφερε τὸν θάνατον τῆς Ἀλεξανδρείας ἢ πᾶσις αὕτη, ὡς καὶ ἡ λοιπὴ Αἴγυπτος, κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν, καταπιεζομένη ὑπὸ τῶν μαμελούκων, κατήντησεν ἐκ τῶν ἐξακοσίων χιλιάδων κατοίκων νὰ ἔχη μόνον ἐξ ἑξακτῶν, ὅπταν οἱ Γάλλοι παρουσιασθέντες ὑπὸ τῆς αἰγῆς τῆς ἐκουρευταῦν μετὰ τινῶν ὠρῶν πολιορκίαν ὁ Δεϊσβίτιος εἶχεν ἤδη διευθύνῃ πρὸς Λουδοβίκον τὸν ΙΔ' ὑπόμνημα περὶ τῆς κατασχεύσεως καὶ τοῦ ἀποικισμοῦ τῆς Αἴγυπτου, καὶ παρώτρυνε τὴν Γαλίαν εἰς τὴν κατάκτησιν ταύτης. ἡ συμβολὴ αὕτη ἦεν ἀκόλουτος διὰ Λουδοβίκου τὸν ΙΔ' δὲν ἐμελλε νὰ ἀπολεθῇ διὰ παντός, ὁ Βοναπάρτης ἐξέτελλε τὸ σχέδιον τοῦ Δεϊσβιτίου.

Πρέπει νὰ ἠμολογήσωμεν ὅτι νίκαι τινὲς ἐνθυμήταις δὲν ἐξελίσσονται τὰς πικρίας, καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἀρνηθῶ ὅτι ἂν καὶ εἰς ἄκρον ἐνηγορευμένοι εἰς τὴν ἀτλήν τῆς Ἀλεξανδρείας ὡς ἐμπαίνουσαν τὴν θέσιν τῆς ἀρχαίας, ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Σιρακείου καὶ ὡς ἀποδαικνύουσαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ συστήματός μου περὶ τῆς Ἑλληνικῆς τῆς ἀρχῆς, ἀνεκάλουν εἰς τὴν μνήμη μου ὅτι ὁ Ἄλκιβιερ πλησίον τῆς στήλης ταύτης τρωθεὶς τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾧ ἀνέβαινον εἰς τὴν ἐφοδόν, ἡ στήλη τότε κατὰ πρῶτον τὸ Ὀθωμανικὸν εἶδος ὑπὸ ἐπέρωτο νὰ πέσῃ· ὅτι εἰς τοὺς πόδας τῆς στήλης ταύτης εἶχον ἐνταφιασθῆ οἱ Γάλλοι ὅσοι ἀπέθανον ἐπιβαίνοντες τὰ τεύχη τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅτι διαταγὴ τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτη εἶχε διορίσθ ὅτι ἐπὶ τῆς βίας τῆς στήλης νὰ γυραχθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν Γάλλων ἐκείνων ἄπερ ὁμοῦ ἐγὼ δὲν εὗρον καὶ ἄπερ θὰ προστίμων τῶν Ἀγγλῶν *Gentlemen* ὡς ἡ σκοτεινὴ ματαιοφροσύνη κατέστη μᾶλλον γελοία διὰ τῆς ἀντιθέσεως.

Προτιμῶ τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Βοναπάρτη τῆς ἰδέας τοῦ ἐκείνης ἦν συνέλαβεν εἰς ταῦτον τὸν ἴδιον τόπον τοῦ νὰ πείσῃ τοὺς Ὀθωμανούς ὅτι εἴμεθα μεγάλοι φίλοι τοῦ Ἄλλοι, καὶ ὅτι ἐπειδὴ ἐπολεμήσαμεν τὸν πᾶσαν, ἦν ἐπόμενον νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὰς ἀγκάλας τοῦ ὁμοφύτου· ἡ κομωδία αὕτη εἰς ἣν ἡ φιλοσοφικὴ ἀδιανοητικὴ τοῦ καιροῦ εἶδε κάποιαν εὐλοκρίαν ἦν ἀδύνατον νὰ εὐδοκίμησῃ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς· ποτὲ, τοῦλάχιστον διὰ πολλὴν καιρὸν Ὀθωμανοὶ δὲν θὰ πιστεύσῃ ὅτι Φράγκος δύναται νὰ γίνῃ ἐλευθερωτὴς του καὶ ἀσπμαχὸς του· τὸ βλέπομεν εἰς τὴν Ἀλγερίαν, ὅπταν οἱ ἡμέτεροι πιστοὶ φέροντες ἐπὶ τοῦ στήθους τὸν λεγόμενον τῆς τιμῆς, λειποτακτοῦσι, διὰ νὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς τὸν Ἀβδουлкаδέρην· τὸ αὐτὸ ἦν καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· αἱ διαβεβαιώσεις ἡμῶν περὶ τῆς πρὸς τὸν Σουλτάνον εὐλικρινεῖς φιλίας, καὶ περὶ τῆς πρὸς τὸν Μωαμεθ εὐλαβείας ὀλίγον ἐπιστεύθησαν· εἰς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ διβανίου τοῦ Καίρου ὅστις ἐγράψεν ἀραβιστὴ τὴν ἱστορίαν τῆς ἐστρατείας τῆς Αἴγυπτου παρετύχαγε καὶ τὴν ἐξῆς ἀξιολογούμενον φράσιν. « Τὸ γελοιωδέστατον δὲ πάντων ἦν ὅταν ὁ Βοναπάρτης εἶπεν. Εἴμε φίλος τῶν Ὀθωμανῶν καὶ θέλω τὸ καλὸν τῆς Αἴγυπτου » (1).

Καὶ ὁμοῦ ἦν ἀληθὲς ὅτι ἠρξάμεθα διὰ τὸ καλὸν τῆς Αἴγυπτου· ἐφάρμαεν εἰς αὐτὴν τὸν νέον ἐξευγενισμόν καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ἦν πεπρωμένος νὰ βεβαιῇ αὕτη πρὸς τῶν ἄλλων ἀνατολικῶν ἐθνῶν, ὡς ἐβάδισε ποτὲ μεταξὺ τῶν πρώτων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. ἡ Ἀλεξανδρεία πρὸ πάντων ἀφίλει εἰς τοὺς Γάλλους τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναγεννήσεώς της· οἱ Γάλλοι ἐπεσκεύαζον τὰ θυρώματά της, ἐκαθάριζον τοὺς λιμένας της, εἰτήγαγον εἰς τὸν διοργανισμόν της μέτρα τινὰ ὑγειονόμητος, συνέλαβον τὴν ἰδίαν τοῦ νὰ ἀνοίξωσιν ἐκ νέου τὸν συνδέοντα τὴν Ἀλεξανδρείαν μετὰ τοῦ Νείλου ἀδλακα ὅστις εἶνε δι' αὐτὴν ἐγγύτης ὑπάρξεως· ἐν γένει δὲ οἱ Γάλλοι προετοίμασαν τὸ ἔργον τοῦ Μεχμέτ-Ἀλή καὶ παρ' αὐτῶν μόνων ἐνεπνεύσθησαν εἰς ἐκείνον ἄρασαι αἱ περὶ μεταφρονήσεως ἰδέαι τοῦ δι' ἡμῶν ὁ δουρικὸς ἐξευγενισμὸς ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς γηραιᾶς γῆς τῆς Αἴγυπτου ἐξ ἧς οὐδέποτε πλέον θὰ ἐξέλθῃ.

Ὁ Μεχμέτ-Ἀλή, πρέπει νὰ τὸ ἠμολογήσωμεν, ἐγένετο ὁ δεύτερος θιμελιωτὴς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἀπαερατώσας τὸν ἀδλακα ὅν τὸν σκοπὸν ἡμεῖς συναλάβωμεν. εἰ λιμένες ἐπληρώθησαν ὡς ἄλλοτε πλοίων ἀριθμουμένων μέχρι χιλίων, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι εἰς τὸ Λιβύρον, εἰς τὴν Μασσαλίαν, εἰς τὸ Πλυμοῦθ δὲν περιέχονται περισσότερα (2) ὁ στόλος τοῦ Μεχμέτ-Ἀλή ἦν συγκείμενος κατὰ τὸ 1838 ἐξ ἑνῆς πλοίων καὶ ἑνῆς φρεγατῶν· ὥστε κατέχει τὴν ἐβδόμην τάξιν μεταξὺ τῶν θαλασσιῶν δυνάμεων ἢ Τουρκία, ἢ Αὐστρία καὶ ἢ Ἰσπανία ἔρχονται ὑπέρτερον· διὰ νὰ πραγματοποιήσῃ τὴν δημιουργίαν ταύτην ἦεν κατέταξεν ἄπλοον σατράπην μεταξὺ τῶν δυνάμεων, ὁ Μεχμέτ-Ἀλή εἰβοθήθη ὑπὸ Γάλλων ὧν τὰ εἰς ἄκρον ἀξιώματα ὀνόματα πρέπει νὰ καταχωρηθῶσιν ἐνταῦθα· οἱ ΚΚ. Δὲ Σερτζὼ καὶ Βεσὺν ἐδημιούργησαν ἐκεῖνον τὸν στόλον καὶ ἐκεῖνον τὸν ναύσταθμον, δημιουργία, ὡς λέγει ὁ στρατάρχης Μαρμόντος, καταπληκτικὴ καὶ σχεδὸν ἀκατανόητος· αἱ δυσκολαὶ παντὸς εἶδους ἦσαν ἀπέραντοι, καὶ ἐχρητάθη σπανία ἐπιμονὴ καὶ ἐπιτηδεσιότης διὰ νὰ τὰς νι-

(1) Ἐργμ. τοῦ ἠμικουρηνόμαχου Γαβραῆ. — Νέα Ἐφημερὶς Ἀπριλίου 15, 185.
(2) Πάρθευ. περιγρ. 1. 2.

κῆρη· ἄλλος πάλιν Γάλλος ὁ Κ. Μουγὲλ ἐτελείωσε πρὸ ἀλίγῳ δεξαμενὴν ἧς ἡ κατασκευὴ ὑπέκειτο ὡσαύτως εἰς μεγάλα ἐμπόδια· ὅσαίς εἰς τοῦτον τὸν τόπον πρόκειται λόγος περὶ δυσχερῶν ἐργασιῶν περὶ ἐπιφελῶν τελειοποιήσεων ἀκούεται νὰ ἀντιχῆ τὸ ὄνομα τῆς Γαλλίας.

Δὲν ἠθέλησα νὰ ἀναχωρῶ ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας, χωρὶς νὰ περιέλθω τὸν περίβολόν της· ἀφῆται· κατ' ἀριστερὰν τὸν μέγαν κίονα· ἐξῆλθον διὰ τινος πύλης πρὸς τὸ δυτικόν τῆς πόλεως, καὶ ὁ δρόμος μου μετέφερεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ ἀδλακος δι' ὅν ἐμελλόν νὰ καταβῶ εἰς τὸν Νείλον· ἐκεῖ εὗρον κατὰ πρῶτον ὄχλον καταπειγόμενον, λήμβους τεταγμένους ἢ μίαν παρὰ τὴν ἄλλην, καὶ πᾶσαν τὴν κίνησιν λιμένος πλήρους ζωῆς· καὶ θυροῦς· ἐξακολούθων δὲ τὴν πορείαν μου, ἐξῆλθον τοῦ τόπου τῆς τεραχῆς, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἀπήντησα σιωπῆν βελίειαν καὶ ἔδλεπον μόνον τὸ ὕψος τοῦ ἀδλακος ἀποτόμους τινὰς καὶ μεμονωμένας πέτρας, γαῖας γυμνάς καὶ πλατείας· καὶ καυχίλους βαδίζουσας ἐπὶ στενοῦ χώματος· ἡ θεὰ αὕτη ἦν ἄκρως ἐπαγῆς δι' ἐμὲ, διότι ἐφανταζόμην τὰ περίε τῆς Ἀλεξανδρείας· ταῦτα οἷα τὰ ζωγραφίζουσι οἱ ἀρχαῖοι κεκοσμημένα ὑπὸ κήπων καὶ ἀγορικῶν, εὐωδιαζόντα· ἐκ τῶν ῥόδων ἐξ ὧν κατεσκευάζοντο τὰ ἀρώματά της· Ἀλεξανδρείας καὶ περιπεφυτωμένα ὑπὸ ἀμπέλων ἐξ ὧν ἐγεννᾶτο ὁ ὕμνηθις ὑπὸ τοῦ Ὀρατίου οἶνος τῆς Μαρωτίδος· ἀλλὰ ὁ Μωαμεθισμὸς ἐξέβριζεν τὰς ἀμπέλους, καὶ τὰ ῥόδα δὲν καλλιεργούνηται πλέον εἰμὴ μόνον εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Φαούου, πολλάκις ἐπαβρηγάζετο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου ἰκτασι μόνον ἄμμου λευκῆς, ἢ οἰ κυματισμοὶ ὑποξάνθου ἑδάφους· κατὰ τινὰς στιγμὰς ὑποκλήπτον τὴν θέαν μικροτάτου μέρους τῆς πόλεως, ἔδλεπον ὡς κρηονίδας εἰς Μερμήρησι τῆς ἀνατολῆς, θέλον τινὰ περρωματισμένον ἢ στέγην ἀνακχωσμένην μεταξὺ πλῆθους φονικῶν διαφόρων κεκλιμένω, ἢ καὶ τῆς τοῦ ἡλίου καθίστα πολύτιμον δι' ἐμὲ τὸ ἰσχνὸν φύλλωμα τῶν ἀκακιδῶν, καὶ εὐφρόσυνον τὴν πυκνὴν σκιάν τῶν συκομορέων. Τέλος μετὰ πολλῶν ὠρῶν χρεῖσασαν περιόδιον ἐπὶ τῶν μικρῶν ἐκείνων καὶ δωρῶν ὄνων, τῶν συνήθων πρὸς ἱσπατῶν ζωῶν τοῦ τόπου, εἰσῆλθον καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν διὰ τῆς πύλης τῆς Προπέτης, ἀπέθανον τῆς πύλης δι' ἧς ἐξῆλθον. ἂν ἡ Ἀλεξάνδρα αἰ ἐκέρδιε γὰστραθμον καὶ στόλον, ἐζημιώθη ὁμοῦ ὡς πρὸς τὰ ἐρείκια. Ὁ περιηγητὴς διερχόμενος τὸν Ἀραβικὸν περίβολον, δὲν δύναται πλέον νὰ εἶπῃ ὡς ὁ Βοναπέρ. « Διατρέχει τις μεγάλην ἐκτατὴν ἐσωτερικὴν πλήρη ἀνασκαφῶν, φρεάτων, κίωνων τινῶν ἀρχαίων, τῶρων νεωτέρων, φονικῶν καὶ Ἰνδοσικῶν. » Καθ' ὅλον μου τὸν δρόμον δὲν ἀπήντησα ἄλλας ἀρχαιοτάτας εἰμὴ κίονας· τινὰς ἐκ κοκκωτοῦ λίθου, τοὺς μὲν ὀρθούς, τοὺς δὲ κατακειμένους· εἰς τὸ ἔδαφος, μὲν δὲ ἱερογλυφικῶν περιέχοντας, τέλος ὁ θεὸς, διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἀμνησίαν μου, μοὶ ἐπεμύσε καλὸν τὴν περρωμάχον Αἴγυπτιακόν, τεθειμένον κατὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κήπου πλουτίου τινὸς ἐμπόρου ὀνομαζομένου Γιβέρρα· ἐβρίσθη ἐπὶ τῆς βορᾶς ταύτης, τῆς μόνης δοθείσης τροφῆς εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν πενίαν μου· καὶ ἀναβάς ἐπὶ τοῦ πύ-

ματος ἡ γονατῆς παρὰ τὰ πλευρὰ τοῦ σαρκοφάγου, ἐπασχον νὰ ἀναγνώσῃ τὰ ἰνδύματα καὶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀποθανόντος. Ὀνομάζετο Πέτταπι, ὄνομα ἄπερ δὲν ἀπήντησα· μέχρι τοῦδε ἐπ' ὕδατος ἐπιτυμβίου μημείου, καὶ συνέλεξ' ἤδη μέγαν ἀριθμὸν κυρίων Αἴγυπτιακῶν ὀνομάτων· τὸ ἐπάγγελμα τοῦ γράφεται κατὰ διαφόρους τρόπους· λέγεται ὑπονοούμενος ἢ προσηλωμένος εἰς τὰ δύο ἔσας ἢ εἰς τοὺς δύο θρόνους, ἢ κρησὶν ἦν οὐδὲ αὐτὴν εἰς οὐδὲν μέρος ἀπήντησα ἢ ἡ εὐξεδέκαθε τὴν ἀντιγραφὴν μου, ἦν σκοπεύω νὰ ἐπιναλάθω εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μου. Σήμερον τὸ πρῶτὸν ἀτμόπλοιον ἀναχωρεῖ διὰ τὴν Καίρον· ἀρίων ἄνευ λύπης τῆς Ἀλεξανδρείαν δι' ἧς· πρέπει ἀναγκαίως νὰ διέλθω καὶ πάλιν, ὁ ἀναγνώστης θὰ εἶπῃ ἴσως ὅτι τὸν ἐκράτησα πολὺ εἰς τὴν Ἀλεξανδρείαν, καὶ ὅτι ἰδοιπέρησε πολὺ μετ' ἐμοῦ χωρὶς ν' ἀλλάξῃ τόπον τοῦτο πρῆλθον ἐκ τοῦ ὅτι ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἢ ἡ ἱστορία εἶναι τόσον μεγάλη καὶ ἡ περιούχη τόσον μικρὰ ὑπέρχον περισσότερα ἀξιολογήματα παρὰ ἀξιοθέατα πράγματα, περισσότερα ζητήματα ἄξια ἐρεύνης παρὰ ἀντικείμενα ἄξια περιγραφῆς, περισσότερα ἀκαμνησίως παρὰ λείψανα· ἀλλὰ ἡ Ἀλεξανδρεία ἦν μέγα ὄνομα καὶ μέγα πρῶγμα, καὶ ἦν ἀξία ἐπισώου βελίειας μελέτης· πρὸς τοῦτοις ὠφελήθη ἐκ τῆς φυσικῆς παρασκευῆς ταύτης περιστάσεως διὰ νὰ ἀφαιρέσω ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου, πρὶν εἰσελθῶ εἰς αὐτὴν πολλὰ ἄπερ δὲν πρέπει νὰ ἐλπίσω νὰ εὗρω, μένουσ' εἰτέ πολλά ἄλλα ἱκανὰ νὰ εὐχαριστήσωσι τὴν μεγαλητέραν περιέργειαν. μετὰ ταῦτα ἂς ἐξακολούθωμεν τὴν ὁδὸν μαρ' ἀπὸ τῶν συζητήσεων ἂς ἐκἀνέλθωμεν εἰς τὴν ὀδοιπορίαν ἢ μᾶλλον ἂς ἀεγλωσωμεν πραγματικῶς τὴν ὀδοιπορίαν, μέχρι τοῦδε εὐρισκόμην εἰσέτι εἰς τὴν Ἑλλάδα· μέλω νὰ εἰσελθῶ εἰς τὴν Αἴγυπτον· αὐριον θὰ ἴδω τὰς πυραμίδας.

Ἀλεξανδρεία, 15 Δεκεμβρίου.
I. J. Ἀμπέρου.

ΓΑΛΙΛΑΙΟΣ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ.

Ὁ μέγας ὄφτος ἀνὴρ ἐγεννήθη εἰς Πίσαν τῆς Ἰταλίας τῆ 15 Φεβρουαρίου 1564, ἐκ νομίμου γάμου τοῦ Οὐίγκεντιου Γαλιλαίου, εὐπατρίδου Φλωρεντινοῦ, λαοῦ δὲ ἀνδρός, καὶ Ἰουλίης Ἀρμανάτιδος, ἰεργεννοῦ· εἰσὶν γονατῆς τῆς ἐν Τουσκάνῃ Πεσσίας· ἡ δὲ γνώμη, ὅτι ἦτο νόθος, εἶχε ὄλιαν ἀνυπόστατος. Τοσοῦτον δὲ σφοδρῶς ἐκ παιδῶν ἠρώσθη τῆς Μαθηματικῆς, ὥστε δύναται τις εἰπεῖν, ὅτι ἐγεννήθη φιλόσοφος Σπουδῆσας εἰς Βενετῶν, διωρίσθη κατ' ἀρχὰς καθηγητῆς τῆς φιλοσοφίας εἰς Πάδουαν, καὶ ἐξεπλήρωσεν, ἐπὶ 18 ἐτη, τὰ ἔργα ταῦτα μετὰ πλείστης ἐπιτυχίας· ἀλλ' ἔπειτα, Κοσμᾶς Β', ὁ μέγας δούξ Τουσκάνης, παρέλαβε τὸν ἀνδρα παρ' ἐαυτοῦ εἰς Φλωρεντίαν, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν τὸ ἀξίωμα τοῦ πρώτου αὐτοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ πρώτου αὐτοῦ μαθηματικοῦ. Ὁ Γαλιλαῖος, ἐπὶ ὧν εἰς Βενετῶν, ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἴδῃ ἐν τῶν τηλεσκοπίων τὰ ὀνόμα ὁ Γαλιλαῖος Μέτιος εἶχεν ἐπινοήσῃ εἰς Ὀλλανδίαν· καὶ θαυμάσας τὴν ἀνακάλυ-

ψιν, ἐνησχολήθη περί τήν κατασκευήν ὁμοίου ἐργαλείου. Ὁ μὲν Μέτιος ὤφειλε τήν ἀνακάλυψίν του ἐν μέρει εἰς τήν τύχην· ὁ δὲ Γαλιλαῖος εἰς μόνον τήν δύναμιν τῆς μεγαλοφυΐας του· καί διὰ τοῦ ἐργαλείου ἐκείνου, εἶδε πρῶτος αὐτὸς παλλοῦς μέχρι τῆς ἐποχῆς· ἐκείνης ἀγνώστους ἀστέρων, τοὺς τέσσαρας δορυφόρους τοῦ Διὸς, κληθέντας κατ' ἀρχὰς ἀστέρας τῶν Μεδίκων, τὰς κηλίδας τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης κτλ. Εὐχῆς ἄξιον ἦτο πρὸς τήν ἰδίαν αὐτοῦ ἡτυχίαν, ἀν περιωρίζετο εἰς τὰς οὐρανίας ταύτας παρατηρήσεις, ἀλλὰ ἠθέλησε νὰ ἀκολουθήσῃ σύστημά τι καὶ προτίμησε τὸ τοῦ Κοπερνίκου. Ὁ ἀστρονόμος οὗτος εἶχε συζητήσει τὸ σύστημά του μετὰ Γερμανικῆς ἀφελείας καὶ ψυχρότητος, ἀποφυγῶν ἐπιμελῶς νὰ ἀναμίξῃ εἰς τὰς εἰκάσιαις του τὰς ἱεράς Γραφάς. Ὁ δὲ Γαλιλαῖος,

ζωηρότερος, φιλοεικότερος καὶ φιλοδοξότερος ὢν, δὲν περιωρίσθη εἰς τὸ νὰ ἀσπασθῇ τὸ σύστημα ἐκεῖνο, ἀλλὰ, μὲ πολλὴν ζέσιν, ἐπεχείρησε καὶ νὰ συμβιβάζῃ τὰς ἀστρονομικὰς γνώμας του μετὰ τῶν ἱερῶν παραδόσεων. Καταγγελθεὶς τοῦτου ἔνεκεν εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ ἐδρεῖον δικαστήριον τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως, κατὰ τὸ ἔτος 1615, ἔγραψεν ἐπανειλημμένα ὑπομνήματα ἐπὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ νὰ καταπέσῃ τὸν Πάπαν νὰ ἀσπασθῇ τὸ σύστημα τοῦ Κοπερνίκου, οἷς ἐπὶ τῆς Γραφῆς ἐρείδομενον. Ἀλλὰ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀρχιερατικῆς διοικήσεως, ἀπαράσιτος τὸ ἑναντίον, καὶ ὁ Γαλιλαῖος, τοῦ ὁποῖου πάντες ἐσέβοντο τὴν μεγαλοφυΐαν, ἀν καὶ πολλοὶ δὲν παρεδέχοντο τὰς δοξασίας, δὲν ὑπέστη τότε τιμωρίαν τινά, οὐδ' ὑπεχρεώθη νὰ παλινωδῆσῃ, ἀλλὰ μόνον ἀπηγορεύθη αὐτῷ τοῦ νὰ ἰσχυρίζεται τοῦ λοιποῦ, εἴτε προφορικῶς, εἴτε ἐγγράφως, ὅτι ἡ περί τῆς κινήσεως τῆς γῆς γνώμη συμβιβάζεται μετὰ τὰς Γραφάς. Ὁ Γαλιλαῖος ὑπεσχέθη τοῦτο καὶ ἐφύλαξε τὸν λόγον του μέχρι τοῦ 1632. Ἀλλὰ

τότε, ἐπειδὴ ἔβλεπε τοὺς Διαλόγους του, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀκινήσεως τοῦ ἡλίου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν κινήσεως τῆς γῆς, ἐκλητεύθη πάλιν ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως καὶ παρέστη εἰς αὐτὰ μετὰ θαρρόν. Τὸ δικαστήριον τὸν ὑπέμνησε τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ, ὡς λέγεται, δὲν ἀπηλογῆθη εὐστόχως καὶ καταδικάσθη, τῇ 21 Ἰουνίου, δι' ἀποφάσεως ὑπὸ 7 καρδιναλίων ὑπογραφείσης, ὡς δις ἑξαμαρτήσας, εἰς τὸ νὰ φυλακισθῇ καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ ἀπαξ τῆς ἐβδομάδος, ἐπὶ τρία ἔτη, τοὺς ἐκτὰ ψαλμοὺς τῆς μετανοίας. Τὸ δὲ σύστημά του ἀνεκλήρωθη παράλογον μὲν καὶ σφαλερὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, ἡμαρτημένον δὲ ὡς πρὸς τὴν πίστιν, καθὸ βητικῶς ἀντικειμένον εἰς τὴν ἱερὰν Γραφήν. Ὁ Γαλιλαῖος, ἔδδομκοντοῦτος ἤδη, ἐζήτησε συγγνώμην διότι ὑπεστήριξε τὴν παρ' αὐτοῦ νομιζομένην ἀλήθειαν, καὶ τὴν ἐξώμοσε γονυπετῆ· καὶ θείας τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ Βῶναγγελίου, ὡς παραλογισμῶν, ὡς πλείων, καὶ αἴρεσιν. Λέγουσι δὲ, ὅτι καθ' ἣν στιγμὴν ἀνέστη, τεταραγμένος ἐστὶ ὢν διότι παρὰ τὴν συνείδησιν ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ τοιαῦτα καὶ κυττάζων κατὰ γῆς, ἐκτύπησεν αὐτὴν διὰ τοῦ ποδὸς καὶ εἶπε· Καὶ ὅμως κινεῖται (E pur si muove)! Οἱ ἱεροδικασταὶ, εὐχαριστηθέντες διὰ τὴν εὐπειθειάν του, τὸν ἀπέπεμψαν εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ δουκὸς τῆς Φλωρεντίας καὶ ἐμετρίασαν τὴν αὐστηρότητα τῆς ἐπιβληθείσης ποινῆς, διὰ πολλῆς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς πραότητος· διότι ἔλαβε τὴν ἄδειαν νὰ περιπατῇ καὶ κατόικηταιν εἰς τὸ παλάτιον τῆς Ἀθηνᾶς, οὐχὶ ὡς καταδικος, ἀλλὰ ὡς ἐπίσημος ξένος. Ὡς τε δὲν εἶναι ἀληθὲς τὸ παρὰ πολλῶν λεγόμενον, ὅτι ἡ ἐκκλησία ἐδασάνισε σκληρῶς τὸν Γαλιλαῖον. Βεβαίως ἡ Ῥωμαϊκὴ ἐκκλησία ἀπεκάλυψεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἄπασαν αὐτῆς τὴν τύφλωσιν καὶ τὴν πρόληψιν· ἀλλ' ἴσως ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καὶ ὁ Γαλιλαῖος δὲν ἔδειξε φρόνησιν ἀξίαν φιλοσόφου, μετὰ πλείστης ἐπιμονῆς καὶ ἰσχυρῆς ζήτησε νὰ μεταβάλῃ εἰς ζήτημα δογματικὸν τὴν περί τῆς κινήσεως τῆς γῆς θεωρίαν.

Ἐπαθε δὲ καὶ ἕτερον περὶ τὸ γῆρας αὐτοῦ δυστύχημα· ἀπέβαλε τὴν ὄρασιν αὐτοῦ τριετίαν πρὸ τοῦ θανάτου του, συμβάντος ἐν Φλωρεντίᾳ τῇ 8 Ἰανουαρίου 1642, εἰς ἡλικίαν 78 ἐτῶν. Ἐκηδεύθη δὲ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Σταυροῦ, ἐν ἧ καὶ μαυσαλεῖον ἠγέρθη αὐτῷ τῷ 1737, ἀντικρυ τοῦ μαυσαλείου τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου.

Ὁ Γαλιλαῖος εἶχε φυσιογνωμίαν προσηνῆ καὶ δμιλίαν ζωηρὰν καὶ παιδρὰν, ἐνησχολεῖτο πολὺ περὶ πάσας τὰς ὠραίας τέχνας καὶ ἰδίως περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν. Οἱ μαθηταὶ του τὸν ἐλάτρευαν, καὶ διὰ τὴν εὐμορφίαν καὶ ἐμπνέοντο τοιαῦτα πρὸς ἑαυτὸν αἰσθητήματα, ἀναγκαίως ἐπρεπε νὰ ἦναι ἀξιογάπητος. Ὡς φιλόσοφος θεωρούμενος ἦτο ἀνώτερος τοῦ αἰῶνος καὶ τῆς πατρίδος του, καὶ ἀξιος τῆς φήμης ἧς μετὰ θάνατον ἠξιώθη· διότι λογίζεται ὡς εἰς τῶν πατέρων τῆς νεωτέρας φυσικῆς· καὶ ἡ μὲν γεωγραφία ὀφείλει πολλὰ εἰς αὐτὸν διὰ τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις, ἡ δὲ μηχανικὴ, διὰ τὴν θεωρίαν τῆς προαιετικῆς τῶν πλανητῶν κινήσεως. Τὰ συγγράμματά

του πληροῦσι 3 τόμους εἰς 4ον καὶ, ἐγράφησαν ἐν μέρει Λατινιστῇ, ἐν μέρει Ἰταλιστῇ, καταδεικνύοντα ἀπανταχοῦ ἀνθρώπων ἱκανὸν νὰ μεταβάλῃ τὴν ὄψιν τῆς φιλοσοφίας, καὶ νὰ καταπέσῃ οὐ μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς χάριτος δι' ἧς ἡ φαντασία του ἐκόσμηται τὰ ἐπιχειρήματα ταῦτα. Ἦτο δὲ οὐ μόνον πολυμαθὴς, ἀλλὰ καὶ σαφὴς καὶ ἐμβριθῆς, τοῦτο δὲ μάλιστα διακρίνει τὸν μεγαλοφυῆ ἀνδρα. Κατὰ δυστυχίαν πολλὰ τῶν συγγραμμάτων του, καὶ τοὶ κατ' οὐδὲν τὴν θρησκευτικὴν ἐγγύζουσαι, ἀπωλεσθησαν, διότι εἰς τῶν ἀνεπιόντων του, ἀνήρ ἤμιστος φιλόσοφος, τὰς ἔδωκεν εἰς τὸν πνευματικὸν του διὰ νὰ τὰς καύσῃ.

Ὁ υἱὸς τοῦ Γαλιλαίου Οὐϊγκέντιος ἐνησχολήθη ἐπίσης περὶ τὴν μαθηματικὴν καὶ δὲν ὑπῆρξεν ἀνάξιος τοῦ πατρικοῦ ὀνόματος· αὐτὸς πρῶτος ἐφῆρμυεν εἰς τὰ ὠρολόγια τὸ ὑπὸ τοῦ πατρὸς του διὰ τὰς ἀστρονομικὰς παρατηρήσεις ἐπινοηθέν ἐκκρεμῆς· εἰς δὲ τὴν ἐφαρμογὴν ἐκείνην τοῦ υἱοῦ ὀφείλει ἡ ὠρολοποιεῖα τὴν τελειοποίησιν τῆς.

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΦΙΛΑΡΑΣ.

ΣΥΦΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΤΗΣ ΕΠΤΑΚΑΙΔΕΚΑΤΗΣ ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΑΔΟΣ.

Ἐκ τῶν κριτικῶν καὶ φιλολογικῶν Συμμικτῶν τοῦ Γάλλου Χαρθῶνος Ροχελίου.

ὑπὸ
Α. Γ. ΓΕΝΝΑΣΙΟΥ.

Οὔτε τῶν ἱστορικῶν ἡμῶν λεξικῶν οὐδὲν, οὔτε βιογράφος οὐδεὶς ἐμνημόνευσε τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅστις ὅμως ἐξεπλήρωσεν ἐν Εὐρώπῃ ἀποστολὰς ἀξιολόγους, ἠγάπα δὲ καὶ ἐθεράπευε τὰ γράμματα καὶ ἐκοινώνει μετὰ τῶν ἐπιφανεστέρων τῶν συγχρόνων του (1). Καὶ ὀλίγας μὲν ἔχομεν περὶ τοῦ ἀνδρὸς τούτου εἰδήσεις, ἀλλὰ τούτου ἔνεκα μάλιστα ὀφείλομεν νὰ τὰς συλλέξωμεν ἐπιμελῶς. Αἱ πρῶτισται εὕρισκονται ἐν περιέργῳ τινὶ ἐπιστολῇ τοῦ περιηγητοῦ Κορνηλίου Μάγνου πρὸς τὸν καρδιναλίον Ἀκκιαγιόλην (Acciajoli) ἐξ Ἀθηνῶν 15 Δεκεμβρ. 1674, καὶ ἐν ἐγκωμίῳ, λατινιστῇ συντεταγμένῳ ἐν εἰδὶ ἐπιγραφῆς, ὅπερ διετήρησεν ἡμῖν ὁ Κοττούνιος ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν ἐπιγραμμάτων, θέλομεν δὲ παραθέσει μετὰ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην.

« Ἦκμασε κατὰ τὸν αἰῶνα τούτου, λέγει ὁ περιηγητὴς ἐκεῖνος, Ἀθηναῖος, ὅστις διὰ τῆς μεγάλης αὐτοῦ παιδείας διέπρεπεν ἐν Εὐρώπῃ, εἰς Ῥώμῃ, εἰς

Παρισίους, εἰς Ἐνετίαν καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ μέγας καρδιναλῖος Ῥιγέλιος τὸν προσήλωσεν εἰς τὸν ἀείμνηστον δουκὰ τῆς Πάρμας Ὀδοάρδον Φαρνέσιον, ὡς ἀνθρώπον ἀξίον τῆς προσοχῆς αὐτοῦ. Ἡ δὲ αὐτοῦ ὀφθαλμὸς ἐνεπιστεύθη εἰς οὐτὸν διαφόρους ἀποστολὰς· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν ἡγεμονεύοντος δουκὸς διετέλεσεν ἐν Ἐνετίᾳ ἀντιπρέσβυς. Ἄνωμαζιτο δὲ Λεονάρδος Φιλαράς, ἀλλὰ κατὰ παραφθορὰν τὸν ἔλεγον συνθῶς Monsù Villorè. Ἐνθυμούμαι ἐτι τὸν εἶδα ἐν Ἐνετίᾳ, ἐπὶ τῆς τελευταίας αὐτοῦ πρεσβείας, καὶ ἐπίτης ἀρίστα ἐνθυμούμαι, ὅτι κατεῖχε τὰ πρῶτα παρὰ τοῖς λογίοις, ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μάλιστα γράμματα, εἰκα τῆς βαθείας αὐτοῦ μελέτης, περὶ τὰ κατὰ τὰς συνόδους καὶ τὰ κείμενα τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας· ἐν γένει δὲ θεωρεῖτο ὡς ἀνὴρ διακεκριμένος. Ἐμαθὸν ἐνταῦθα, ὅτι ἀπέθανε μετὰ λιθοτομίαν, κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος εἰς Παρισίους. Ἐρέυνησα περὶ τῶν βιβλίων του, διότι εἶχον ἰδεῖ τινὰ ἐκλεκτὰ καὶ σπάνια· ἐν Ἐνετίᾳ εἰς τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ. Μάλιστα δὲ ἀνεζήτησα τὰ χειρόγραφα αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα ἐπραγματεύοντο, καθὼς γνωρίζω, περὶ τοῦ ὑπουργείου τοῦ καρδιναλίου Ῥιγελίου· ἀλλὰ, ἔμαθον, ὅτι, ἀναχωρῶν ἐξ Ἰταλίας ἐνδεῆς χρημάτων, ἠναγκάσθη νὰ τὰ πωλήσῃ. Καὶ ὅμως εὗρον δύο τόμους τοῦ Γεωγραφικοῦ Ἀτλαντος. Δὲν ἀνεκάλυθα ἐνταῦθα ἄλλον ἀπόγονον αὐτοῦ ἐμὴ ἀνεψιὸν τινα ἐξ ἀδελφῆς, Λεονάρδον ὠταύτως ὀνομαζόμενον, δικταετὴ περίπου, ὅστις φαίνεται εὐφυῆς· ἐλλείψει ὅμως διδασκάλων θὰ μείνῃ ἀμυλῆς, ἢ θὰ παιδεύθῃ ἐν τῇ κακίᾳ. Καὶ δὲν ἀνῆκει μὲν εἰς τὰς πρῶτισταις οἰκογενείας, τῶν ὀνομαζομένων ἀρχόντων, ὅχι ὅμως καὶ εἰς τὰς ἐσχάτας· ἀλλως δὲ ὀλίγον εὐμοιρεῖ τῶν ἀγαθῶν τῆς τύχης, τῶν ἀγαθῶν ἐκείνων, ἅτινα ἀνοίγουσι καὶ εὐρύνουσι τὴν ἀτραπὸν, καὶ τότε ὅταν ἡ δόξα καθίσταται δυσχεροτάτη » (2).

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη μᾶς διδάσκει τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ Λεονάρδου Φιλαρά, συμβάντος τὸ 1673· ἀγνοοῦμεν ὅμως τὴν τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Πιθανὸν ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι ἔγεννηθη περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔκτου αἰῶνος, καθότι περὶ τὸ 1640 ἐπέμψθη ἀπὸ τὸν Δούκα τῆς Πάρμας εἰς Γαλλίαν, καθὼς καταδεικνύεται ἐκ τῆς προσφωνήσεως τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοῦ ὀφθῆς εἰς τὴν ἀναμάρτητον σύλληψιν τῆς Θεοτόκου, στεφανωθείσης ὑπὸ τῆς ἐν Ῥουένῃ ἀκαδημίας τῶν Παλιωθῶν, καὶ τυπωθείσης ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1644 εἰς 8. Ἡ Ἑλληνικὴ αὕτη προσφωνήσις εἰς τοῦ μοναχοῦ διακόνου Καρόλου, ἐκ Χίου, ἐπιτέγραπται δὲ πρὸς τὸν Φραγκίσκον Ἀρλάιον, ἀρχιεπίσκοπον Ῥουένης. « Ὁ γαληνότατος δούξ Πάρμας, λέγει ἡ προσφωνητῆρις ἐπιστολὴ, εὐνοῦστατα διατελέσας, καθὼς ἀπαντες γνωρίζουσι, πρὸς τὴν τῆς Γαλλίας αἰλὴν, θέλων νὰ καταπαύτῃ τὰς τοῦ πολέμου ταραχὰς καὶ σπουδαῖστα καταγινομένους περὶ τὰ μέσα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς εἰρήνης, μετεκάλετε πρὸ μικροῦ ἐν Πάρ-

(1) Σέζονται δὲ καὶ δύο περιέργαι ἐπιστολαί, τὰς ὁποίας τοῦ ἔγραψεν ὁ Μιλτων, ἐν τῇ ἀρχατῇ σπανίᾳ συλλογῇ, τῇ ἐπιγραμμένῃ Jo. Miltonis, Angli, orationum familiarium liber unus. Londini 1674. εἰς 8.

(2) Ἡ οἰκογένεια τοῦ Φιλαρά σώζεται μέχρι τῆς σήμερον· τελευταῖος ἀπόγονος εἶναι ὁ Χρῆστος Ἀλεξανδρῆ Φιλαράς, λατρεῖ ἐμπειρικῶς. 2. τοῦ 18.

μα τὸν παρὰ τῆ Χ.Α. Μεγαλειότητι ἀπεσταλμένου αὐτοῦ, τὸν ἐντιμώτατον Λεονάρδον Φιλαρᾶν, ὅπως, μάρτυς αὐτότητος γενόμενος οὗτος πάντων τῶν γεγονότων, δυνήθῃ ἐπειτα ἐπιστρέφων παρὰ τῷ βασιλεὶ νὰ δώσῃ ἀσφαλεῖς πληροφορίες εἰς τὴν σύνοδον ἥτις μέλλει νὰ συγκροτηθῇ πρὸς συνολογήσιν τῆς εἰρήνης.

Ὁ Φιλαρᾶς, ἐν οἷ Γάλλοι ἀνόμαζον Villars καὶ Villeret, ἀναχωρῶν, ἄρρησε, παρὰ τῷ μοναχῷ Κυριλλῷ, τινὸς τῶν χειρογράφων αὐτοῦ ποιήσεων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦν ἡ προαναφερθεῖσα ἡδὴ. Μετετυκώθη δὲ αὕτη Ἑλληνιστί, Λατινιστί καὶ Γαλλιστί μετὰ τῆς προσφωνήσεως τοῦ Κυρίλλου καὶ τεμαχίου δέκα ἐλεγειακῶν στίχων, (ἐν εἰς ὁ Φιλαρᾶς εὐχαριστεῖ τὸν Φρ. Ἀρλαῖον διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἀποστολὴν τοῦ ἀκαδημιακοῦ βραβείου) ἐν τῷ Recueil des pièces, Juecademiennes publiques de l'académie, établie à Rouen, sous le titre de l'innocence conception, pour les années 1771 — 81. Rouen, 1784, εἰς 8. 558 σελίδων.

Ὁ σοφὸς ἀββᾶς Μορέλλιος ἐν τῷ πρώτῳ τύμῳ, σελίδι 111 τοῦ ἀξιολόγου αὐτοῦ καταλόγου τῆς τοῦ Πινελίου βιβλιοθήκης, ἀναφέρει τὸ ἐπιγραφόμενον σύγγραμμα: *Doctrina christiana, graecovulgari idiomate alias tractata, nunc vero latinis litteris mandata per L. V. Atheniensem Gr. lat. Parisiis, 1633 in 8.*, ἐπισημασθῆναι: *Auctorem esse pulo Leonardum villarē Athoniensem, Bibliotheca venetae D. Marci custodientiae olim praefectum.*

Ἀναγνώσας δὲ ὁ εἰρημικός Ἀββᾶς ἐν τῷ Magasin encyclopédique τὴν περὶ τοῦ Φιλαρᾶ τῆς βιογραφίαν, μοι ἔγραψε φιλικῶς, ὅτι τὸ ἀναγκαῖον αὐτὸν νὰ ἐκφέρει τὴν ἀνωτέρω εἰσαγγελίαν, ἦν χωρίον τῆς *Εὐρυτομίας* τοῦ Π. Γούρου, σελίς 124 τῆς πρωτοτύπου ἐκδόσεως ἐν Παρισίσις 1647, εἰς φύλλ., ἐνθα ὁ πατὴρ οὗτος, ἀφοῦ ἀνέφερε χωρίον τῆς τοῦ Κεδρηνοῦ, προστίθησι: *Cedreno assentitur Ludovicus Philaras Atheniensis in sua christiana didachala vernacula et concinne scripta.* Ὁ Γούρος γράφει ἐνταῦθα Ἀουδουβίος Φιλαρᾶς, ἀρριβολία ὅμως δὲν εἶνε, ὅτι ἡ διπλῆ ἐκείνη μετάφρασις εἶνε ἡ τοῦ Λεονάρδου. Ἡ ἐν τῇ κοινῇ Ἑλληνικῇ ἐξεδόθη ἐν Ῥώμῃ τὸ 1616, καὶ ἐγένετο κατὰ τὸ Ἰταλικὸν σύγγραμμα, ἐπιγραφόμενον: *Dichiaratione più copiosa della dottrina christiana composta dal Cardinale Roberto Bellarmino per ordine di Clemente VIII Roma, 1603 καὶ 1613 εἰς 4.* Τὸ Ἰταλικὸν κείμενον συνήρθη τῇ Ἀρμενικῇ μεταφράσει τοῦ Π. Φρ. Πέτρου Παύλου, Ἀρμενίου, Ῥώμης, τύποις τῆς Προσαγάνδας, 1630, καὶ 4. Ὁ Λεονάρδος Φιλαρᾶς μετέφερε Λατινιστί τὴν εἰς τὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν μετάφρασιν του, καὶ τῇ ἀπέρρωσε τῷ Ῥισχελίῳ ὁμολογῶ ὅμως ἐν τῇ προσφωνήσει ταύτῃ, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ μετάφρασις ἐγένετο juxta ritum orientalis ecclesiae.

Ἐκ τινος καταλόγου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἀγ. Μάρκου βλέπομεν, ὅτι διαρίσθη φύλλος τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, καὶ ἀπέθανεν ἐν Παρισίσις, πρὶν ἢ θυνηθῆναι νὰ ἀναλάβῃ τὴν νείαν αὐτοῦ ὑπερηστία. Ἐν τῷ κει-

ταλόγῳ ἐκεῖνῳ, συντεταγμένῳ τὸ 1679 ὑπὸ τοῦ Ἀλουίτου Ἀμβροσίου Γραδενίλου, φέρεται: *Un libretto manuseritto donato dal già Leonardo villarē Ateniese, fatto già detto uomo custode della libreria: ma non venne mentro mori in Parigi nel qual libretto sono scritte diverse orazioni in greco, in latino ed in francese.* Ὁ Κ. ἀββᾶς Μορέλλιος, ὁ εἰδοποιήσας μοι τοῦτο, μὲ σημειεῖ, ὅτι τὸ μικρὸν τοῦτο χειρόγραφον δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. Ἡ ζημία εὐτυχῶς δὲν εἶνε μεγάλη.

Ἐν τινι τυλλογῇ ἑλληνικῶν ἐπιγραμμάτων ὑπὸ Ἰωάννου Κοττούνιου Μακεδόνος (*Graecorum epigrammatum libri duo, auctore Joanne Cottunio veriensis, oct. cum ejusdem versione latina. Patavii, 1633, εἰς 4.*), προσφωνηθεῖσα Ἀουδουβίῳ τῷ 13, καὶ τὴν ὁποίαν ὀφείλω εἰς τὴν φιλικὴν πρὸς ἐμὲ διαθέσιν τοῦ Κ. ἀββᾶ Μορέλλιου, ὁ συγγραφεὺς λέγει σελίδι 91 καὶ ἐρ., ὅτι τοῦ ἐπεμψῆν ἐκ Ῥώμης τῆν 15 Νοεμβρίου τρία φύλλα τυπωμένα ἐν Παρισίσις.

Ἐν τῷ πρώτῳ τούτῳ ἢ ἡ εἰκὼν τοῦ Λεονάρδου Φιλαρᾶ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης: *Λεονάρδος Φιλαρᾶς υἱὸς Ἰωάννου, Ἀθηναῖος* τὸ δεύτερον περιεῖχε γράμματι κεφαλαίαις τὸν ἔπαινον αὐτοῦ Λατινιστί (ὁδὸ τὸν ἰδόμεν κατωτέρω), καὶ πῖνακα ἱερογλυφικόν, ἀρκετὰ παράδοξον, ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου μονογραφή, ἀρκετὰ σχεδιασθεῖσα, παρίστανται τὰ γράμματα ἅπαντα, τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως. Ὁ Κοττούνιος μᾶς διδάσκει, ὅτι τὰ μονογράμματα ταῦτα λέγονται ἐν τῇ κοινῇ Ἑλληνικῇ *μονοκοινοῦντα* κατῶθεν δὲ ἀναγινώσκονται: *βούλιαν τὰς εἰκόνας, τῆς ἀρετῆς ὑπόμνημα μάλλον ἢ τοῦ σώματος καταλειπέν, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ γράμματι κεφαλαίαις ἔπαινος, περὶ οὗ πρὸ μικροῦ.*

LEONARDUS PHILARAS

Athenis natus, τῶν εὐπατρίδων, Romae educatus τῶν φιλοσόφων, Parisiis occupatus τῶν πολιτικῶν, pueritiam in Graecia cum caris parentibus, juventutem in Italia literarum studiis incumbens, virilis aetatis partem in Gallia publicis rebus operam navans exegit, nobili patriae libertatis desiderio accensus, plures annos intar christianae militiae milites, apud Carolum Nivernonsium ducem traxit; missusque ab eo magnis de rebus ad Gregorium XV et Urbanum VIII Romanos Pontifices, plurimum eandem militiam suis officis juyit. Nunc pro serenissimo Duce Parmensi in aula residens orator, Ludovico justo et Garton Aurelianensium duci apprimè notus, Cardinali Richelio ceterisque regni proceribus ob eximias virtutes carissimus, honoratam vitam degit, vir vere illustris et ad prisca illam suorum gloriam adspirans.

Ὁ Κοττούνιος μετέφερε τὸν ἔπαινον τοῦτον εἰς στίχους Ἑλληνικοῦ καὶ Λατινικοῦ.

Τὸ τρίτον φύλλον τέλος ἐπὶ ἀναλακωθῆναι τὴν ἐν τῷ δευτέρῳ περιεχομένην εἰκόνα, ἢ τὴν ἐξήγησιν καλὸν φάητο νὰ ἐκάνον ἐν τῷ μέσῳ κείται παμμέγεθες

κράνος, μετὰ μεγάλου πτερωτοῦ λόφου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διακρίνεται εἰς αἰγυλιός. Δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ εἶνε δύο ἐλάαι, ἔχουσαι τὴν κορυφὴν κικομένην καὶ ἀναδίδουσαι ἓνα μόνον κλάδον ἀνατεταμένον πρὸς τὸν οὐρανόν. Κατωτέρω δὲ ἔθεν μὲν εἶναι ἀλεκτρυόν, ἔθεν δὲ ἱππόκαμπος. Προσέτι δὲ κηρύκειον, σύριγξ τοῦ Πανός, σημαίνει, τριάνται, κανόνιον καὶ ἐπὶ τοῦ κράνου τὰ ἀνωτέρω μονογράμματα. Ἐπιταί τούτοις ἐπίγραμμα εἰς τὴν κοινὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀποτεινομενον ἀπὸ τὸν Φιλαρᾶν πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐξῆς Λατινικὸν ἐπίγραμμα, διὰ νὰ τεθῇ κατῶθεν τῆς εἰκόνης αὐτοῦ:

Nobilis huic fausto dedit omine tellus Attica; doctrinam Roma secunda parens. Quem, varias postquam placuit cognoscere gentes, Graea suo retinet Gallia nostra sinu.

Ὁ Κοττούνιος σελίδι 37 καὶ 38 κατεχώρισε τρία ἐπιγράμματα ἐγκωμιαστικὰ τοῦ φίλου του.

Ἐν ἀρχῇ ποιημάτων τινῶν τοῦ Φιλαρᾶ, εὕρισκομενον εἰς τὸ τέλος ἐνός χειρογράφου τὸ ὁποῖον ὁ περιγράψω κατωτέρω, ὑπάρχει αἰνιγματὶ τοῦ ὁποίου αὐτὸς ἔδωκε τὴν ἐξήγησιν.

Λεονάρδου Φιλαρᾶ τοῦ Ἀθηναίου, γρίφος, τοῦτομα καὶ τὸ γένος αὐτοῦ αἰνιγματίζονται. Θῆρ κεφαλὴν τελέω βλοσυρώτατος. Ὑπνον αἰεξω Ἥτορι κᾶν μισροῖς ὑπνουν ἄνθος ἔγω. Γῶνδε διατροχάσκει μεσαίτατος ὕδρος ἐεῖο Ὑδατιν ἐμίσιγων Θύμβριδος ἀνάσους. Ἔθεν ἔρος περόων, πολυκαμπία τόξα τανύτας, Πῆξεν ἐμοὶ πυρίπνοος οἶα βέλεμα πόδας.

Λέων	Leo.
Ὀνκρ	Somnium.
Νάρδος	Nardus.
Νάρ	Nar, flumen, qui Thiberi (sic) inmiscetur (s).
Ἰβρις	Amor, qui totum nomen pervenit et genus Philaeorum denolat.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο, μεταβιβασθὲν ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Σεγυτιέρου (Ségurier) εἰς τὴν τοῦ Κοῖσλίνου (Coislin), καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τὴν τοῦ Ἁγίου Γερμανοῦ (Saint Germain de Prés), ἀποτελεῖ νῦν μέρος τῆς μεγάλης δημοσίας Γαλλικῆς βιβλιοθήκης. Ἰδοὺ ἡ σημείωσις ἣν δίδει ὁ Μοντεφαλκόνιος ἐν τῇ αὐτοῦ Bibliotheca Coisliniana, Παρισίσις, 1715, ἐν φύλ. σελ. 519.

COELEX CCCLX OLIM LXXVII. In charta vulgari papyrea, omnino recens. Leonardū Philarae, vulgo villeret, Atheniensis, manu scriptus, foliorum 133.

Anecdota Anthologiae graecae. Sic scribitur initio, *Utrum vero sint anecdota inquirendum. Sunt autem epigrammata ex variis auctoribus collecta ab eodem Leonardo Philara, qui multa in finem ab se adornata.* Initio: *Καίρις Θεᾶ Πα-*

(α) La Nera.

φίη σὴν γὰρ αἰεὶ δύναμι. *Auctorem autem nomina haec feruntur* Ἐπιταί ὁ κατάλογος τῶν ἐν τῷ χειρογράφῳ τούτῳ ἀναπερουμένων ποιητῶν.

Τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶνε εἰς μικρὸν 4ον, 133 φύλλων, γραφῆς καθαριωτάτης· περιεῖχει δὲ τὴν Ἑλληνικὴν Ἀπολογία, τὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς ἀνεκδύτου ἄλλοτε γνωστὴν καὶ τινος τοῦ συγγραφέως, ἢ πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένης ποιήσεως. Ἐἶνε δὲ πλουσιωτέρα τῆς τοῦ Γυιέτου (Guyet), περιεχοῦσης 95 ἐπιγράμματα· πλουσιωτέρα δὲ ἐπίσης καὶ τῆς τοῦ Βουιέρου.

Ἐν τῷ χειρογράφῳ τοῦ Φιλαρᾶ ἡ τάξις τῶν βιβλίων, τῶν συγκροτούμενων τὴν κοινὴς ὀνομαζομένην ἀνέκδοτον Ἀπολογία, δὲν εἶνε οὔτε ἡ τοῦ Παλατινοῦ χειρογράφου οὔτε ἡ τοῦ Γυιέτου, οὔτε ἡ τοῦ Βουιέρου κλ. Ἡ τοῦ Φιλαρᾶ εἶνε ἡ ἐξῆς: Ἐπιγράμματα διαφόρων μέτρων. — Ἐρωτικά. — Ἀναθηματικά. — Ἐπιτύμβια. — Περιγραφικά. — Στιχάκιον. Ἐπονται τούτοις 69 ἐπιγράμματα, ἀνήκοντα εἰς διαφόρους βίβλους, καὶ πιθανῶς ἀνακατηθέντα ἐν δευτέρῳ μελέτι τοῦ πρωτοτύπου χειρογράφου. Μεταξὺ τούτων ὁκτὼ εὕρισκονται ἤδη καὶ ἐν ταῖς προσηγηθεῖσι βίβλοις, φέρουσιν ὅμως διαφόρους γραφάς, καὶ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς δευτέρα ἐκδόσις· αἱ ἐπαναλήψεις αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ ἐν τῷ Παλατινῷ χειρογράφῳ, καὶ πολλὰ εἶνε ὀρεκτώταται, ὡς συμπληροῦσαι τὰ χάσματα, ἢ ἀποκαθιστάνουσαι τὴν ἀληθῆ γραφὴν. Ὁ Φιλαρᾶς ἐν γένει μετὰ πολλῆς ἀμελείας ἀντέγραψεν ἢ δὲ ἀμέλεια αὐτῆ εἶνε τόσοσ ὀλιγώτερον συγγορητέα, καθόσον ἀντέγραψε βεβαίως κατὰ τὸν Σαλμαστίν, τῶν διορθώσεων τοῦ ὁποίου μέρος εἰσῆχθησαν ἐν τῷ κειμένῳ αὐτοῦ. Ὁ Δουρουίλλος εἶχεν ἀντίγραφον τοῦ χειρογράφου τούτου. Ἐν τῷ 126 α. φύλλῳ ἔρχονται τὰ ἐπιγράμματα τοῦ Φιλαρᾶ, ἐπιγραφόμενα. *Λεονάρδου Φιλαρᾶ τοῦ Ἀθηναίου ἐπιγράμματα.* Τὸ πρῶτον εἶνε ὁ ἐπὶ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ γρίφος· τὸ δεύτερον δὲ ἔπαινος τοῦ Καρδινάλιου Ῥισχελίου. Οἱ ἔξ Ἑλληνικοὶ στίχοι εἶνε μεταφρασμένοι δι' ἔξ Λατινικῶν. Ἀναφέρω ἐνταῦθα τοὺς μὲν καὶ τοὺς δὲ, διὰ νὰ δυνήθῃ ἕκαστος νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν περὶ τὴν ἑλληνικὴν καὶ λατινικὴν ποιησὶν δεινότητα τοῦ συγγραφέως.

Ἐγκωμιαστικὸν εἰς τὸν ἐξοχώτατον καρδινάλιον Δούκα τὸν Ῥισχελίον. Τούσ νικῶντας καὶ νικῶν αἰτίους οἱ Ἀθηναῖοι κρινεῖς ἡμείβοντο.

Κλεινὸς ἔξ πρᾶπίδεςσι Ῥισχελίος ἐς πόλον αἶρει Χρῦσα κυθαλίμων ἔνθεα Βορβονίων. Φλάδρια δειμαίνει κείνται Λεθσρίγγοι Ἰθῆροι Ἥρπον, ἀνισίης Ῥισχελίου πρῶμου. Τούνεκά μιν Ἀδοσίας κόρινκος ἀμπαγαπάζει Ἰταί τ' ἐνδικαίως ἀντιχαρίζομενος.

IDEM LATINE.

Ad Eminentissimum Cardinalem, Ducem de Richelieu. Atheniensis victorias Iliis compensabant.

Richelli virtute ducis rediuviva triumphant,
Lilia, et auratum culmen ad astra ferunt.
Flandria jam titubat; victa est Lotharingia;
Ibæri,

Germanique ruunt undique praecipites
Hinc quoque Borbonio regis micat ille favore.
Quodque dedit, merito nunc habet ille decus.

Τὸ τρίτον ἐπιγράμμα καθιέρωται εἰς ἑπαινον Γιλβέρτου Γαλμίνου. Τὸ τέταρτον εἶνε ἐρωτικὸν ἐπιγράμμα, φιλικὸν ἄθροισμα. Τὸ πέμπτον εἶνε ἐπιτύμβιον εἰς τὸν φίλον του Δημητρίανον. Τὸ ἕκτον εἶνε ἡθικὸν ἐπιγράμμα εἰς δώδεκα στίχους.

ΗΘΙΚΟΝ.

Ἔσκε πάρος μερόπεσι θεήλατον ἦθος ὀπάζειν
Οὐ πλούτῳ τιμᾶς, ἀλλ' ἀρετῇ μεγάλης
Τούνεκ' ἐν πάντεσι μόνον τόδε κρήγυον εἰδῶρ,
Πᾶν κλέος ἐξ ἀρετῆς ἐκ καμάτων τε φέρειν.
Οὗτος ἐν κείνοις ἄσπερος πλοῦτος, οὐδ' ἀλέγξων
Τῶν χρυσεῶν ὑπᾶτων μάλλον ἰσοβραπίης.
Ἄρτι δι' ὑπερμενέων χρυσὸς καλὰ πάντα χαλέπτει
Ἐρβήπται δ' ἀρετῇ κειραμένη πλοκάμους.
Πάντες ἀλλήλοισι χρυσὸν, καὶ γὰρ ἐκείνων
Ἵκηται τιμαί, ἄχρι τε καιρανίης,
Κεῖνόν τις φαίη χρυσοῦν χρόνον, αὐτὰρ ἔγωγε
Τούτων, ἐφ' ᾧ κενὸν χρυσὸς ἅπαντα μύσος.

Τὸ ἕβδομον εἶνε ἡ ἐρμηνεῖα τοῦ Πυθαγορικοῦ τριγώνου. Τὸ ὄγδοον ἡ μεταφρασις τοῦ ἐπιγράμματος τοῦ Βεζίου. Τὸ ἕνατον εἶνε ἡ τῶν στίχων τοῦ Σελέκα μεταφρασις. Ἔπονται μετὰ ταῦτα α' ἡ τοπωμένη ἰσθμὴ καὶ ἡ ἀποστολὴ ἄνευ ὁμοῦ τῆς ἀπειροπτηρίου ἐπιστολῆς τοῦ μοναχοῦ Κυρίλλου. β'. Ἐξ ἐπιγράμματα εἰς τὸν Φιλάρην ἀνώμια.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΙΤΟΣ.

Τίς ἀγνοεῖ ὅτι μέλι ὀνομαζέται ἡ γλυκεῖα ἐκείνη οὐσία, τὴν ὁποῖαν αἱ μέλισσαι συναγοῦσιν ἀπὸ τῶν φυτῶν καὶ τῶν δένδρων; αὐτὴ ἐκείνη περὶ ἧς ὁ Ὀμηρος (Βατρ. 89) εἶπε τὸ διαθρύλλητον ἐκείνο
«... τὸ καὶ μάκαρες ποθίοντι»
τὸ ἀληθὲς εἶπε τοῦ Ῥωμαίου Ὀμήρου, περὶ οὗ ὁ Οὐίργιλιος ἐγραψε βιβλίον ἔλον ἡ οὐσία ἐκείνη, τὴν ὁποῖαν μετὰ μεγίστου πόνου ἐζήτουν καὶ αὐτοὶ οἱ ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες Οὐρανίονες, καὶ πρὸς ἣν οἱ Πυθαγόρειοι ἔτρεπον ἰδίαν κλίσην;
Ἄν τις μόνον ἐνημηθῇ, ὅτι ὁ Ὀμηρος, θέλων νὰ ἐγκωμιάσῃ τοῦ λόγου τοῦ Νέστορος, πρὸς οὐδὲν ἄλλο ἐθεώρησε προσφεῖς νὰ τοῦς παρομοιάσῃ ἢ πρὸς τὸ μέλι, εἰπὼν,
«... τοῦ καὶ ἀπὸ μέλιτος γλυκίω βέρον αὐτῆ»
ὅτι ὁ Ξενοφῶν ὠνομάσθη Ἀττικὴ μέλισσα, ἡ τῆ γλυκύτερη τῆς ἐρμηνεύσεως, ὡς λέγει Διογένης ὁ Λαέρτιος, ὅτι καὶ περὶ τοῦ Πλάτωνος ἐμυθολογήθη ὅτι μέλι-

σα ἐπεκάθηεν ἐπὶ τῶν χειλέων αὐτοῦ βρέφους; εἶπε δὲ οὗτος ὅτι μέλισσα διέθρεψε τὸν Δία, (Virg. Georg. IV.) ὅτι ἐπὶ τούτοις πάντι ὁ Οὐίργιλιος, — ὁ ἐπι κούρειος Οὐίργιλιος — ἐθεώρει τὰς μελίσσας θεῖου νοῦς μετόχους, θέλει πεισθῆ περὶ τῆς ὑπολήψεως ἢ εἶχον, περὶ τοῦ μέλιτος οἱ ἀρχαῖοι. Τὸ καθ' ἡμᾶς ἀπορῶμεν πῶς διέφυγε τὸν νοῦν τοῦ Λιβανίου τὸ ἀντικείμενον τούτου, καὶ πῶς ὁ Λουκιανός, ἐγκώμιον περὶ Μυίας συντάξας, ἀπηξίωσε νὰ γράψῃ καὶ περὶ μελίσσης; διότι βεβαίως, ἂν ἡ μὲν Ἀθῆναι τοῦ Σαμοσατέως περιήρητο καὶ τῶν μελισσῶν τὰς κυψέλας καὶ ἔγραφε διὰ τὸ κάλλιστον προϊόν τῆς Ἀθῆναι, ὁ δὲ ἀπὸ Κυρήνης σοφιστὴς ῥηθῆκε νὰ ἐξακλήτῃ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὴν θεινὴν αὐτοῦ ῥήτραν, γράρων καὶ περὶ τοῦ «... τίνα αὖ τις ἐγκώμιε εὐκλῶς ἔχοι ἐπὶ μέλιτι ἢ ἐπὶ μελίτῃ», ἠθέλωμεν εὐκλῶς ἄρυσθῆ ἀπὸ τοιούτων πηγῶν νάματα πλούτῳ ἀμοιροῦντες ὁμοῦ τοιούτου βοήθηματος, θέλωμεν περιορισθῆ εἰς ὀλίγα μόνον περὶ μέλιτος τὰ μᾶλλον ἀξίωτα εἰρηγα.

Ἡ γεῦσις καὶ ἡ ποιότης τοῦ μέλιτος παραλλάττει κατὰ τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀνθέων, τῶν ὁποῖων τοῦς χυμοῦς ἀπομιμῶσιν αἱ μέλισσαι. Διὰ τούτου, ὁμοῦ αὐταὶ ἀπεκρυφῶσι τοῦς χυμοῦς τῆς λιθανοτίδος, τῆς σπάρτου καὶ τοῦ θύμου, ἢ διατρέφονται ἐνδαισιώμενοι, ὅπου ἀδύναται ἡ χύσις αὐτῶν, καὶ τὸ εὐωδέστατον ἐρπυλλίαν, ἢ ἀνθεὶ ἀρβύνας ἢ ἠδύσσομα θύμβρα, καὶ καταρβύνας πηγῆς καὶ κρήνας πίνουσαν ἰὼν κήποι (Virg. ibid. v. 30—33)», τὸ μέλι γίνεται γλυκὺ καὶ εὐωδέστατον. Ὅθεν τὸ τῶν Βαλκωνίων νήσιον, τῆς Ναρβόννης καὶ τοῦ Ἰμμητοῦ εἶναι γλυκὺ καὶ εὐωδες, διότι κατασκευάζεται ἐκ χυμῶν τοιούτων ἀνθέων. Παρομοίως καὶ τὸ μέλι τῆς Ἰεροβηγίας, ὅπου ἐπιχωριάζει ἡ νύκτος, φημιζέται διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτοῦ γεῦσιν, καθὼς καὶ τὸ τῆς νήσου Κύβης ὅπου ἀκμάζουσιν αἱ πορτογαλλεῖαι. Τούνατίον δὲ ὅπου φύονται ἐν ἀφρονίᾳ φυτὰ πικρὰ καὶ φαρμακώδη, τὸ μέλι ἔχει γεῦσιν δυτήρεστον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπιβλαστῆ. Ἐντεῦθεν τὸ τῆς Γραπεζούτσος, τῆς Ἀμιτοῦ, τῆς Σινώπης καὶ πολλὰ ἄλλα ἄλλων τόπων εἶναι πικρὰ καὶ βλαπτικὰ.

Διακρίνονται δὲ δύο εἶδη μέλιτος, τὸ ἐκ τῶν διαφόρων ἀνθέων καὶ δένδρων κατασκευαζόμενον, ὡς προείπομεν, καὶ τὸ ἐκ θαμνωδῶν τινῶν φυτῶν. Τὸ πρῶτον εἶναι γλυκύτερον, ἔχον τὸν κηρὸν διαιρητέτερον καὶ ἀπαλότερον, τὸ αἴσιον, δὲ ἐκ τῶν τοῦ εἶδους τούτου εἶναι τὸ λεγόμενον παρθένο ἢ τὸ ἐκ παρθένων μελισσῶν κατασκευαζόμενον. Τὸ καλὸν μέλι εἶναι παχὺ, διαφανές καὶ καθάρν, κατὰ δὲ τὸν Ἀθήναιον (βιβλ. Π'. 26) καὶ εἰδικῶς βαρύτερον τῶν ἄλλων, διότι «μέλι» λέγει ἡρητηδόν, χείρων ἐπιχεόμενον εἰς τὰ κάτω βιάζεται». Τὸ πολλὰ κυκλὸν μέλι νοθεύεται, ὡς γνωστὸν, καὶ μάλιστα διὰ τοῦ ἀλεύρου. Ἐκ τοῦ μέλιτος δύναται τις νὰ κατασκευάσῃ ἀξιόλογον οἶνον, ὄξος καὶ σίραιον, γνωστὰ δὲ τὰ ἐν τῇ Φαρμακευτικῇ διατάγμα αὐτοῦ εἶδη, ὡς τὸ ἐψημένον (mel despumatum), τὸ ἀπλοῦν δέξυμελι (oximel simplex), τὸ μέλι τῆς γλυκοβρίτζης (mel

inquiritiar), τὸ ῥοδάτον (mel rosatum) καὶ τὸ ὑδρομέλι (hydromel).

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τὸ μέλι ὑπῆρχεν ἀνεκῶθεν γνωστὸν. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ἐρεχθίδος, ἡ εἰς τὴν Ἀττικὴν περαιοῦντο ἀποικίαι τοῦ Κέκροπος ἐστραμῆς πρῶτῳ ἤδη τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὰς μελίσσας καταστήσασα τὴν γενεάν αὐτῶν ἀνεξέλειπτον ἀπὸ τοῦ Ἰμμητοῦ. Ἐκτὸς δὲ τῆς Ἀττικῆς ἡ μελισσοτροφία ἀναφέρεται ἐκπαλαί ἀκμάζουσα ἐν τε τῇ Κρήτῃ καὶ τῇ Κύπρῳ καὶ κατὰ τὸν Βόσπορον, ὅθεν φαίνεται ὅτι ἐγένετο μεγάλη ἐξαγωγή μέλιτος καὶ κηροῦ πρὸς τὰς τούτοις καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ παρὰ τῇ Ἰθάκῃ, τῇ Καλύμνῳ, τῇ Κέφῳ καὶ κατὰ τῆς Κυκλάδος. Ἄν δὲ δόσωμεν πίστιν εἰς τὸν Στράβωνα (βιβλ. Γ' § 20 σ. 248) «ἅπαν τὸ νηπιωτικὸν μέλι ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν ἀστειὸν ἐστὶ καὶ ἐνάμιλλον τῷ Ἀττικῷ, τὸ δὲ ἐν ταῖς δε ταῖς νήσοις διακρινόμενον; μάλιστα δὲ τὸ Καλύμνιον.» Ἰμμητὸν πάντα ὁμοῦ ταῦτα ἐξενίκησε τὸ Ἰθάκην λεγόμενον μέλι, καὶ ἰδίως τὸ Ἀττικόν, τὸ διὰ τῶσδε τῶν ἐπαίνων ἀναφερόμενον παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Ἰδοὺ τί περὶ τοῦ πρώτου λέγει ὁ Στράβων (βιβλ. Γ' § 5. σ. 360) «τοῦς μὲν οὖν Χαλκιδικῆς κτίζαι (ἐν Σικελίᾳ) Νάξον, τοῦς δὲ Διορείας Μέγαρον τῆν Ἰθάκην πρότερον καλουμένην. Αἱ μὲν οὖν πόλεις οὐκ αὖτ' εἰσι» τὸ δὲ τῆς Ἰθάκῆς ὄνομα συμμένει διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ Ἰθακίου μέλιτος.

Περὶ δὲ τοῦ δευτέρου, τοῦ Ἀττικοῦ, ἐκτὸς κλειστοῦν ἄλλων διηγεῖται ὁ Ἠλίσιος, ὁ Ἀθήναιος, ὁ Πλούχιος, ὁ Στράβων, ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοφῶν. Ἐκτετακτικῶς δὲ ἀριστον ἐθεωρεῖτο τὸ ἐν ταῖς ἀργυραῖς (διότι ὑπῆρξεν τὸ κάλας, ὡς γνωστὸν, πλοῦσις ἐν τῇ Ἀττικῇ μεταλλεῖα) ἐξαγομμενον, τὸ ὁποῖον καὶ ἰδίως ἀκάπριον ἐκαλεῖτο ὅπως καὶ σήμερον (Στράβ. βιβλ. Θ' § 23 σ. 163). Τὸ μέλι τοῦτο ἦτο περιφημον κατ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα (Πλιν. βιβλ. τὰ κεφ. γ' καὶ παρ' ἄλλοις) καὶ ὁ Φοινικὸς (περ' Ἀθην. βιβλ. τὰ κεφ. 67) μεταξὺ τῶν προσηλαίων καὶ τῶν περιφημῶν τῆς Ἀττικῆς ἰσχυρῶν, αἱ ὁποῖαι, ὡς γνωστὸν, παρετίθεντο καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τραπεζάν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως, συγκαταλέγει καὶ τὸ Ἀττικὸν μέλι.

- Μύστων λέγουσι καὶ μέλιτος ἐγκώμια
- Καὶ τῶν προσηλαίων καὶ τέταρτον ἰσχυρῶν.
- Τούτων ἐγευθῆμεν καταπλέυσας εὐθείως κτλ.

Τὸ μέλι τοῦτο μετεχειρίζοντο κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ κατασκευάζειν πλακοῦντια καὶ κερυκεύματα. (Ἀθην. βιβλ. γ' κεφ. κέ. καὶ βιβλ. τὰ κεφ. δ'). Ἐντεῦθεν δὲ δύναται τις νὰ συμπεράσῃ περὶ τῆς ὑπερόγκου τιμῆς, εἰς ἣν ἐκωλύετο καὶ περὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ κέρδους τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ἐκαρποῦντο κατ' ἔτος ὑπερβάλλουσαν ποσότητα μέλιτος ἀπὸ τῶν ἀπέριων αὐτῶν κατὰ τὸν Ἰμμητὸν μελισσοτροφίαν.

Τὰ μελισσοτροφία ταῦτα, ὡς εἶδομεν ἀνωτέρω, ἀπὸ τοῦ Ἐρεχθίδος εἶτι εἶχον κατασπλουτίσει τὸ ἄρος τοῦτο διὰ ἀπέριων σημήνων. Γοσσοῦν δὲ εἶχον πληθυνθῆ, ὥστε ὁ Ξενοφῶν λέγει ὅτι, καθὼς οἱ Ἀθηναῖοι, οὕτω καὶ αἱ μέλισσαι αἱ Ἀττικαὶ εἶχον περιελεῖ εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ ἀπεκέρπειν ἀποικίας

ζώ. Π' κεφ. κα'). ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν, ἐσχηματίζεν ἐκάστοτε ἀπὸ αὐτῶν σμήνη καὶ τὰς ἡμέρας ἀποξενῶνται τῆς πατρίδος ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τῆς ἐκλελεγμένης παρ' αὐτοῦ μελίσσης. Ἐλαμβάνον δὲ τὴν τροφήν αὐτῶν αἱ μέλισσαι τοῦ Ἰμμητοῦ ἀπὸ τοῦ καθ' ἑλόν τὸ ὄρος ἐν ἀφρονίᾳ ἀναρρομένου ἐρπύλλου, τοῦ δένδρου λιθάνου, τῆς σπάρτου καὶ τοῦ θύμου. (Θεόφρ. ἱστ. φυτ. βιβλ. τὰ κεφ. ζ'. Πλιν. βιβλ. τὰ κεφ. ε' Ἀντιο. παρ' Ἀθην. αὐτόθι). Ἦτο δὲ ὁ θύμος οὗτος περίφημος εἰς τοὺς ἀρχαίους, καὶ ὁ Ἀλεξίς (παρ' Ἀθην. τὰ κεφ. 67) μεταξὺ τῶν παρασημῶν τῆς Ἀττικῆς προϊόντων συγκαταλέγει καὶ τὸν θύμον.

«... Κισέβαινον ἰσχυρῶς
• Τὸ παράσημον, καὶ θύμου δέσματι τινες.»

Τὸ Ἰμμητικὸν μέλι ἦτο λευκόμακρον, ἐμελαίνετο δὲ, ἂν ἐφυλάττετο πολὺν καιρὸν, διεσπέρει ὁμοῦ πάντοτε τὴν ξυστότητά του. Ἰσως ἐμελαίνετο τὸ ἐκ τῶν μύρων μόνον κατασκευαζόμενον, διότι ὁ Κλέαρχος (παρ' Ἀθην. βιβλ. τὰ κεφ. 3) λέγει ὅτι «τὸ ἐν Κλείτορι μέλι... γλυκὸν, τὸ δ' ἐκ τῶν μύρων... μέλαν.» Ἐκτὸς δὲ τῶν εἰρημένων, τὸ Ἀττικὸν μέλι εἶχε τὴν ἐξοχὴν καὶ ἀξιόλογον ἀρετὴν ὅτι συνέβαινε εἰς μακροζωίαν καὶ ὡς τοιοῦτον εἶχεν ἀποκτήσει πολλὴν καὶ μεγάλην παρὰ τοῖς ἀρχαίοις φήμην. Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τούτου, ἀναφερόμενον τὸ ἐξῆς τοῦ Ἀθηναίου (βιβλ. τὰ κεφ. 26), τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον «Δημοκρίτων δὲ τὸν Ἀθηναίων λόγος ἔχει διὰ γῆρας ἐξῆξει αὐτὸν διγνακῶτα τοῦ ζῆν, καὶ ὑφαίρουντα τῆς τροφῆς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἐπεὶ αἱ τῶν Θεσμοφορίων ἡμέραι ἐπέστησαν, δεσφεισῶν τῶν οἰκείων γυναικῶν μὴ ἀποθανεῖν κατὰ τὴν πανήγυριν, ὅπως ἐορτάσῃσι, πεισθῆναι κελύσαντα μέλιτος ἀγγεῖον ἐν τῷ πλησίον παρατεθῆναι, καὶ διαζῆσαι ἡμέρας ἰκκῆς τὸν ἄνδρα, τῇ ἀπὸ τοῦ μέλιτος ἀναρρῶσθ' ἰσχυρῶς, καὶ μετὰ τὰς ἡμέρας, βασταχθέντος τοῦ μέλιτος, ἀποθανεῖν.» Καθ' ἑλόν δ' εἰπεῖν ὁ Δημοκρίτος ἤγάπα πολὺ τὸ μέλι, καὶ «πρὸς τὸν πυθόμενον, πῶς ἂν ὑγιαίνῃ τις διάγει, εἴη, εἰ τὰ μὲν ἐντός μέλι τι βρέχοι, τὰ δ' ἐκτός ἐλαίω. (Ἀθην. αὐτόθι).» Καὶ οἱ Πυθαγόρειοι δὲ, οἱ ἐχθροὶ ἐκείνοι τῶν ὀσπρίων, οἱ μυσταττόμενοι τὰ κρέατα καὶ β' ελυσοῦμενοι τοὺς κυάμους, ἠγάπων ὑπερβάλλοντως τὸ μέλι καὶ τροφὴ οὐδ' ἄν ἦν ἄρτος μετὰ μέλιτος, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης (Ἀθην. αὐτ.), τοὺς προσφερομένους αὐτὰ αἰεὶ ἐπ' ἀρίστῳ λίγων ἀνάστους διατελεῖν. Ἐκτὸς δὲ τούτου καὶ οἱ Κύριοι, οἱ καὶ Σαρδόνια οἰκοῦντες, λέγει ὁ αὐτὸς Ἀθήναιος, ἦσαν περίφημοι διὰ τὴν πολυχρονιότητα τὴν ὁποῖαν περιποιῶντο εἰς ἑαυτοὺς πρῶτοντες μεγάλην ποσότητα μέλιτος.

Ὅσοι δὲ ἀφορᾷ τὸ ἀλλαχόθι γινόμενον μέλι τοῦτο μειονεκτεῖ τοῦ Ἰμμητικίου. Εἰπόντες δὲ περὶ τῶν κυριωτέρων ἐξ αὐτῶν ἀνωτέρω, θέλωμεν ἤδη μεταφέρει τὸν λόγον εἰς μέλι ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν κακὴν αὐτοῦ γεῦσιν ἢ τὰ κακὰ ἀποτελέσματα τὰ ὅποια ἐπιφέρει εἰς τοὺς ἐξ αὐτοῦ ἀπογευμένους. Ἐν πρώτοις ὁ Στράβων λέγει ὅτι τὸ μέλι τῆς Σι-

(1000) ἡ βασιλεύσα. ἢ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην (Ἰσορ. νόμης τῆς ἐπιπέδου τοῦ Ἄλφου καὶ τῆς πέραν αὐτοῦ Ἀμισσοῦ ἦτο ὑπέρικρον) ἔπειτα ὁ Διοσκουρίδης λαλεῖ περὶ ἄλλου μέλιτος, τὸ ὅποιον καθίστα παρὰ φρονίας τοῦ ἀπογευμένου. Ὁ Στράβων ὡσαύτως διηγείται ὅτι κατὰ τὰς νήτους τῆς Εὐδρίας ὑπῆρχε μέλι τὸ ὅποιον καθίστα σκυθρωπὸς καὶ μενιώδεις τοὺς ἐξ αὐτοῦ ἐσθιοντάς. Καὶ ἡ Κολχίς δὲ κατὰ Διόδωρον τὸν Σικελιώτην, ἐξῆγεν εἶδος μέλιτος, ἐξ οὗ ὅσοι ἀπεγεύοντο ἐβουίζοντο εἰς δεινὴν ἀθυμίαν. Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον διὰ τὴν τοιαύτην ἰδιότητα μέλι εἶναι τὸ τῆς Τραπεζούντος, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Στράβων, καὶ τὸ ὅποιον καὶ σήμερον ἀκόμη, κατὰ τὸν νεωτέρων περιηγητῶν τὰς μαρτυρίας, διατελεῖ ἔχον τὰς αὐτὰς ἰδιότητας καὶ ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ ὡς καὶ παλαιὰ ἀποτελέσματα. Ἰδού τί λέγει ὁ Ξενοφῶν, (Κυρ. ἀναβ. βιβλ. Δ' κεφ. ἡ. 20—21) « καὶ τὰ σημεῖα πολλὰ ἦν αὐτοῦ (δύω σταθμοῦ, ἐπὶ παρασάγγας μεσογαίωτον τῆς Τραπεζούντος) καὶ τῶν κηρίων ὅσοι ἐφαγον τῶν στρατιωτῶν πάντες ἀρροινέες τε ἐγίνοντο τε καὶ ἡμιον, καὶ κάτω διεχώρι αὐτοῖς, καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἠδύνατο ἵστασθαι ἀλλ' οἱ μὲν ὀλίγου ἐξηκοστές, σφόδρα μεθύουσι ἐώκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινομένοις, οἱ δὲ καὶ ἀπονήσκουσι. Ἐκείντο δὲ οὕτω πολλοί, ὡς περ τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλὴ ἦν ἡ ἀθυμία. Τῆ δ' ὑστεραία ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν που ἀνεφρόνου» τρίτη δὲ καὶ τετάρτη ἀνίσταντο ὡς περ ἐκ φαρμακοποιίας. » Περὶ τοῦ αὐτοῦ μέλιτος λέγει καὶ ὁ Στράβων (βιβλ. 16') « Οἱ δ' Ἐπιτακωμήται (οἱ τῆς Τραπεζούντος ὑπέρικρον καὶ τῆς Φαρνακίας) τρεῖς Πομπηίου σπείρας κατέκοψαν, δεξιούσας τὴν ὄρειν, κερύσαντες κρατῆρας ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Μαινομένου μέλιτος, ὃ φέρουσι οἱ ἀκρέμονες τῶν δένδρων» ποῦσαι γὰρ καὶ παρακόψασιν ἐπιθέμενοι ῥαδίως διυχερίσαντο τοὺς ἀνθρώπους. » Καὶ ὁ Πλίnius (Lib. XXI, 13) δὲ ὀνομάζει διὰ τῆς αὐτῆς λέξεως τὸ μέλι τοῦτο καὶ λέγει ὅτι ἐγένετο παρὰ τοῖς Σάνοις. Καὶ σήμερον δὲ ἀκόμη, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τόπους γίνεται τὸ αὐτὸ μέλι, καὶ οἱ ἐγχώριοι, ὡς σημειοὶ ὁ Κοραῆς, τῆ τῆ Τούρκων φωνῆ δελί-μπάλ αὐτὸ καλοῦσι, ταῦτόν εἰπεῖν μαινώμενον μέλι. Τὸ μέλι δὲ τοῦτο ὑποτίθεται ὅτι συνάγεται ἐκ τῆς Ποντικῆς Ἀζαλέας, διότι τὸ φυτόν τοῦτο, τὸ ὅποιον ἄλλως ἀποκνέει τερπικὴν εὐωδίαν, φύεται ἐν ἀφρονίᾳ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ οἱ νεώτεροι δὲ περιηγηταὶ συμφωνοῦσιν ἐντελῶς πρὸς τὰς ἀνωτέρω μαρτυρίας τῶν ἀρχαίων, καὶ ὁ Κεϊθ' Ἀβόττης εἰς ἐπιστολὴν γραφεῖσαν πρὸς τὴν Ζωολογικὴν Ἐταιρείαν τοῦ Λονδίνου. « Τὰ ἀποτελέσματα, λέγει, ἅτινα ἐπιφέρει εἰς τοὺς ἐσθιοντάς τὸ μέλι, τὸ ἐξαγόμενον κατὰ τινα πλησιόχωρα τῆς Τραπεζούντος μέρη, συμφωνοῦσιν ἐντελῶς, ὡς καὶ ἐγὼ αὐτὸς περὶ τοῦτου ἐβεβαίωθην, πρὸς τὰ συμπτώματα τὰ περιγραφόμενα ὑπὸ τοῦ Ξενοφώντος. Ὁ ὀλίγον ἐξ αὐτοῦ ἀπογευθείς, καταλαμβάνεται αἰφάνῃ ὑπὸ σφοδρῆς κεφαλαλγίας καὶ ὑπὸ ἐμέτου, καὶ ὁμοιάζει μεθύοντι. Μεγαλειτέρα δὲ ἐξ αὐτοῦ ποσότης ἤθειεν

ἀποστερήσει παντάπασι τὸν ἐσθιοντα τῶν δυνάμεων καὶ τοῦ λογικοῦ ἐπὶ πολλὰς ὥρας. » Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦτο γνωστὸν καὶ τὸ σακχαροκάλαμον καὶ τὸ ἐκ τούτου πολὺχρηστον τήμερον σακχαρον, καὶ ὁ Νέασχος (παρὰ Στρίβ. 16'. 20. σ. 93.) εἰρήκε καὶ περὶ τῶν καλαμῶν (τῶν ἐν τῇ Ἰνδικῇ), ὅτι ποιῶσι μέλι, μελισσῶν μὴ αὐτῶν « Ὁ αὐτὸς δὲ Στράβων (βιβλ. 6'. σ. 94) λέγει καὶ περὶ ἄλλου εἶδους μέλιτος ἐν τῇ Ἰρκανίᾳ γινόμενου, τὸ ὅποιον σμηνοῦργεῖται ἐν ταῖς δένδροις, καὶ ἀποφέρει ἀπ' αὐτῶν. Τὰ αὐτὰ δὲ λέγει καὶ ἐν τῷ 1Α', βιβλίῳ § 2. σ. 327. Ὁ αὐτὸς Στράβων λαλεῖ (1ΣΤ' § 17. σ. 216.) καὶ περὶ ἄλλου εἶδους μέλιτος « ἀπὸ ἄνθου τινος ἐκ πιεζομένου » οὗτινος τὸ μελίκρατον ἐπὶνον συνήθως οἱ τύραννοι τῶν Τρωαλοδωτῶν. Ἐκτός δὲ τούτων ὄλων οἱ ἀρχαῖοι ἐξῆγον (ὁ αὐτὸς 1ΣΤ' § 14. σ. 166) μέλι καὶ ἐκ τῶν φοινίκων, ἀπὸ τῶν ἑσπίων κατετρεῦάζον καὶ ἄρτον, καὶ οἶνον, καὶ ἄλφιτα, καὶ ἄξος. Δ. Ν. Γ.

ΚΟΥΑΚΕΡΟΙ.

Ἡ ἀγγλικὴ λέξις Quaker σημαίνει ἀκριβῶς ἐκείνον τὸν ὅποιον ἡ Ἰουδαία γλῶσσα ὀνομάζει παρ' ἡμῶν τρεμουλιέρην· διακρίνονται δὲ ἰδίως δι' αὐτῆς οἱ ὀπαδοὶ αἰρέσεως τινος τῆς θρησκείας τῶν διαμαρτυρουμένων, διότι αἰνοῦσι τὸν Θεὸν ῥέμνοντες καὶ χρορεύοντες. Φαίνεται ὅτι ἡ ἀρεσις αὐτῆ ἐπήγαγεν ἐκ τῆς περικοπῆς ἐκείνης τῆς θείας Γραφῆς τῆς λεγομένης ὅτι ὁ Δαυὶδ « ἀνεκρούετο ἐν ὄργανοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον Κυρίου, » καὶ ὅτι ἦν « ἀνακρούμενος καὶ ὀρχούμενος ἐνώπιον κυρίου. » Βασίλ. Β'. Κεφ. Στ. 14—16. Ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ ἄς μὴ φανῇ παράδοξος εἰς καμῖνα· διότι οἱ διαμαρτυρούμενοι, ὡς μὴ διατελοῦντες ὑπὸ κυριαρχίᾳ ἐκκλησιαστικῇ, μηδὲ διοικούμενοι ὡς ἡμεῖς ὑπὸ κανόνων καὶ νόμων ἐκκλησιαστικῶν, ὁδηγῶν μόνον ἔχουσι τὴν Γραφήν, καὶ ἐξηγοῦσιν αὐτὴν ἕκαστος κατὰ τὴν ἴδιαν ἀντίληψιν. Ἐντεῦθεν ἐγενήθη καὶ τῶν Κουακέρων ἡ ἀρεσις, καὶ μοῖραι ἄλλαι, περὶ οὗ διέλαθε βιβλίον ἄξιον λόγου ἐκδοθὲν πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Σμόρνη, οὗ τινος ὅμως ἐλησημονήσαμεν τὴν ἐπιγραφὴν. Ἡ βλάστησις τῶν αἰρέσεων τούτων ἐξακολουθεῖ καρποφόρος καὶ σήμερον ἐν τῇ ἀρκτῶν μάλιστα Ἀμερικῇ, ὅπου ὁ ἀριθμὸς τῶν θρησκευτικῶν συλλόγων ἀνέβαινε πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, κατ' ἀπαρίθμησιν γενομένην ἐν Νεοεβραάκω, εἰς εἰκοσιδύω περίπου χιλιάδας! Δὲν εἶγεν ἄρα ἄδικον ὁ Βολταῖρας ὅταν ἔλεγε ὅτι, « tout protestant ost pape une Bible à la main, » ἕκαστος διαμαρτυρούμενος, ἔχων τὴν Γραφήν ἐν χεῖρας, γίνεται πάπας. » Δυνάμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς νὰ εἰπομεν ὅτι οἱ διαμαρτυρούμενοι εἶναι λαὸς σχολιαστῶν, καθὼς οἱ Ἕλληνας εἶναι λαὸς ὑποურγηματικῶν, εἴτε γινώσκουσιν εἴτε μὴ γράμματα.

ἔβλεπε περιέργως ἢ φορὰ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων· ὅτε τὸ πρῶτον ἡ ἀρεσις αὐτῆ, ἡ πολυαριθμότερα σήμερον ὄλων τῶν ἄλλων τῆς βορείου Ἀμερικῆς, κατέφυγεν ἐκεῖ καταδιωκόμενη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, ἐξωστρακίσθη διὰ νόμων ἀστυροτάτων ὡς ἀντιχριστιανικῆ καὶ παράλογος, καὶ, τὸ παραδοξότερον, ἐξωστρακίσθη ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων, — ὑπὸ τῶν Καθάρων, — αἵτινες ἐγκατέλειπον τὴν Ἀγγλίαν καταρῶμενοι τὴν μισαλλοδοσίαν τῶν ἰδίων ἁμογενῶν! Ἐπιμωρόντο διὰ προστίμων ἀδρότατων καὶ αὐτοὶ οἱ μεταθιβάζοντες εἰς Ἀμερικήν τοὺς πρεσβυόντας σὺ τὴν πλοιαρχοῖ, οἱ δὲ Κουακέροι ἐμαρτυροῦντο θηματα, ἐφυλακίζοντο καὶ κατεδικάζοντο εἰς ἔργα ἐπαχθῆ. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπλῶν μόνον προσητα τευόντων αὐτοὺς ἐπεβάλλετο πολλαίς καὶ ποιῆ ἐξορίας, ὡς ἐπὶ κακούργων!

Ἐξέχουσι τὸν Θεὸν τρέμοντες καὶ δρογούμενοι· ἀλλ' ὀλίγοι τινὲς διασαφῆεις θέλουσι καταστήσει πλέον εὐκατάληπτον τὴν περιέργον αὐτῆν πέλετή. Συναθροίζονται ἀνὰ πᾶσαν κυριακὴν ἐντός καὶ ἡ εὐρυχώρου αἰθούσης καθήνται ἐπὶ θρανίων, οἱ ἄνδρες κατέναντι τῶν γυναικῶν, καὶ γόνυ πρὸς γόνυ ὡς ὁ μαγνητῶν πρὸ τοῦ μαγνητιζομένου. Ἐκαστος δὲ αὐτῶν φέρει ἐπὶ βραχίονος μανδύλιον λευκόν, καὶ περιτρίβων πρὸς ἀλλήλους τοὺς δύο ἀντίχειράς, ἀνυψοῖ τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς οὐρανόν. Μετ' ὀλίγον ἀνεγείρεται τις τῶν πρεσβυτέρων, καὶ ψάλλει ὕμνον τὸν ὅποιον ἐπαναλαμβάνουσι χοροστατοῦντες ὅλοι οἱ παρευῶντες. Μόλις δὲ τελειώσει ἡ ψαλμωδία, καὶ παραμερίζοντες συγχρόνως τὰ θρανία κατακτανονται ἀνὰ δέκα κατὰ μέτωπον, ἔξ περιπού πῶδας ἀπέγοντες· οἱ ἄνδρες τῶν γυναικῶν, Συνθήματος δὲ τινος δαθέντος ἀρχίζουσιν ὄλοι νὰ προχωρῶσι

οικριτῶντες καὶ νὰ ὀπισθοδρομῶσιν ἐν ὅτε ὡς ἐὰν ἐχθρεῖον διχορίαν, διχορίαν θυμῶς ἀκομφῶν καὶ κομικῶν, ἔχοντες πάντοτε τοὺς μὲν βραχίονας συνεσταλμένους πρὸς τὸ στήθος, τὰς δὲ χεῖρας χρευαμένες ὡς αἱ ἄρκτοι, ὅτε ἵσταμένοι ἐπὶ τῶν δύο ὀπισθίων ποδῶν χορεύουσι. Ἡ πρᾶκαταρκτικὴ αὕτη δρογαστικὴ γυμνασία διαρκεῖ ὥραν ἰκανὴν καθήμενοι δὲ ἐκ νέου οἱ αἰνέοντες αὐτῶ τὸν Κύριον, ἀπουάσσουσι τὸν ἰδρῶτα αὐτῶν διὰ τῶν μανδυλίων περὶ οὗ ὠμιλήταμεν, καὶ ψάλλουσι εἰς τὴν δημοσίᾳ. Διακρίνονται δὲ εὐκόλως ὄλων τῶν ἄλλων ἁμογενῶν αὐτῶν διὰ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ ἰδρῶτος· διότι, οἱ μὲν ἄνδρες φοροῦσι ἱμάτιον τοῦ ἄλλου τῶν χεῖρας τρέχουσι κυλιόμενοι· περὶ τίνε τυμῶν, οἱ δὲ γυναικες πάτης ἐλθῆται βρα-

ἄνδρας καὶ πέντε γυναῖκας ἵσταμένους κατὰ δύο στοίγους καὶ ψάλλοντας ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης, καὶ κορυβαντιῶσι προσαρμοζόμενοι πρὸς τὸν ἑσθμὸν τῆς ψαλμωδίας. Διακροῦσι δὲ καὶ ὁ χορὸς καὶ ὁ αἶνος ἐνώσω διακροῦσι καὶ αἱ δυνάμεις τῶν ψαλλόντων καὶ δρογούμενων. Καὶ τοιαύτη μὲν ἐν συντόμῳ ἡ θρησκευτικὴ τῶν Κουακέρων πέλετή, ὃ δὲ βίος αὐτῶν λέγεται γρηστο-θῆστατος καὶ ἀνυπόκριτος. Ἐκαγγέλιμα συνήθως ἔχουσι τὴν ἐμπορίαν, καὶ δὲν ἀναμιγνύονται πώποτε εἰς τὴν δημοσίᾳ. Διακρίνονται δὲ εὐκόλως ὄλων τῶν ἄλλων ἁμογενῶν αὐτῶν διὰ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ ἰδρῶτος· διότι, οἱ μὲν ἄνδρες φοροῦσι ἱμάτιον τοῦ ἄλλου τῶν χεῖρας τρέχουσι κυλιόμενοι· περὶ τίνε τυμῶν, οἱ δὲ γυναικες πάτης ἐλθῆται βρα-

λούμεν να μελετήσωμεν τὰ πρό ποδῶν. Ἐγὼ, παραδείγματος χάριν, ἀναγινώσκω ἐνίοτε τὴν φιλοσοφίαν τοῦ Καντίου, καὶ ὡς ἐγγίστα ἐμβατεύω εἰς τὸν νοῦν αὐτοῦ· καὶ ὁμως, ποτέ μου δὲν ἔμαθον να εὐρίσκω τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν γίνεται νέα σελήνη ἐνῶ ἡ μάμμη μου, ἥτις μόλις ἀνεγίνωσκε, δὲν ἐνθυμοῦμαι ὅποιους ὑπολογισμοὺς ἔκαμνε μὲ τὰ δάκτυλά της, καὶ εὕρισκεν ἀκριβέστατα τὴν ἐποχὴν ὡς ἐάν ἦτο καθηγητὴς ἀστρονομίας. Ἀκούσατε λοιπὸν τὰ ὀλίγα ὅσα θέλω εἰπεῖν περὶ τοῦ κατοικίδιου ἀλέκτορος, ὅτι ὅπως τὰ ἔγραψα ἐγὼ, ἐπειδὴ φυσιολόγος δὲν εἶμαι, ἀλλ' ὅπως τὰ ἀντέγραψα ἀπὸ ἄλλου ἐπιστήμονας, καὶ ἴσως μάθετέ τι νέον. Δὲν θέλω εἰς διμυλῆσαι οὔτε περὶ τῶν δακτύλων, οὔτε περὶ τῶν οὐρῶν, οὔτε περὶ τῆς διαίτης, αὐτῶν ὅχι μόνον διότι δὲν εἶμαι ἐπιθολόγος, ἀλλὰ καὶ διότι, ἄλλοι μὲν ἔχουσι τέσσαρα; ὅπλα, ἄλλοι δὲ πέντε, ἄλλοι εἶναι οὐροφόροι καὶ ἄλλοι κολοβοί, ἄλλων τὰ πτερά στολίζουσι μόνον τὸ πῶμα, ἄλλων δὲ καταβαίνουσι καὶ μέχρι τῶν δακτύλων αὐτῶν, ἄλλοι τρώγουσι κριθῆν καὶ ἄλλοι ὀρέγονται σκωλήκων, καὶ γολίκων προσαίτοι τοῦ ὁποίου χωνεύουσι ἀκόπως. Δὲν θέλω εἰπίσης εἰπεῖν οὔτε ὅτι ἔχουσι τὸ βαδισμα ἀρξενικὸν πῶν καὶ μεγαλοπρεπές, ἢ τὸ βλέμμα αὐτοῦν καὶ ὑπεροπτικόν, ἢ ὅτι ὅταν κοιμῶνται κρατοῦσι τὸν ἐνα τῶν ποδῶν ὑψηλὰ, οὔτε ὅτι ὁ μηρὸς ἐρ' αὐτὸν συνήθως ἀναπαύουσι τὸ πῶμα εἶναι παχύτερος τοῦ ἑτέρου, καὶ διὰ τοῦτο τὸν προτιμῶσι οἱ κοιλιοδουλοὶ, διότι καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ γνωρίζετε. Ὅ,τι ἴσως ἀγνοαίτε εἶναι τὸ, διὰ τί ἔχουσι ἀρξενικὸν καὶ μεγαλοπρεπές τὸ βῆδισμα, καὶ εὐτονον καὶ μεγαλοπρεπές τὸ βλέμμα; Ἰάχα διὰ να ἐκροβίσωσι κανίνας;

Τοῦτο, κύριοι ἀναγνώστα δὲν εἶναι πιστευτὸν διότι, ποῖος φοβεῖται ἐνα πετεινόν; — Ἡ αἰτία λοιπὸν; — Ἡ αἰτία εἶναι διὰ τὴν ἀλιεῖαν εἰς τὰς πολυαριθμοὺς κατοίκους τοῦ γαριμίου του· διότι καὶ αὐταί, καθά, ἂν δὲν λανθάνωμαι, καὶ τῶν ἀνθρώπων αἰ γυναῖκες, αἰσθάνονται μίαν τινὰ κλίσην ἢ συμπάθειαν πρὸς τοὺς ὠραίους καὶ γενναίους ἀλέκτορας. Ἀλλὰ μὴ νομίσετε ὅτι μόναι αἱ ὄρνιθες νοστιμεύον τὸν ἀλέκτορα· καὶ αὐτὸς, μάλιστα καὶ πολλὸν κλίσην ἐκείνων, τὰς νοστιμεύεται, καὶ τὰς περιποιεῖται, καὶ τὰς ὁπεύει ὡς ἄλλος φιλέως καὶ φιλόγυνης νεαῖας τῶν Ηαρισίων. Ἰὰς προστατεύει, τὰς προσκαλεῖ εἰς τὸ γεῦμα, καὶ δὲν ἄπτεται εὐχαριστως τροφῆς; εἰμὴ ἀφοῦ συμπαραβῆθαι καὶ τῆς αὐτῆς συνδαιτυμόνας, ἐάν ἐέ ποτε χωρισθῆ ἀπ' αὐτῶν διδοσθῆναι προφανῆ λύπη. Τὴν ἐρωτῶ τὴν ταύτην φιλοσοφίαν μαρτυροῦσι καὶ αἱ διττοροὶ τῶν τῆς φωνῆς μεθ' αὐτῶν ἀποκρίνεται πρὸς ἐκάστην τῶν γυναικῶν του· διότι, καὶ τοι αἰνθῆς σουλτάνος, ἀγαπᾷ μὲν ὅλας, προτιμᾷ δὲ μίαν ὅλων τῶν ἄλλων, καὶ ἀπικεῖ μὲν αὐτὰς ἐάν ποτε ὑποπειθῆ ἀπιστίαν, δὲν τὰς καταματαχειρίζεται ἕως τῶ ποτε.

Δυναθεῖ, κύριοι φιλέωτες, να καληθῆτε ὅτι ἔχετε τὸ προτιμῆματα ταῦτα τοῦ πετεινοῦ.

Μισῶ ἐκ φύσεως τὴν ζηλοτυπίαν τῶν ἀφρώπων· εἶναι ἥβρος πρὸς ἀλλήλους ὡς ἐπὶ τῆ πολλῆς ἢ τῆς μικρῆς.

ἔχει να προλάβῃ ἀλλ' ἡ ζηλοτυπία τοῦ ἀλέκτορος δὲν με ταραττεῖ· διότι, ἐάν ποτε εἰσχωρήσωσιν ἄλλοι ὁμοίους του εἰς τὸν γυναικωνίτην του, δὲν διαγείναι τὸν ἐν τοῦ παθους του, ὡς τα λογικά ὄντα, κατὰ τῶν γυναικῶν του, καὶ ἂν αὐταί ὑποδεχθῶσιν, ὡς συμβαίνει κατὰ δυστυχίαν συνήθως, μὲ ὄμμα ἰλαρὸν τοῦς νεήμυδας, ἀλλ' ἐφορῶν κατὰ τῶν παρεσθῶντων, τὸ βλέμμα ἔχων φλογερὸν καὶ τὰ πτερά ἀναρθεωμένα, ἀγωνίζεται να τὴς καταβάλῃ. Φαντάσθητε τὴν εὐδύνην του, ἐάν ποτε θριαμβεύσωσιν οἱ ἀντίπαλοι! . . . Ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ στερεῖται καὶ γυναικῶν, καὶ γυναικωνίτου, καὶ νεύων κατοργυμένους καὶ περίλυπος τὴν πρό μικροῦ ἀγέρωχον καὶ ἐκρημνὴν κεφαλῆν, ἀπέρχεται . . . διὰ να κίμη ἕμως καὶ αὐτοί, κατὰ τὴν παρρημίαν, ὅτι τὸν ἐκαμναι.

Ἀλλ' ἡ εὐγενὴς αὐτῆς ζηλοτυπία ἔχει καὶ τινα ὑποδοχίρας εἰς ἄκρον τῶν ὄντων ἀγέλη καὶ ἀποτρόπαιον ὀρμύμενοι ἀπὸ περιφιλανθίαν ἀκατονόμαστον φρονέουσι τοῦς νεοσσῶς τῶν γυναικῶν των, διὰ τὴν ἀπολαύουσι μόνον αὐτοὶ τῆς συμπαθείας τῶν μητέρων! Τοῦ ἀλέκτορος τὸ φιλοπολεμὸν καὶ ἀνεύδοτον ἐπιμῶν πολλὰ ἔθνη ἀρχαῖα, ὡς οἱ Ῥόδιοι, οἱ Περσῶν, οἱ Ἄσσυροι, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι. Οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ εἶχον θεοπίσαι καὶ ἐρτὴν καθ' ἣν ἐτελοῦντο ἀλεκτορομαχίαι.

Ἀλλὰ καὶ σήμερον τῶν ἀλεκτρούων αἱ μάχαι κατατάσσονται, παρὰ τοῖς Ἀγγλοῖς ἰδίως, μεταξὺ τῶν ἀσκιατοτέρων ἐπιτηρημάτων, καὶ πανηγυρίζονται καὶ διὰ σπουδαίων. Γνωστὴ εἶναι ἡ ἐκφυγὸς οὕτως εἰπεῖν, καίσις τοῦ Βρετανικοῦ ἔθνους πρὸς τὸ σποχηματίζεσθαι ἀρχίζουσι ἀπὸ τῶν ἐπὶ τῆς ἀφύλλου (1) καὶ καταναύουσι εἰς αὐτὴν τῶν ἀνθρώπων τὴν ζωὴν. Μετὰ τὴν ἐν Νεοκαστρῶν ναυμαχίαν τὴν σῶσαν τὸ Βλῆθικὸν ἔθνος, ἀερεκα στοιχίματα ἐγένοντο ἐν Λονδίῳ τῶν μὲν ἐπισημαζόμενων ὅτι αἱ τρεῖς σύμμαχοι Δυναμῆς ἤθελον ἀποδοκιμῆσαι τὴν διαγωγὴν τῶν παρὰ τῆ Οὐαυμανικῆ Κυβερνήτης πρὸς τῶν τῶν, τῶν δὲ ἀξιοῦτων τὰ ἐναντία. Ἀλλοτε, περὶ τὰς εἰς Γάμπταν ἐκασύραζε ζήτησιν βίαιαν πρὸς τὴν μίαν συνέβησε περὶ τὴν ἐγθην. Ἐνῶ δὲ ἐπάλατε πρὸς τὸ ἀκατάστειτον βέημα, πολλοὶ τῶν βαπτῶν ἐσποχηματίζον ἐν ἤθιλε σωθῆ, ἢ ὄχι!

Αἱ ἀλεκτορομαχίαι εἶναι λοιπὸν ἐν Ἀγγλίῳ θίωμα περισπούδαστον ὅχι κατώτερον τῶν ἵπποδρομιῶν. Ἐάν

(1) Παρακλιτὸ τὸν ἀναγνώστην να μὴ νομίη, ὅτι ἐπέφερε τὸ πῶμα τοῦ φύλλου. Δὲδ να σημείω τὸ ἐπέλεξ τῶν ἀντικειμένων δι' ἃ πολλὰς ἀναγνώσεις ἐστὶ Ἀγγλῆ. Ἐδου αὐτὸς ἐγὼ ἴδου ὀφθαλμοῖς ἐν Λονδίῳ, φύλλου ἐξελικτικῆς περὶ διαφόρους γυναικῶνας, καὶ Ἀγγλοῦς στοιχηματίζοντας εἰς αὐτῶν ὄφθαλμοῖς. Ἐνῶ καὶ εὐρον διὰ λεπτοτάτων ἐργῶν κερδοῦς ἀμύθη καὶ ποτὸς πλεονέκτησι, φύλλου, κραεῖσις μέσσης καὶ καθύπευον καθήκους ἡμίστου, ἴδου καὶ ὁπαιτιζόμενοι περὶ τρεῖς ἔτη· εἶχον ἀπὸ γέρας χρυσῆς ὡς ἐν ἐπιπέδῳ, καὶ φύλλου ἱσχυρῶν ὄργα μωτικῆ, ἄλλος αὐτῶν. Ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἄλλος κῆρυκος. Ἡ ἀθήνη μὲν ἰγύνουσι ἐπὶ μισθῶν καὶ ἀδελφῶν τοῦ εἶδος τῆς βιομηχανίας λέγω δὲ ἀδελφῶν, διότι ὁ δασμωτῆς τῶν φύλλων τρεῖς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀφύλλου ὡς καταστῆσαν Βρετανίαν του, καὶ τοῦ διαταρῆ ὡς κέρων ὀφθαλμοῖς ἐνῶ ἀναγνώσιν ὄφθαλμοι. Εἰς ἐξ αὐτῶν εἶχον ἕλιαν εἰκοσθῶν κηρῶν ὡς καὶ εἶναι ἐ φύλλου εἰς ἀφύλλου εἰς τῆ φύλλου καὶ εἰς τῆ φύλλου.

ὁ βουλευτὴς μου ἐβλεπεν εἰς τὸ Royal Cockpit τὴν ἡμέραν τῆς μάχης πᾶσα σμήνη συσσωρεύονται, καὶ συμπερίζονται, καὶ παραγκωνίζονται διὰ να εἰσδύσωσιν εἰς τὸ ἀλεκτρονικὸν ἐκεῖνο τέμενος, καὶ πόσον χειροκροτοῦνται καὶ βραβεύονται οἱ κύριοι τῶν νικητῶν, αὐτὸς, οὐτῶς ὁ ἐνθουσιασμός ἐξάπτεται καὶ διαπυροῦται ἢ φαντασία δασάκις, διαγέων τὸν χρυσοβόρον νεῖλον τῆς εὐγλωττίας του. βλέπη πλήρη τα θεωρεῖα τῶν ἀκρατῶν, φοβούμαι μὴ ἤθελεν ἀποφασίση να μεταβληθῆ ἀπὸ νομίμου ἀντιπροσώπου τῆς ἐπαρχίας του εἰς διατροφήα πετεινῶν. Καὶ σημειώτεον ὅτι δὲν ἤθελε μείνει ὀφθαλμῶν καὶ σταδίου βουλευτικῆς συζητήσεως· διότι ὑπάρχουσι πολλὰ συγγράμματα περὶ ἀγωγῆς, περὶ ἐξασκήσεως, καὶ περὶ διαίτης τῶν μαχητῶν τοῦτων πραγματευόμενα, καὶ σύνταγμα ὀγκωδέστερον τοῦ ἡμετέρου, περιέχον τοὺς νόμους, τὰς διατάξεις, καὶ τὰ ἔθιμα καθ' ἃ πρέπει να γίνωνται αἱ μάχαι!

Ἀλλ' ὁ ἀλέκτωρ δὲν χρησιμεῖται μόνον ὡς ἀντικείμενον τέρψεως καὶ κέρδους, ἀλλὰ καὶ ὡς σύμβολον ἀνδρείας, καὶ εὐσταθίας, καὶ προσοχῆς ἀγρύπνου. Οἱ Ἀρσῶνοι, ἔθνος ἀρχαῖον τῆς Μοισίας, ἐπέστηρον δι' αὐτοῦ τὰς πολεμικὰς των σημαίας, ἐπὶ δὲ τῶν νομισμάτων ἐγράψαντο ἀλεκτρούων ἀλληλομαχομένους. Οἱ προπάτορες μας, οἱ Ἕλληνες, εἰμῶν καὶ αὐτοὶ τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ ὁ Ἄρης, ἢ Ἐννυῶς, ἢ Ἀθηναῖα, καὶ ὁ Ἐρμῆς, ἀλέκτορας εἶχον ὑκατιστάς.

Ἰάχα διὰ μόνον τὸν λόγον τοῦτον τὸν παρεδέχθησαν καὶ οἱ Ἕλληες ὡς σύμβολον ἔθνικόν; (1) τοῦτο τοῦλάχιστον φρονοῦσι πολλοὶ, ἐγὼ ὁμως πιστεύω ὅτι ὑπάρχει καὶ δαύτερος ὁ Ἕλληες δὲν εἶναι μόνον ἀτρόμητοι, ἀλλὰ καὶ φιλέωτες, καὶ φιλόγονοι, καὶ κομφωπρεπίς· ὁ ἀλέκτωρ δὲν ἀντιπροσωπεύει ἀξίως καὶ τὰ προτερήματα ταῦτα;

Ἀφοῦ ἐτελείωσα τὸ παρὸν ἄρθρον μου, παρετήρησα ὅτι ὀλιγώτερα εἶπον περὶ ἀλέκτορος καὶ πλείωτερα περὶ τοῦ βουλευτοῦ. Ἡ ἀλλάξω λοιπὸν τὴν ἐπιγραφήν καὶ να γράψω Βουλευτῆς ἀντὶ Ἀλέκτορος; Καὶ τί να γείνη τότε ἡ εἰκὼν; Ὁ νεώτερός μου υἱὸς διέλυσε τὴν ἀπορίαν μου· ἔγραψες, μὲ εἶπε, πρὸ ὀλίγου ὅτι ὁ πετεινὸς εἶναι καὶ τῆς ἀγρικτικῆς σύμβολον· ἀλλὰ καὶ ὁ βουλευτῆς, ὡς νομοθέτης, δὲν πρέπει να κοιμῶται πανύχλιος. Ἄρες λοιπὸν τὸν πετεινὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ βουλευτοῦ.

Καὶ ἤκουσα τὴν γνώμην του. Ν. Δ.

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΒΛΑΗΝΙΚΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ.

Ὅταν ἀσχημόνες ψευδολογίαι περὶ ἀνυπάρχοντων ἀνακαλύψων ἀσυστόλως διαδίδονται παρ' ἡμῶν, ὕβριν εἰς τὸ ἔθνος προσερίθουσαι, καὶ πάντα φίλον τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπροσεκίας βαθέως λυποῦσαι, θέλει, ἐλπίζομεν, φανῆ εὐπρόσδεκτος ἀγγελία εἰς τοὺς φιλολόγους ἢ τοῦ ἀκολούθου πολυτίμου καὶ φερεγγύως μαρτυρουμένου εὐρήματος.

Ὁ Ἀγγλος Κ. Ἄρθρον ἠγόρασεν ἐν Ἰανουαρίῳ 1847 παρ' ἐνὸς Ἀραβῶν ἐν Γουρνάλ (τῷ δυτικῷ τμήματι τῶν Λιβυκῶν Θηβῶν), κάπυρον, ὃν οὗτος ἐδει-

(1) Καθιερῶθ ὡς σύμβολον ἔθνικόν διὰ τὴν ἀμπετυον ἀπλῆς τῶν ὄμων λατινικῶν λέξεων, gallus, ἀλέκτωρ, καὶ gallus, Γαλάτης.

ματε τῶν Λιβυκῶν Θηβῶν), κάπυρον, ὃν οὗτος ἐδειβαίου ὅτι εἴβεν ἐντὸς τάφου, κεκλεισμένον εἰς θήκην ξυλλῆν. Ὁ κάπυρος ἔχων μῆκος 12. ποδῶν, εἶναι ἀρίστα διατετηρημένος, πλὴν τῆς ἀρχῆς, ἥτις εἶναι ἐλλειπής, καὶ περιέχει 49 σελίδας ὠραιότατης Ἑλληνικῆς γραφῆς. Ὡν ἐκάστη ἔχει μῆκος μὲν 7, πλάτος δὲ δύο δακτύλων, καὶ σύγκεται κανονικῶς ἐξ εἰκοσιπτά γραμμῶν. Τὸν κάπυρον τοῦτον παρουσίασεν εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τοῦ Λονδίνου ὁ Γραμματεὺς αὐτῶς, μετὰ κριτικῆς ἐπιστολῆς τοῦ σοφοῦ Κ. Βιρχίου, ὅστις παρὼν εἰς τὴν συνεδρίαν, ἔδωκε καὶ προφορικῶς περὶ αὐτοῦ ἐξηγήσεις. Μετὰ τὰς πρώτας δεκαεὲς σελίδας ἔπεται ὁ τίτλος «Ἀπολογία Λυκάφρονος». Τοῦ δὲ δευτέρου καὶ ἐντελεστέρου μέρους, προηγέται, ταχυγραφικῶς γεγραμμένος, ὁ τίτλος: α ὄπερ τῆς Ἰδξενίππου γραφῆς κατὰ Παιουέκτου. Ὁ πρῶτος παράγραφος τοῦ δευτέρου τούτου μέρους ἀναφέρει γνωστὰς τινὰς περιστάσεις τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηνῶν, ὅταν τὴν ἐσχάτην ἡγωνία τῶντος πάλην κατὰ τῶν Μακεδόνων, περιέχει ὅμως καὶ τινὰς νέας πληροφορίας. Τοῦ κάπυρου τούτου ἢ δημοσίευσίς θέλει ἀναμφιδόλως διευκρινίσει διάφορα τῆς πολιτικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε γενομένης ἐξετάσεως τοῦ ἀξιολόγου χειρογράφου τούτου, φαίνεται ὅτι περιλαμβάνει δύο ἀπολογοῦντας λόγους τοῦ Ὑπερίδου, ὃν ὁ εἰς εἶναι κατηγορία τοῦ Ἰδξενίππου, τῆς ἀντιμακεδονικῆς φατρίας, ἣν ὑπεστήριζεν ὁ Πολύευκτος, συμπροσθευτῆς τοῦ Δημοσθένους πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ συγκατηγορηθεὶς ὡς δωροδοκηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀρτάλου. Ἐκ τῆς ἱστορίας οὐδὲν γνωρίζομεν περὶ τοῦ Ἰδξενίππου, ἐκτὸς ἂν εἶναι αὐτὸς τῶ ἐπωνύμῳ ἀρχοντι τοῦ 305 ἔτους π. γ. (Ὁλ. 107,3). Λυκάφρονος δὲ ἀναφέρει πολλοὺς ἢ ἀπτικὴ ἱστορίαν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀναμιγνύοντας εἰς τὰ πολιτικὰ πράγματα καὶ εἰς τὰς φατρίας. Ὁ δὲ καθ' οὗ ἐγένετο ἡ κατηγορία, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐγράφη ἢ παρῶσα ἀπολογία, εἶναι ἴσως ὁ πατὴρ τοῦ ῥήτορος καὶ πολιτικοῦ Λυκούργου.

Ἡ ἀκαδημία ἔκρινε τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἄξιον μεγίστης προσοχῆς, καὶ ὡς ἐνδιαφέρον τὴν φιλολογίαν ἐν γένει, ἀπεφάσισεν, ἄμα ἀποπερατώσασα τὰς περὶ αὐτοῦ ἐξετάσεις, να τὸ δημοσιέσῃ ἄνω ἀναβολῆς. Γνωστὸν δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Κ. Ἀρβίς ἐπρόσφερον εἰς τὴν αὐτὴν ἀκαδημίαν λαμπρὸν χειρόγραφον τοῦ Ὑπερίδου, πολὺ πληρέστερον τῶν μέχρις ἐκείνου γνωστῶν, καὶ ὅτι βοηθεῖα αὐτῆς αὐτὸς μὲν ἐδημοσίευσεν πανομοιότυπον αὐτοῦ διὰ τῆς λιθογραφίας, τὸ δὲ καίμενον ἐξέδωκεν ὁ Κ. Βαθικτόν.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑΝ ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΑΣ (1)

Ἡ Γιβραλτάρη πρὸ τινων ἐτῶν εἶχε καταστῆ γενικὴ ἀποθήκη τῶν προϊόντων τῶν δύο Κόσμων, διότι, κειμένη κατὰ τὴν εἰσοδὸν τῶν Ἑρακλείων στηλῶν, ὑπάρχει ὡς κλεις τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου τῆς μεταξὺ τῆς Μεσαγείου καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὄψεως γωνίας. Τὸ ἐμπόριον ἤκμαζεν, ὁ δὲ χρυσὸς ἦτο διε-

(1) Καὶ τῆς παρούσης διατριβῆς; συγγραφεὺς εἶναι ὁ εὐφυὴς νέος ἴων Χιπετσῶν, ὁ γράψας τὸ περὶ Μεγαλόφρονος ἄρθρον. Πηρ. Πανθ. φολ. 31.